Maria
Ewelin Hege
O istorisire reală

Cuprins

Cuvânt înainte 3
1. Micuţa Măria 7
2. Zile grele pentru familia Măriei 17
3. Măria şi mama ei *25*
4. Cerşetoarea Măria 31
5. Măria şi tatăl ei 39
6. Măria îşi întâlneşte unchiul 49
7. Măria şi mătuşa ei 57
8. O slujbă pentru Măria 65
9. O nouă slujbă 75
10. Servitoarea Măria 79
11. Adolescenta Măria 83
12. Mireasa Măria 109
13. Măria —mamă 115
14. Măria — soră medicală 123
15. Măria - singură 131
16. Zile grele pentru Măria 141
17. Din nou cerşetoare 149
18. Din nou servitoare 157
19. Din nou mamă 163
20. Măria se întâlneşte cu oamenii lui Dumnezeu 169
21. In valea deciziilor 177
22. Măria — un copil al lui Dumnezeu 185
23. Măria îşi spune povestea 191

Cuvânt înainte

Măria este una dintre acele persoane a căror lume „se năruie" dintr-odată. Totuşi

Dumnezeu i-a păzit sufletul. Pe când era copil, Revoluţia din Mexic a lăsat-o fără nimic din ce era al ei. A avut parte de sărăcia cea mai mizeră şi s-a confruntat cu durerea şi singurătatea cea mai apăsătoare.
între 1910 şi 1920 confruntările dintre mexicanii revoluţionari şi guvernul ţării a devastat ţara, lăsând-o în ruine. Soldaţii înfometaţi furau de la cei săraci; oraşele bogate erau jefuite şi incendiate periodic de armatele celor două tabere, iar infractorii erau peste tot în ţară.
Anii de secetă s-au scurs unul după altul până când familiile înfometate au ajuns să mănânce buruieni şi plante de cactus. Cerşetorii şi orfanii strigau după mâncare prin gări şi pe la uşile bisericilor catolice, iar Măria era una dintre aceştia. Fetiţa a învăţat să cerşească ceva de mâncare pentru a supravieţui.
Pentru acei care nu au auzit nicio relatare despre evenimentelor Revoluţiei Mexicane scrisă de un martor, probabil această istorisire este greu de crezut. Soacra mea a crescut în Mexic în anii de după Revoluţie şi îşi aminteşte cum mama ei răbda de foame pentru a avea ce să le dea de mâncare copiilor ei.
Cuvânt înainte
Măria, la fel ca mulţi alţi mexicani care au trecut prin vremuri cumplit de grele, e un model pentru mine. Optzeci de ani de greutăţi i-au înăsprit trupul, dar nu şi inima. Nu a trăit niciodată în confort, ci dimpotrivă toată viaţa a muncit din greu pentru a câştiga puţini bani. Dar Măria e fericită şi mereu gata să împartă din ce are cu cei mai lipsiţi decât dânsa.
De ce este Măria aşa?
Pentru că a învăţat încă de când era copil să *se aştepte* la greutăţi în viaţă. A învăţat cum să nu fugă de sărăcie, ci să o accepte. A învăţat nu doar să găsească soluţii pentru greutăţile pământeşti, ci şi cum să treacă prin acestea luând ce-i mai bun din ele.
Măria şi-a dezvoltat această tărie de caracter într-o şcoală grea a experienţei, totuşi nu prin învăţarea acestor lecţii a cunoscut adevărata fericire. Bucuria interioară şi puterea pe care le trăieşte acum le-a primit numai atunci când 1-a găsit pe Isus Hristos.
Prea mulţi oameni se aşteaptă ca viaţa să fie plină doar de lucruri plăcute. Când apar probleme, supărarea pune stăpânire pe ei şi ajung să fie descurajaţi, iar unii îl învinuiesc pe Dumnezeu de aceasta. Ei cred că au nevoie de case frumoase, maşini luxoase, drumuri bune, localuri cu mâncare apetisantă şi destul de mulţi bani pentru a fi fericiţi. Dar se înşeală. Nu au ajuns să înveţe lecţia pe care Măria a trăit-o şi nici pe cea a apostolului Pavel, care a fost „un mai mult decât biruitor în mari osteneli", primind atât de multe lovituri de bici încât le-a uitat numărul, în temniţă, în moarte, trecând prin trei naufragii, fiind împroşcat cu pietre, petrecând o zi şi o noapte în adânc, adesea pe drumuri, în călătorie, în primejdii din cauza apei, tâlharilor, păgânilor, în cetăţi şi în pustie, pe mare, în primejdii din partea fraţilor mincinoşi, în oboseală şi în necaz, fiindu-i foame şi sete, adesea postind, în frig şi în lipsă de îmbrăcăminte. în 2 Corinteni 11:25-27 găsim chiar mărturia lui. Pavel a avut o viaţă grea, dar el a spus „m-am deprins să fiu mulţumit cu starea în care mă găsesc" (Filipeni 4:11).
Măria
Fie ca istorisirea vieţii Măriei să întipărească în mintea noastră faptul că suntem binecuvântaţi din belşug în Hristos, şi să ne înveţe adevărata recunoştinţă şi mulţumire.
Peter Hoover
Măria
Ir

Micuţa Măria

Vocile abia se auzeau în acea cămăruţa slab luminată din sudul Mexicului.
— Nu ştiu ce vom face, zise Hector. Nu zăresc nici o rază de lumină nicăieri, totul pare fără speranţă. Nu se întrevede nici o posibilitate să-mi recapăt slujba. Umerii lui se încovoiară în timp ce se sprijini de masă. Căile ferate cred că nu vor mai funcţiona pentru o vreme şi nici o altă slujbă nu găsesc. Peste tot afacerile sunt ruinate. Va trebui să decidem unde să ne mutăm.
Mama Măriei îşi muşca buza, încercând să-şi împiedice lacrimile care îi umpluseră ochii.
— Fără o slujbă...
Cuvintele Yeseniei sunau ca un suspin.
— Asta înseamnă că... nu vom avea niciun ban. O, Hector!
— Şi ce-am putea face cu banii? replică Hector cu amărăciune. Mâncare abia se mai găseşte. Nu e nimic de cumpărat şi trebuie să avem grijă de micuţii noştri, continuă el uitându-se la copii.
Măria îi urmărea pe părinţii ei cu ochii mari şi serioşi, ţinându-şi şalul rupt strâns pe umerii firavi. De când se ştia, lumea din jurul ei era răvăşită. Frământări, descurajare şi foame, îşi închise ochii şi încercă să-şi amintească o conversaţie dintre
Micuţa Măria
Măria
tatăl ei şi un vecin.
Re-vo-lu-cion.
Ea pronunţă rar în minte silabele acestui cuvânt. Era cuvântul pe care tatăl ei îl folosise de foarte multe ori, cuvântul pe care îl auzea de când se ştia pe lume. Era revoluţia un lucru bun sau era ceva rău?
în primii ani ai secolului XX, familia Măriei resimţea efectele revoluţiei care bântuiau peste tot în ţară. Mii de oameni se răsculau împotriva stăpânilor lor, bogaţii care deţineau pământurile. Nu mai vroiau să fie asupriţi, erau istoviţi de orele de muncă lungi pentru un mic câştig sau chiar pentru nimic, sătui să trăiască într-o sărăcie mizeră în timp ce câţiva oameni aveau toate bogăţiile ţării în mâinile lor.
— Vrem pământ! Vrem pământ! strigau oamenii. Vrem propria noastră bucată de pământ!
Cu aceste cuvinte mexicanii au pornit la luptă şi mulţi dintre ei au murit. Marii proprietari de pământuri au fost ucişi şi averea lor împărţită revoluţionarilor. Proprietăţile lor imense se aflau acum în paragină.
Speranţele erau mari, dar condiţiile de trai au continuat să se înrăutăţească, afacerile fiind ruinate şi locurile de muncă dispărând din această cauză. Puţine culturi au fost semănate, aşa că tot puţin s-a şi recoltat, iar acest lucru însemna foamete pentru mulţi oameni. Familia Măriei era doar una din miile care se aflau în această situaţie.
Tatăl Măriei a fost un om muncitor, lucrând la căile ferate timp de mai mulţi ani, reparând şinele şi încărcând vagoane. Familia lui nu a fost niciodată bogată, dar mereu s-a găsit nişte fasole pe plită şi un sac cu mălai pentru tortile, în cămară. De ce ar mai fi avut nevoie? Slujba tatălui i-a făcut să se mute adesea, dar patronii săi i-au asigurat mereu un adăpost. Familia lui a fost mai binecuvântată decât multe altele.
Cele mai timpurii amintiri ale Măriei erau legate de obositoarele călătorii cu trenul şi gările aglomerate. îşi aducea
aminte în mod special de călătoria spre San Luis Potosi. O mulţime de băieţi zdrenţăroşi le cereau să-i lase să le ducă bagajele, imediat ce au coborât din tren. Bagajele lor erau foarte grele, dar Hector îi refuzase ca de obicei.

— Băiat fiind, obişnuiam să câştig frumuşel cărând bagajele altora, îi spusese tatăl, dar nimeni nu mai are bani acum să le plătească acestor băieţi. Vezi? Băieţii aceştia aşteaptă degeaba.
S-au îndreptat spre lungul şir de carete.
— Cine îşi permite să-i plătească? Poate va trebui să se oprească şi trenurile din funcţionare! Cine ştie? Nu mai sunt atât de pline cum erau pe vremuri.
Măria se uita fascinată cum sute de băieţi se ţineau de vagoanele de marfa din gară. Faţa şi mâinile le erau murdare, iar părul încâlcit şi nespălat de multă vreme. Purtau cămăşi fără guler pline de găuri şi petice uzate.
— Cred că le-au luat de la groapa de gunoi! exclamă mama Măriei. Cei mai mulţi au pantaloni prea strâmţi pentru ei, care îi fac să arate şi mai slabi.
Măria începu să tremure. Plouase şi aerul era încă umed. îi luă mâna tatălui şi păşi pe caldarâmul rece. Era deja extenuată când ajunseră la noua locuinţă, dar, ca de obicei, era o cameră uscată şi nu îi luă mult timp mamei să facă un foc la care să-şi poată usca hainele şi care să-i încălzească şi pe ei.
Aşa a fost viaţa Măriei întotdeauna. Acum tatăl ei îşi pierduse slujba şi frica îi cuprindea inima văzând-o pe mama plângând. Ochii ei se făcură şi mai mari. Se uită din nou fix la mama ei şi îşi dădu seama de disperarea din vocea tatălui. Era un lucru groaznic, gândi ea, să-ţi pierzi slujba de la căile ferate. Ce se va întâmpla cu ei?
— Trebuie să luăm o decizie, continuă Hector cu o voce joasă. Locul meu de muncă nu ne-a îmbogăţit, dar era *ceva.* Am avut prieteni acolo, dar acum cei mai mulţi dintre ei întâmpină aceleaşi probleme. Astăzi fiecare am pornit pe drumul lui şi poate nu ne vom mai întâlni niciodată. Dar cu ce ne ajută supărarea?
Micuţa Măria
Ascultă! Cei de la căile ferate ne oferă o călătorie spre orice loc dorim şi *trebuie* să hotărâm unde mergem. Poate sunt şanse în altă parte. Cine ştie? Poate găsesc o altă slujbă.
— Dar nu avem unde să mergem! exclamă Yesenia. Şi nu avem aproape nimic să luăm cu noi. Ce vom face dacă nu găsim un loc unde să stăm? Aş fi mulţumită şi cu o colibă, dar nici măcar asta nu-mi poţi promite. Vom ajunge cerşetori, să trăim pe străzi. O, Hector, nu mă pot împăca cu acest gând! Avem aceşti copii şi trebuie să ne gândim la viitorul lor.
— Eu mă gândesc la viitor, răspunse soţul ei aproape tăios. Crezi că mai avem vreo speranţă aici?
— Nu.
— Atunci nu ne rămâne decât să plecăm. Am auzit că se găseşte de mâncare în Irapuato. Poate e doar un zvon, dar trebuie să încercăm. Nădăjduiesc că un fermier va avea nevoie de mine. Dacă cineva ne-ar da măcar puţină mâncare pentru munca mea, cred că ne-am putea descurca pentru un timp, până când se iveşte altceva.
— Iartă-mă, Hector, zise Yesenia încet ridicându-şi capul. Voi încerca să fiu curajoasă; vom înfrunta greul împreună.
Se întoarse şi o luă pe Măria în braţe, apoi se aşeză pe pat.
— Culcă-te, micuţa mea, zise ea cu o voce suavă. îmi pare rău că trebuie să adormi înfometată. Dar într-o zi lucrurile vor merge mai bine.
Măria strânse mâna mamei şi se simţi liniştită. Mama o ţinea strâns lângă ea, iar tatăl ei puternic era şi el aproape. Ei vor şti ce să facă chiar dacă e groaznic să-ţi pierzi slujba. închise ochii şi în sfârşit adormi.
Yesenia o aşeză pe o rogojină lângă fratele ei care dormea deja, apoi îi privi lung.
— Sunt aşa de micuţi, se frământă ea. Ochii Măriei sunt prea mari pentru faţa ei atât de mică, iar mânuţele îi sunt foarte subţiri. Are nevoie de hrană cât să se sature, hrană

care să o ajute să crească.
10
Măria
Tânăra mamă catolică înălţă o rugăciune fierbinte către Sfânta Fecioară cerându-i binecuvântarea peste călătoria pe care o plănuiseră, ca ea să fie rodnică şi ca ei să aibă parte de zile mai bune.
Irapuato este oraşul căpşunilor, iar vânzătorii săreau în tren chiar înainte ca acesta să se fi oprit.
— *Fresasl* strigau ei. *Fresasl*
Măria se uita cu jind la acei oameni nebărbieriţi şi la băieţii murdari care încercau să-şi vândă coşuleţele cu fructe. Era obosită după lunga călătorie cu trenul. Gâtul îi era uscat, iar stomacul gol.
Coşuleţele erau mai mici decât în anii precedenţi şi la fel erau şi căpşunele. Dar Măriei i se păreau delicioase. îl trase de mânecă pe tatăl ei arătând cu mâna spre fructe. Acesta clătină din cap, dar unul dintre băieţi îi văzuse gestul şi fu lângă ei într-o clipită.
— Sunt foarte bune, strigă el. Foarte bune şi ieftine! Cumpăraţi un coşuleţ, Senor. îi vor plăcea fetiţei dumneavoastră, căci e flămândă. Da, domnule! Luaţi un coşuleţ. Sunt ieftine... *baratas'l*
Hector clătină din cap din nou fără măcar să întrebe preţul căpşunelor. O dădu pe Măria jos din tren, apoi se grăbi să îl ia pe fiul său mai mic din braţele Yeseniei şi o ajută să coboare. Erau toţi împreună, dar totuşi singuri, într-un oraş necunoscut. Acesta era Irapuato - noua lor casă. Dar care ar fi următorul pas de făcut? Unde să meargă?
Yesenia oftă şi obosită se aşeză pe bagajul ei. Hector ezită, dar apoi se apropie de un om ce stătea pe stradă fără să facă ceva anume.
— *Buenas tardes*[2]*,* Senor, îl salută. Ştiţi unde aş putea găsi un adăpost pentru noapte şi poate de lucru?
Omul îi privi cu indiferenţă şi apoi spuse:
— Nu, nu pe aici.
Se întoarse şi intră într-o casă.
[1]*barata* = chilipir *(spân.)*
[2]*buenas tardes* = bună seara *(spân.)*
11
Micuţa Măria
— Mergem spre marginea orăşelului, zise Hector. Poate vom găsi o fântână. Şi fiind mai aproape de câmpuri poate voi găsi şi ceva de lucru.
îşi potrivi povara pe spate şi îl ridică pe băieţel. Yesenia se ostenea şi ea cu bagajul ei, iar Măria îi urma în timp ce înaintau pe stradă.
Hector şi familia sa petrecură acea noapte într-o peşteră, iar căutarea unei slujbe continuă în dimineaţa următoare.
— Ştiu că am avut parte de un timp plin de greutăţi, începu Hector, dar aici lucrurile par a merge mai bine decât în Aguascalientes. Cel puţin mai sunt încă recolte de strâns. Câmpurile nu au fost devastate. Se uită la soţia lui; arăta aşa de obosită. Trebuia să o îmbărbăteze, oricât de întunecată era situaţia.
— *Undeva* se găseşte de mâncare, zise el. Fără-ndoială! Hector se mută împreună cu familia în săptămâna ce urmă.
Nu găsise de lucru, spunea el, dar un proprietar din zonă i-a promis un adăpost, iar în schimb el îi va păzi ogorul care nu fusese încă recoltat. Proprietarul era sigur că nimeni nu va îndrăzni să încerce să-i fure recolta dacă ştiau că cineva locuieşte atât de

aproape.
Din nou Măria îşi strânse pe ea şalul şi îi urmă pe părinţi, toţi silindu-se să ajungă la noul adăpost. Mama ei se oprea des şi îşi lăsa jos bagajul, ca şi cum greutatea acestuia ar fi epuizat-o. Chiar şi Hector părea să fi slăbit în putere. El încercă să-l convingă pe micuţul lui fiu să meargă singur, ca să nu mai trebuiască cărat, dar băiatul se lăsa jos pe pământ şi începea să plângă jalnic.
— Să nu-mi spui că asta-i casa noastră! se auzi vocea deznădăjduită a mamei. Să nu-mi spui...
— Acesta este dragă, spuse Hector cu blândeţe. Eu m-am bucurat când am găsit acest loc. E mai bine decât sub cerul liber!
Cei doi se uitară la mica baracă. Era făcută din bucăţi de lemn şi cutii. Unele crăpături au fost umplute cu lut. O mică bucată dintr-o scândură a fost ruptă şi cineva astupase gaura cu

o conservă turtită.
— Avem un loc unde să facem focul, îndrăzni Hector să vorbească. îşi puse pe podea bagajul şi începu să întindă rogojinile. Vom căra apă de la un izvor, continuă el. Este deja o găleată plină; am adus-o ieri ca să fie aici când venim.
Hector răscoli prin bagajul său după o cană şi când o găsi o umplu ca să le dea de băut copiilor. Apoi le spălă feţele şi îi aşeză pe rogojinile lor.
— Trebuie să ne odihnim acum, îi zise el soţiei lui. Ne vom simţi mai bine mâine.
Zilele ce urmară au rămas Măriei în amintire pline de îngrijorare şi disperare. Mama umbla parcă într-o altă lume. Era răvăşită de teamă, pentru că un nou pericol îi pândea. Hector adusese acasă vestea că în localitate copiii mureau de variolă. Boala se răspândea de la o familie la alta şi Hector zicea că sunt tot mai multe eşarfe negre deasupra uşilor cu fiecare zi ce trecea. Se săpau morminte unul după altul.
— Copiii noştri sunt deja slăbiţi, hohoti Yesenia. Nu vor rezista dacă se îmbolnăvesc.
— Toţi se străduiesc din răsputeri să oprească răspândirea bolii, încercă să o aline Hector. Tu şi copiii sunteţi destul de izolaţi aici, iar eu voi încerca cât pot să evit contactul cu alţii. Nu voi merge în localitate decât dacă este absolut necesar. Boala nu o să ajungă aici.
Dar mama încă se frământa şi îi supraveghea pe copii cu atenţie.
Timpul dinaintea înserării era momentul preferat al zilei pentru Măria. Se spăla pe mâini şi îşi îndrepta părul încâlcit de pe faţă. Apoi îl lua pe frăţiorul ei de mână şi aşteptau într-un colţişor mai umbros venirea tatălui acasă. Dacă ziua lui era rodnică, el le aducea de mâncare.
Faţa lui Hector arăta obosită în timp ce se ţâra încet spre casă pe cărare.
— Am mers un drum lung astăzi, îi spuse soţiei lui. Cred că

merg tot mai departe de orăşel în fiecare zi. Dar ceilalţi fac acelaşi lucru. Fiecare fermier şi-a strâns recolta cu atenţie, dar oamenii înfometaţi mergeau pe câmp tot mereu, fiecare dintre ei sperând că va găsi ceva ce nu a fost zărit deja de ceilalţi.
Yesenia apucă coşuleţul din mâna soţul ei şi luând câteva căpşune micuţe le dădu copiilor. Aceştia le înghiţiră pe nerăsuflate fără să le mai rupă codiţele. Apoi mama răsturnă mâna de fasole pe podea ca să le aleagă şi puse ştiuleţii de porumb după sobă.
— E ceva, Hector, zise ea. O să ne fie de folos. Voi pregăti porumbul cât se poate de repede, dar durează ceva timp până când fierbe fasolea.

— îmi vine să cred că le-aş putea mânca şi crude, răspunse Hector. Băgă mâna în buzunar şi scoase doi strujeni. Puteţi să roadeţi astea, le zise el copiilor. Aşa vă vine mai uşor să aşteptaţi până când e gata mâncarea.
în seara următoare Hector aduse acasă un dovleac crăpat. Deodată ochii Măriei se luminară:
— Un dovleac! exclamă ea. Un dovleac adevărat! Unde l-ai găsit tată?
— Lângă drum, răspunse Hector. Cred că a căzut dintr-o căruţă, continuă el uitându-se flămând la dovleac. Yesenia, poţi să-1 găteşti?
Yesenia turnă nişte apă din găleată şi o puse deasupra focului la fiert. Apoi tăie dovleacul în mai multe bucăţi şi le puse în tigaie. Curând apa începu să clocotească, iar Măriei i se păru că niciodată nu a mai mirosit ceva mai delicios decât aroma ce umpluse casa.
Yesenia ţinu să păstreze o parte din mâncarea de dovleac, iar în ziua următoare se bucură că a ales să facă acest lucru pentru că Hector se întoarse doar cu o mână de porumb.
— E tot ce am putut găsi, spuse el cu regret, şi mi-e teamă că va fi tot mai greu să găsesc ceva. Yesenia, urmă el după o pauză, uneori mă întreb de ce ne mai trudim.
Yesenia îşi muşcă buza şi rămase tăcută un timp înainte de a

răspunde.
— Hector, zise ea în cele din urmă, copii arată aşa de vlăguiţi. Ştiu că nu mănâncă aşa cum trebuie, dar mi-e teamă că aceasta nu-i singura problemă. Să ştii că fiul nostru are febră.
Hector tresări. Se aplecă deasupra băiatului şi îşi puse palma pe frunte. îşi pironi privirea asupra feţei slabe şi a ochilor fără viaţă.
— Am încercat să fiu precaut, zise el abătut. Nădăjduiam că vom fi cruţaţi, dar... tot ce putem face este să ne rugăm să nu fie nimic serios.
Yesenia îl luă pe băiat şi îl legănă uşor. Cei doi soţi au vorbit despre farfuria pe care Măria o găsise pe câmp în ziua aceea şi cum ar mai putea să repare căsuţa. Niciunul dintre ei nu pomeni cuvântul „variolă".
Trei zile mai târziu prima pată roşie apăru pe faţa copilului, iar Yesenia îşi dădu seama că Măria avea şi ea febră. Avu grijă de copii aşa cum numai o mamă poate să o facă, căutând hrană pentru ei. Măria nu era la fel de bolnavă ca şi frăţiorul său, iar în curând se simţi aproape la fel de bine ca şi înainte. Dar faţa băieţelului era plină de bube, ce apoi s-au acoperit cu coji. Uneori Măria îi ţinea mâna în timp ce el tremura şi plângea; după un timp îşi întorcea privirea în altă parte. Niciodată, niciodată nu va uita acea feţişoară plină de coji şi pete usturătoare. Nu mai putea să-1 privească.
— Rănile lui sunt mai bine acum, zise Yesenia într-o dimineaţă, dar apoi privirea ei plină de nădejde se întunecă. E aşa de slab, Hector. Nu a prins deloc puteri şi sunt sigură că ceva e foarte grav.
Mama îl îngriji pe copilaşul bolnav, dar nimic nu părea să ajute. Câteva luni mai târziu groapa micuţului ei fiu se alătură celorlalte săpate pentru victimele variolei.

Săptămâna următoare, Hector împreună cu familia sa, se mută într-o căsuţă în orăşel. Nu mai era nevoie să păzească câmpurile goale oricum, şi spera ca noua căsuţă oferită de noii lui prieteni să fie puţin mai primitoare decât baraca de pe câmp. Poate avea să fie mai bine şi pentru Yesenia dacă nu mai era aşa izolată.
Revoluţia continua să ameninţe viaţa celor din Irapuato. Soldaţii intrau în magazine şi împărţeau hrana. Nimeni nu putea să ia masa la vreun restaurant, căci nu mai era nici

acolo mâncare. Fiecare ogor a fost străbătut de nenumărate ori, iar ţara era cutreierată pentru a se găsi şi ultima bucăţică de mâncare.
— Vor veni şi pe la noi soldaţii? întrebă temătoare Măria. Hector clătină din cap:
— Nu avem nimic ce să ia, puiule, răspunse el.
Acum Măria se juca singură, iar când soarele se ascundea după palmieri aştepta ca tatăl ei să se întoarcă. Mama ei aproape că nu mai zâmbea niciodată. Adesea se oprea din măturat ca să se sprijine de mătură sau părăsea piatra de măcinat să se întindă puţin.
— Ar trebui să mănânci mai mult, dragă, începu Hector
17

Zile grele pentru familia Măriei
într-o seară, încercând să o convingă pe soţia sa. O tortila nu-i destul pentru nimeni la cină. Te rog! Eu şi Măria deja am mâncat câte două.
Yesenia încercă să zâmbească în timp ce clătină din cap.
— Copiii în creştere trebuie să mănânce până se satură, zise ea. Dă-i-o Măriei! Eu mă descurc.
Hector frânse tortila în două şi îi dădu o jumătate soţiei sale:
— Mănâncă, îi ceru el, şi termină şi fasolele! Avem nevoie de hrană, dar nu uita că avem nevoie şi de tine.
Măria măturа scările în dimineaţa următoare când o văzu pe vecina lor fugind cu un coş în mână.
— Ne dau mâncare! îi strigă ea Măriei.
— Adunaţi-vă în piaţă! se auzea peste tot. Măria dădu drumul la mătură şi se grăbi pe scări:
— Mamă, exclamă ea, soldaţii împart mâncare. Hai să mergem!
Yesenia puse cârpa de şters vasele la o parte imediat şi o trase pe Măria după ea grăbindu-se spre centrul orăşelului. Puteau să audă strigătele frenetice ale oamenilor şi apoi văzură mulţimea care se îmbulzea. Bărbaţi, femei şi copii, toţi se înghionteau şi se luptau să ajungă mai aproape de soldaţi. O pălărie a căzut de pe capul cuiva şi a fost călcată în picioare. Măria privea cum pălăriile enorme urmau mişcarea învălmăşită a mulţimii care înainta. îşi simţi inima cum începe să bată mai repede din cauza fricii, mulţimea îmbulzindu-se în jurul lor. Ce s-ar întâmpla dacă ar pierde-o pe mama din privire? îi strânse mâna şi mai puternic.
— Porumb! şopti mama Măriei, coşuri cu porumb!
— Puţin îi păsa că ştiuleţii erau nişte coceni umpluţi doar pe jumătate cu nişte boabe murdare. Un fermier intenţionase să le dea cailor săi, dar soldaţii îi luaseră animalele şi împărţeau tot ce nu aveau ei nevoie.
Soldaţii ţineau coşurile deasupra capetelor lor şi ţipau să se facă ordine.
— Aliniaţi-vă! urlă unul din ei. Am spus aliniaţi-vă!
18
Măria
Dar tot mai mulţi oameni se adunau în fiecare moment şi toţi se temeau că mâncarea se va termina înainte ca ei să ajungă la rând. încă o dată un soldat zbieră să se facă ordine, dar vocea lui abia se auzi din cauza gălăgiei.
— De-ajuns! strigă el dintr-o dată şi se împinse spre marginea mulţimii. Asta-i tot ce aveam. S-a terminat! încalecă pe cal, iar restul îi urmară exemplul.
Strigătele mulţimii se liniştiră încât nu se mai auzea decât un murmur furios, în timp ce soldaţii se îndepărtau.

Trebuie să fii respectuoasă când mergi acolo, copila mea. Şi când păcătuieşti, să te spovedeşti unui preot.
Apoi mama Măriei îi spuse despre catedrala catolică din Mexico City şi despre icoanele de acolo. îi vorbi despre ce reprezentau unele dintre ele şi despre puterea pe care credeau oamenii că acestea le aveau de a vindeca boli şi a salva vieţi. I-a spus povestea Fecioarei din Guadalupe, despre care se credea că se arătase unui indian cu ani în urmă.
— Ea a lăsat o imagine a chipului ei pe haina indianului, explică Yesenia. Acolo a fost construit un monument. Ea are mari puteri, draga mea. Mulţi cred că ea este Fecioara Măria care a înviat, şi chipul de pe haina aceea este singurul ei portret în lume. Este o dovadă a iubirii ei pentru noi. Am văzut o pictură în care ea a ridicat roata unui camion cu câteva momente înainte ca aceasta să calce un copilaş.
Măria asculta cu uimire cum mama ei slăbită îi spunea toate acestea, încercând să îi insufle reverenţă pentru sfinţi. Măria nici nu bănuia cât de departe de adevăr erau cuvintele mamei şi cât de mult se înşela ea. Dintr-o dată mama se opri:
— Timpul s-a scurs aşa de repede, zise ea. Aproape am uitat de tatăl tău. Trebuia să se fi întors până la ora aceasta.
Măria fugi la uşă şi o deschise. Ascultă să audă sunetul paşilor tatălui ei, dar nu putu să audă decât lătratul câinilor şi strigătele vesele ale unor băieţi de pe stradă.
— Ceva nu-i în regulă! se chinui să spună sărmana ei mamă. încercă să se ridice, dar căzu pe spate. Măria se ghemui lângă ea cu inima plină de frică. Minutele treceau încet.
în cele din urmă se auzi o bătaie la uşă.
— Cine-i? întrebă Măria înainte de a trage zăvorul. Apoi recunoscu vocea tatălui. E tata! strigă ea, trăgând zăvorul şi deschizând larg uşa.
Hector îşi puse sacul gol pe masă.
— Nimic de mâncare în seara asta, zise el. Poate într-o altă

22

Măria
seară.
Măria îi privi faţa albă, iar pătura...
— Tată! exclamă ea. Asta nu-i pătura ta! De unde o ai şi unde-i a ta? Nu-mi place cum arată asta. A ta avea o culoare albastră aşa frumoasă. Se opri observând paloarea de pe faţa tatălui.
— Unul din soldaţi mi-a dat-o, zise Hector. Chiar să vă spun ce s-a întâmplat? Se lăsă să alunece jos, sprijinindu-se de zid, şi liniştea se lăsă peste încăpere pentru câteva momente.
Dintr-o dată începu să vorbească:
— Câţiva soldaţi m-au prins, spuse el. Erau toţi băuţi şi, vai, ce cruzi! Se cutremură. Nu făceam niciun rău... niciun rău, dar ei nu vroiau să asculte omeneşte. Au spânzurat mulţi oameni curajoşi, susţinând că erau împotriva cauzei pentru care ei luptă. Vroiau să mă spânzure pentru că le-am furat proviziile şi îi spionam. Mă gândeam la voi două şi mă întrebam ce-aţi face fără mine.
Pe Hector îl trecu din nou un fior, iar Yesenia începu să plângă.
— Apoi a venit căpitanul lor. Nu era nesăbuit ca aceştia şi nici nu era beat. Pot să zic că a fost chiar binevoitor, cu toate că era soldat. I-a întrebat ce-am făcut. Atunci ei mi-au smuls pătura şi au luat-o la fugă când au văzut cât de tare se mâniase căpitanul.
Hector ridică pătura aceea maro:
— Acel soldat mi-a dat pătura lui şi mi-a spus să o iau din loc imediat. Mi-a salvat viaţa şi îi sunt recunoscător, dar nu mai îndrăznesc să mă întorc acolo. Niciodată!

Răvăşit, Hector luă sacul gol, şi disperat, îl azvârli într-un colţ.

Măria şi. mama ei

Mama Măriei era foarte bolnavă. Nu se mai ridica de pe rogojina ei din colţ. Acum era responsabilitatea Măriei să aprindă focul dimineaţa şi de fiecare dată se lupta cu lemnele jilave. Tot ea măturа duşumelele şi gătea ce aducea tatăl ei de mâncare. Gara apă în căsuţa lor ca să spele hainele şi vasele. Mereu era multă treabă de făcut, iar ea era întotdeauna flămândă. Totuşi, în aceste zile întunecate, putea zări o rază de speranţă. în fiecare dimineaţă, Măria lua cana cea mare a mamei şi mergea la marginea orăşelului. Acolo locuia Senora Garcia, care îi umplea ochi o cană cu lapte de capră pentru Yesenia. Apoi Măria se întorcea acasă, păşind cu mare grijă ca nu cumva să verse vreo picătură. Laptele era pentru mama! Fără această cană cu lapte mama ar putea să moară.

Totul începu într-o zi, când una dintre prietenele mamei se oprise din drumul ei spre piaţă să vorbească cu Măria.

— Transmite-i salutări din partea mea, a zis ea. Cum o mai duce?

— Este bolnavă, răspunse Măria. Cred că are o răceală puternică.

Doamna Garcia a părut să fie tulburată de veste, şi a intrat în

casă să-i spună Yeseniei urările ei de grabnică însănătoşire.

— Măria, spuse ea când se întoarse în curte, mama ta niciodată nu va mai prinde puteri fără mâncare bună. Vino la mine în fiecare dimineaţă şi îţi voi da o cană cu lapte, pe care să-1 aduci mamei tale. Insistă ca ea să-1 bea, continuă ea cu o voce joasă. Vrei să faci asta?

Măria dădu din cap.

— Nu uita!

Să uite? Măria nu se gândi la nimic altceva în seara aceea şi era plină de entuziasm când a putut să ţină în mână cana cu lapte, îi spuse de multe ori mamei despre lapte şi îl obosi chiar şi pe tata cu sporovăială ei necontenită.

—Măria ar trebui să bea laptele, zise mama. Iar tu, Hector, nu vrei să bei?

—Nu! răspunse el uitându-se drept în ochii soţiei sale. Insist ca tu să bei laptele. Doamna Garcia ţi-1 trimite ţie şi tu o să bei din el cât poţi, înainte ca cineva să ia o gură.

Yesenia nu-i răspunse, ci doar oftă şi îşi lăsă capul pe rogojină,

Şi uite aşa, se îndrepta grăbită Măria în fiecare zi spre marginea oraşului. Pe tot parcursul drumului spre casă se uita la lapte, tânjind să bea din el. Uneori lua câte o mică înghiţitură din laptele cald şi spumos, însă imediat se simţea foarte vinovată, amintindu-şi de vorbele tatălui: „Tu o să bei din el cât poţi, înainte ca altcineva să ia vreo gură."

Măria îl punea într-o cratiţă mică imediat ce ajungea acasă şi se lupta să aprindă focul pentru a-1 încălzi. Apoi o trezea pe mama.

— Laptele e gata, îi şoptea uşor. Bea-1, mami, îţi va da puteri! Măria o hrănea, ducându-i linguri pline de lapte cald la gură.

Uneori rămânea ceva şi pentru Măria, iar ei îi plăcea să păstreze puţin şi pentru tatăl ei.

Erau şi zile când Yesenia se simţea mai bine. Atunci se ridica în şezut pe rogojină şi vorbea cu Măria. O învăţă cum să se roage, nu numai lui Dumnezeu, ci şi fecioarei Măria şi sfinţilor

ei. îi tot spunea cât de important este să meargă la mesă şi să se spovedească preotului. îi transmitea religia pe care şi ea o învăţase de la părinţii ei, o religie a formelor şi ritualurilor. Una care oferea prea puţin în schimbul orelor petrecute în rugăciune şi a banilor ceruţi de preoţi, dar era singura nădejde a mamei. Credea în această religie şi dorea ca fiica ei să creadă la rândul ei.
Măria o asculta pe mama, iar atunci când nu înţelegea ceva, punea întrebări. A învăţat numele multor sfinţi şi despre puterile lor miraculoase. A învăţat chiar cum să-şi folosească un rozariu al ei. O privise adesea pe mama cum îşi trecea degetele peste mătănii.
— Ave Măria, Ave Măria, Ave Măria, cânta ea încet. Sfinte Tată! Ave Măria! După ce luă parte pentru prima dată la împărtăşanie, Măria începu să meargă la mesă regulat. De fiecare dată se oprea un moment după ce păşea în catedrală şi se uita cu uimire la plafonul înalt şi la impresionantele picturi care îl împodobeau.
Dar Dumnezeu o vedea pe Măria. Vedea cum era amăgită. El dorea ca această mică fetiţă să afle adevărul despre Sine şi despre dragostea Lui pentru ea.
— Măria! Mă auzi, Măria? Vocea era slabă, dar fetiţa auzi. însă se întoarse somnoroasă pe partea cealaltă.
— Măria!
La a doua chemare fetiţa sări în picioare şi merse grabnic lângă mama.
— Ce-i, mami? Ai nevoie de ceva?
— Da, draga mea. Aş vrea să-mi beau laptele acum.
— Ce bine! Măria se simţi uşurată.
Cu o zi înainte îi adusese mamei laptele, ca de obicei, dar când a vrut să i-1 dea, ea 1-a refuzat.
— L-aş bea doar ca să-i fac pe plac lui Hector, a spus ea, dar

chiar nu-1 pot înghiţi.
Măria s-a frământat întreaga zi. Mama ei era tot mai slăbită. Cum şi-ar putea reveni fără să bea din laptele acela hrănitor?
Hector a văzut laptele când a venit acasă şi nu a putut saşi ascundă neliniştea. Măria îşi aminti cum el a încercat să o convingă; i-a turnat lapte direct în gură, dar acesta se prelinse pe bărbie. Umerii lui Hector s-au lăsat în jos când a pus oala din nou pe sobă şi a acoperit-o cu o bucată de pânză.
Acum Măria îşi croi drum cu grijă de-a lungul camerei întunecoase. Se împiedică de picioarele tatei şi se izbi de marginea mesei. Găsi soba şi apoi bâjbâi până reuşi să atingă oala. Acum să găsească o lingură. O, ce bine, era deja una în oală.
Măria deschise portiţa sobei şi suflă în cărbuni. Mai puse nişte surcele, iar o mică lumină străluci în încăpere. învârti în lapte şi apoi gustă. Şi-ar fi dorit să fi avut nişte zahăr, poate chiar şi nişte scorţişoară. Aşa ar fi fost mult mai bun. Cu siguranţă mama l-ar fi băut.
Măria îi aduse cu grijă laptele şi se aşeză lângă ea.
— Mamă, picioarele îţi sunt umflate.
— Ştiu, dragă. Unde-i laptele?
— Aici, răspunse Măria ridicând lingura spre gura mamei. Cana era încă aproape

plină când Yesenia îşi ridică mâna cu
greutate încercând să o dea la o parte.
— E destul, zise ea, abia suflarea. Ia laptele! şi poate voi... se opri ca să-şi tragă răsuflarea ...bea mai mult mâine.
Măria puse lingura înapoi în cană şi se opri privindu-şi mama.
— Du-te înapoi la somn, şopti mama. Eşti obosită. Măria făcu un pas spre cuptor şi apoi se opri din nou.
— O, mami, şopti ea, zi-mi că te vei trezi mâine dimineaţă. Ochii tăi... nu arată prea bine.
Yesenia râse, iar fetiţa se înfiora. Nu o auzise pe mama râzând de luni de zile şi nu părea deloc în regulă.
— Du-te la somn, îi repetă mama.
Măria se sili să scape de senzaţia neplăcută care pusese
28
Măria
stăpânire pe ea şi se duse să pună laptele pe sobă.
Mama arată aşa de diferit în seara asta, se gândi ea. *Mă bucur că m-a lăsat să-i dau nişte lapte.*
în dimineaţa următoare Măria turnă restul de lapte într-un castron; apoi, ca de obicei, se îndreptă spre marginea satului pentru o cană de lapte proaspăt. Dar când se întoarse, Yesenia nu vru să audă de lapte, iar Hector refuză şi el.
— Bea-1 tu! o îndemnă el.
Dar pentru prima dată laptele nu mai era ispititor.
— Se va strica, insistă Hector, iar tu ai nevoie de putere. Ca să o încurajeze să bea, Hector luă o înghiţitură, apoi îi înmâna cana.
Măria simţea un nod în stomac, dar luă o înghiţitură mică doar ca să-i facă pe plac tatălui ei.
Zăbovi lângă mama sa toată dimineaţa. Podeaua de pământ nu a fost măturată, şi nici nu a fost cărată apă în casă, dar astăzi, acest lucru nu conta. Nimic nu mai avea importanţă decât faptul că mama ei se stingea.
Dimineaţa a trecut, iar Măria şi tata încă vegheau. Yesenia se zvârcolea, întorcându-se de pe o parte pe alta. Ceru nişte apă şi din când în când vorbea cu ei.
— Ai grijă de fetiţa mea, Hector, zise ea o dată. Mi-aş dori să nu o părăsesc.
Era spre seară când Hector se ridică încet şi înveli trupul nemişcat al soţiei sale cu un cearceaf. Măria moţăia într-un colţ, însă acum se ridică în picioare într-o clipită, conştientizând realitatea faptului.
— Chiar... chiar a...
Dar nu putu să pronunţe cuvintele.
— Da, zise cu blândeţe tata. Avem vreo lumânare? Măria era încremenită.
— Nu, tată, spuse ea gâtuit.
— Atunci trebuie să cumpăr. Am câţiva centavo pe care i-am câştigat ieri.
Hector se ridică şi îşi luă pălăria.
29
<u>Măria şi mama ei</u>
Măria
— Te rog, taţi, imploră ea ţâşnind din colţ, lasă-mă să vin cu tine!
Bărbatul se opri.
— Nu o putem lăsa pe mama singură, zise el blând, nu este nimeni altcineva care să stea cu ea. Ai avut grijă de ea atât de mult timp, iar acum trebuie să fii lângă ea pentru ultima dată. Să nu-ţi fie frică, Măria. E mama ta. Stai aici lângă uşă. Mă voi întoarce

cât de repede pot.
Hector îşi puse banii în buzunar şi se îndreptă grăbit spre piaţă. Când se întoarse avea două lumânări în mână şi promisiunea a patru prieteni că îl vor ajuta să o îngroape pe Yesenia în dimineaţa următoare.
— Lumânările acestea sunt singurele pe care le-am putut lua cu banii pe care îi aveam. Sunt aşa de ieftine... nu vor ţine prea mult. Dar putem aduna surcele pentru foc. Vom ţine aprins focul până dimineaţa.
Hector tăie capătul ars al fitilului, apoi adună lemne. în acea noapte, potrivit obiceiului, veghe trupul neînsufleţit al soţiei sale şi se rugă, cerându-i lui Dumnezeu să aibă milă de sufletul ei. Nu ştia că destinul ei a fost hotărât atunci când sufletul i-a părăsit trupul.
Lumânările ardeau, făcându-se tot mai mici, şi în cele din urmă Hector se îndreptă spre sobă ca să aprindă focul. Măria se trezi atunci şi îl urmări pe tatăl ei cum îl aprindea - faţa îi arăta trasă în lumina pâlpâitoare, iar mâinile îi tremurau. Măria nu putu adormi mult timp, dar când totuşi aţipi, pătura împăturită pe care o folosea în loc de pernă, era udă de lacrimile ei.
30

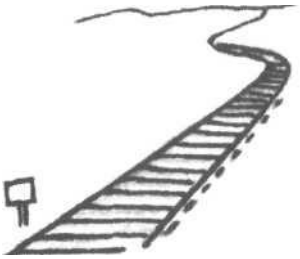

Cerşetoarea Măria

Măria îşi ridică sacul şi numără câte tortile pusese acolo.
— Sunt trei, zise ea cu voce tare, mai am o chiflă şi două *tacos*[1]. îi va fi de-ajuns tatei pentru cină. Ce bucuros va fi!
Măria îşi luă sacul şi porni în grabă spre gară. Era sigură că tata o aştepta acolo. Măria şi tatăl ei au părăsit căsuţa din Irapuato şi acum îşi duceau viaţa pe drumuri. Tatăl ei stătea mereu în preajma căii ferate, sperând că va întâlni pe cineva cu care lucrase, cineva care a avut o soartă mai bună şi care l-ar putea ajuta.
— Doar o bucată de pâine, obişnuia el să-i zică Măriei. Asta-i tot ce le-am cere şi ei vor fi bucuroşi să ne-o dea. Doar am lucrat împreună zi de zi şi atunci ne ajutam unii pe alţii.
— Şi încă ceva, Măria, îi zise el odată, tu ai un unchi pe undeva. Sunt mulţi ani de când nu l-am văzut, dar trebuie să dăm de el, dacă mai este în viaţă. Dacă o duce mai bine ca noi ne-ar ajuta cu siguranţă.
— Atunci de ce nu mergem acasă la unul dintre muncitori? întrebă Măria. Nu-ţi mai aminteşti deloc pe unde locuiau?
Haco = un fel de plăcintă crocantă, de obicei făcută dintr-o tortilă umplută cu carne, fasole, brânză etc. *{spân.)*

— Sigur că îmi amintesc, răspunse Hector. Dar mulţi dintre ei şi-au pierdut slujba şi s-au mutat, la fel ca mine. Nici nu mai ştiu dacă sunt în viaţă. Dar cine ştie? Poate o duc mai greu decât mine. Dar mă străduiesc să ne întoarcem cumva în Aguascalientes, cu siguranţă vom găsi un sprijin undeva.

— Dar, tată, se plânse Măria, doar n-ai de gând să mergi pe jos tot drumul până la Aguascalientes! Nu putem merge cu trenul? Aşa am călătorit întotdeauna.
— Trenurile nu mai funcţionează aşa de bine ca altădată, răspunse Hector, şi nu uita, Măria, că nu mai lucrez acolo. Ne-ar trebui bilete să călătorim, la fel ca toţi ceilalţi, iar ele costă.
Aşadar cei doi şi-au continuat drumul. Singurul lor scop era să găsească ceva de mâncare ziua şi, dacă se putea, un loc cald unde să se odihnească noaptea. Mergeau îndreptându-se spre Aguascalientes. în unele zile parcurgeau mulţi kilometri; apoi trecea şi o săptămână, timp în care ei se odihneau într-o localitate unde era mai uşor de găsit mâncare şi adăpost. Hector urma întotdeauna calea ferată, şi Măria adeseori se uita cu jind la câte un tren care huruia trecând pe lângă ei. Cui i-ar păsa dacă ar urca şi ei în tren?
Dacă şinele de cale ferată erau harta lui Hector, gările îi erau casa, iar Măria era cea care le asigura traiul cerşind. Acum ea se îndrepta spre gară cu mâncare pentru tatăl ei, fără să-şi dea seama cât de jalnic arăta. Nu îşi mai spălase faţa de mult timp, iar părul îi era plin de praf şi murdărie. Rochiţa îi era ruptă şi peticită şi nimeni nu i-ar mai fi recunoscut culoarea pe care o avusese înainte. Pânza se rupse la umăr şi Hector o cusu cu un şnur.
în dimineaţa aceea Măria şi-a trecut degetele ude prin păr ca să-1 îndrepte, iar Hector i 1-a legat într-o coadă. Picioarele ei goale îi erau negre de praf, iar dintre degete îi cădea noroi în timp ce păşea prin bălţi în drumul ei spre gară.
Trecând prin piaţă văzu acolo pe mulţi alţii îmbrăcaţi ca şi ea. Femeile cu şorţurile întinse pe caldarâm îl rugau pe orice

32

Cerşetoarea Măria
Măria
34

trecător să cumpere ceva din marfa lor. Aveau urcioare şi sticle, bucăţi de material şi mici grămezi de nuci. Aveau şi nişte mere mici, zbârcite, frunze de cactus fără ţepi şi bucăţi de carne în jurul cărora roiau muştele.
Ce m-aşface dacă nu l-aş găsi pe tata în gară? se întrebă Măria. *Ce s-ar întâmpla cu mine dacă l-aş pierde?* Era aceeaşi întrebare îngrozitoare, care o umplea de frică în fiecare seară în timp ce se îndrepta grăbită spre gară.
Hector fusese obosit şi slăbit în ultimele săptămâni. îi spuse Măriei că o femeie rea a vrut să se căsătorească cu el şi s-a înfuriat foarte tare când a refuzat-o. îi mai zise că blestemul, pe care acea femeia îl aruncase asupra lui, 1-a făcut bolnav. Măria a fost îngrozită de aceste cuvinte şi de atunci se temea că-şi va pierde tatăl.
Se chinui să deschidă uşa sălii de aşteptare a gării. Privirea ei căutătoare se aţinti asupra camerei obscure. Apoi îl zări pe tatăl ei şi alergă lângă dânsul. Acesta era întins în colţ şi moţăia, cu faţa ascunsă în pălărie.
— Eşti aici, exclamă Măria uşurată. Tată, ţi-am adus ceva. Hector îşi deschise ochii şi apucă sacul pe care i-1 întinse
Măria:
— Ai mâncat destul? întrebă el.
— O, da, răspunse Măria. Am mâncat puţin.
Hector desfăcu una din *tacos* cu nerăbdare, iar apoi se opri:
— Măria! *Unde* le-ai găsit?
— Nişte băieţi mai mari mi l-au dat, răspunse Măria. Totuşi nu s-au purtat prea frumos. Nu mi-a plăcut cum râdeau de mine.

— Bineînţeles că n-au fost buni cu tine, consimţi Hector. Dintr-o dată ochii i se umplură cu lacrimi. Nu-i decât noroi în *taco,* exclamă el. Oh, cum poate cineva să se poarte aşa de ticălos cu o fetiţă flămândă? Mi-aş dori să nu fie nevoie să cerşeşti! îngenunche lângă Măria şi o cuprinse în braţe. Mi-aş dori să am putere şi vigoare ca să pot munci ca să-ţi cumpăr mâncare cât de multă vrei. Aş face orice pentru tine, Măria... de dragul tău şi al
mamei tale. Ar trebui să ne rugăm mai mult, continuă el. Hai să ne îngrijim cât de bine putem şi să mergem la mesă mâine. Nu am mai mers de mult timp. Se lumină brusc. Chiar mă simt mai bine azi, draga mea. Cred că vom putea merge cale lungă mâine.
Spre amiază soarele strălucea în timp ce călătorii îşi vedeau fiecare de drumul lor. Hector a dus-o pe Măria la mesă aşa cum îi promisese. Apoi îşi legă sacul, îl puse în spate şi îi întinse coşul Măriei.
Era gol acum. Hector lăsase acel *taco* umplut cu noroi sub banca din gară, iar chifla i-o dăduse Măriei dimineaţă. Era tare şi uscată, dar ei nu îi păsa.
Acum însă, stomacul îi era gol şi o senzaţie de slăbiciune îi înfăşură trupul. Cât de mult şi-ar fi dorit o tortila! Un *burrito*[2] ar fi fost şi mai bun! Dar nu era nimeni care să vândă mâncare şi oricum tatăl ei nu avea decât foarte puţini bani. Erau cei câţiva centavo pe care îi cerşise şi alţi câţiva pe care îi primise când cărase nişte vase pentru un om. Atât.
— Tată, sparse Măria tăcerea, nu cumva vine o căruţă? Crezi că ne-ar lua?
— Mă îndoiesc, răspunse Hector. Ar vrea un centavo pentru asta.
Măria continuă să privească la căruţă. Trecu o oră până când putu distinge un căruţaş deasupra unei grămezi de trestie de zahăr, şi încă una până când acesta îi depăşi. Căruţaşul bombănea, îndemnându-şi măgăruşii care trăgeau căruţa încet pe cărarea pietroasă.
Hector se uită la fetiţa lui.
— Ţi-e sete, nu-i aşa? remarcă el. Şi eşti şi obosită. Vom găsi o fântână şi un petec de umbră în următorul sat. Uite, Măria! arătă el spre un ţăruş de lângă şine. Vezi plăcuţa aceea pătrată? Asta înseamnă că am mai parcurs o *legua.* După ce mai mergem încă pe-atât vom mai vedea una.

[2]*burrito* = o tortilă umplută cu carne, fasole sau alte legume etc. şi făcută sul *(spart.)*

35

Cerşetoarea Măria

Măria se lumină.
— Mă voi uita după următoarea plăcuţă, zise ea. Şi îţi voi spune când o găsesc.
începu să alerge peste pietrele neregulate şi şanţurile cu nisip, uitându-se după marcaje pe plăcuţe. După un timp picioarele începură să o doară. Era foarte obosită, iar stomacul îi era gol. Avea nevoie neapărat de apă!
Măria începu să păşească mai încet, şi gândurile au început să îi zboare. Se gândi la cuvintele tatălui ei din noaptea precedentă.
— Trebuie să ne rugăm mai mult, a zis el. Hai să ne îngrijim cât de bine putem şi să mergem la mesă mâine.
Le-a iertat într-adevăr păcatele preotul? Chiar le-a ascultat Fecioara rugăciunile? Tatăl ei a stat îngenuncheat multă vreme în faţa acelei icoane. îi spuse că mulţi au fost vindecaţi după ce s-au rugat acelei icoane. îi aude Fecioara rugăciunile? Nu s-au rugat ei şi pentru mama de multe ori? Iar ea nu a fost vindecată. Cu ce au greşit ei?
— Uite o casă, vocea lui Hector îi întrerupse gândurile. Ce bine! Vor apărea mai multe case în curând şi apoi vom ajunge în sat.
— Apă, se plânse Măria, vreau apă.

— Vom găsi, promise Hector. Uite, acolo e o fântână! Hector dezlega cana pe care o purta mereu agăţată la brâu,
când dintr-o dată un om băut ieşi din casă clătinându-se. Urletele lui răsunau în împrejurimi. Se auzeau nişte copii plângând şi vocea stridentă a unei femei.
Hector o apucă pe Măria de mână şi se îndepărtă în grabă.
— Nu la casa asta, zise el. Vom găsi o altă fântână mai încolo. Nu este mult.
în curând ajunseră în sat, iar Măria stătea în spatele tatălui ei, privind la cei care vindeau câte ceva: o bătrânică avea grămăjoare de ţepi de cactus pentru foc, o alta nişte bucăţi de pânză, în timp ce un bătrânel gârbovit îi chema pe toţi să-i cumpere bucăţelele de piele. Era şi un tinerel care striga:
— *Agua-miel, agua-miel.*
Măria
— E sucul de cactus, îi explică Măriei tatăl ei. E acelaşi lucru ca şi pulque[3] care este vândut în cârciumi, numai că nu este fermentat. Pulque-ul este rău, Măria. Vezi? Şi Hector ocoli un om beţiv care zăcea pe caldarâm.
— Ce face pulque-ul din tinerii curaţi...
— Tată, îndrăzni Măria, aş vrea ceva de mâncare.
Hector clătină din cap, dar apoi se răzgândi şi se opri în faţa unei bătrânele.
— *Nueces, nueces,* striga ea. Sunt ieftine şi delicioase. Nu vreţi să luaţi câteva?
Hector luă în mână una dintre movilitele de nuci şi îi înmâna un centavo bătrânicii. Ea dădu din cap în chip de recunoştinţă şi vârî moneda sub bluză.
Ochii Măriei străluceau.
— Ia câteva şi pentru tine, îl îndemnă ea. Hector doar clătină din cap:
— Vom avea ceva bun mâine. Mă gândesc la cartofi sau fasole şi-mi păstrez banii pentru asta.
Nu i-a fost greu lui Hector să găsească o altă fântână. Umplu cana de patru ori până ce i-a fost suficient Măriei, iar apoi bău şi el. Măria îşi savura nucile încet. Au călătorit jumătate de kilometru înainte ca ultima să fie înghiţită. Cât de delicioase au fost! Şi totuşi foamea începu să o macine şi mai rău decât înainte.
Spre seară era deja frântă. Hector o luă de mânuţă şi o trase înainte.
— Suntem aproape de un alt oraş, o încuraja el. Ne-a mers bine astăzi. Acum să găsim un loc unde să dormim. Uite-o casă şi-o căpiţă de fân. Ce culcuş bun va fi!
Măria nu răspunse.
— Ce nu e-n regulă? Hector îi ridică faţa şi se uită în ochii ei. Eşti prea obosită! rosti el dintr-o dată. Micuţa de tine! Uite, nu te voi lăsa să dormi într-un căpiţă de paie în noaptea asta. E rece afară. Fetiţa mea va avea o casă caldă unde să doarmă.
36
'pulque = o băutură alcoolică obţinută prim fermentarea sucului de agave
37

Cerşetoarea Măria
Măria
Măria apucă strâns mâna tatălui său şi se lăsă condusă de el. Abia îşi dădu seama când el se opri. Vocea lui părea a veni de undeva departe.
— Nu cer asta pentru mine, zicea el. Eu pot să dorm oriunde. Dar fetiţa mea este obosită şi flămândă, iar nopţile sunt reci. N-aveţi vreun colţ unde să se poată odihni?
Doamna se opri în cadrul uşii.
— Casa asta e deja plină, spuse ea. Dar stai... Ai de gând să plăteşti?
— Nu pot mai mult de un centavo.
— Cu tot cu mâncare?

— Nu.
— Stai să văd.
Şi doamna dispăru pentru câteva minute, iar Măria îi putea auzi vocea joasă în timp ce se sfătuia cu soţul ei.
— Poate să vină înăuntru, zise femeia în cele din urmă. Dar ne trebuie doi centavo.
Hector dădu din cap.
— Asta înseamnă că va primi şi o tortila sau două dimineaţa, replică el.
O îndemnă pe Măria să intre:
— Hai, mergi înăuntru!
Doamna trase o rogojină către Măria şi Hector o ajută să o întindă într-un colţ al camerei. Micuţa casă era plină de copii care dormeau şi respiraţia lor regulată umplea camera de un sunet ritmic. Măria se întinse pe rogojină şi în câteva minute suflarea ei regulată se alătură celorlalte.

Măria ŞL tatăl ei

în dimineaţa următoare Măria mancă toate tortilele pe care doamna i le dădu şi se uită somnoroasă cum copiii din jurul ei se trezeau pe rând. Aceştia o priveau curioşi, iar Măria se simţi uşurată când auzi afară paşii tatălui ei şi apoi bătaia în uşă.
Măria şi Hector au hoinărit prin oraş în acea zi. Măria cerşi ca de obicei, iar tatăl ei căuta treburi mărunte care i-ar aduce câţiva centavo. Nu uită ce i-a promis fetiţei cu o zi înainte şi în după-amiaza aceea, cei doi se aşezară jos în faţa unei indience care pregătea fasole la un foc în aer liber.
Măria adulmeca înfometată mâncarea şi de abia putea să-şi ia ochii de la oalele de lut cu fasole aburinde. Hector a cerut câte un castron pentru fiecare, iar Măria aproape că îşi înmuie tortila în el înainte de a-1 lua din mâna tatălui. Simţi căldura minunată a mâncării fierbinţi în stomac. Cu plăcere şi cu băgare de seamă linse şi ultima picătură din castron înainte să-1 dea înapoi tatălui ei. Nu îşi putea lua ochii de la oala mare în care bătrâna continua să învârtă, dar ştia prea bine că nu putea să-i mai ceară tatălui o porţie. Se întreba câţi bani mai avea tatăl ei. Dacă ea ar mai cerşi câţiva centavo, poate tata ar mai cumpăra fasole şi mâine.
Nu era aşa de frig în noaptea aceea, aşa că Măria şi tatăl ei îşi

Măria
făcură culcuşul într-o căpiţă de fân. Dimineaţa au cumpărat nişte tortila de la o gospodină dornică să câştige un centavo. A urmat o nouă zi - o zi de cerşit pentru Măria; o zi trăită cu speranţa că tatăl ei era bine şi că a găsit de lucru.
Când se întoarse la gară în aceea seară, Hector era deja acolo. Măria se uită curioasă cum el scotocea prin traistă. Scoase o bucată de pânză şi, întinzând-o pe jos, începu să aranjeze frumos sticlele de pulque. Apoi aşteptă în tăcere, sperând ca cineva să cumpere lichior de la el.
întotdeauna erau oameni pe lângă gară şi de mai multe ori se abătu cineva pe la tatăl ei. îi înmâna nişte monede în schimbul pulque-ului urât mirositor.
Măria se înfiora privind. Acei oameni erau murdari şi nebărbieriţi, iar privirea le era înceţoşată. Păreau înnebuniţi de setea alcoolului când întindeau mâna să ia lichiorul ieftin, ducându-1 la gură imediat şi apoi se îndepărtau împleticindu-se.
în cele din urmă Hector îşi ridică privirea şi încercă să zâmbească.
— Nu-mi place să vând băutura asta rea, zise el, dar avem nevoie de bani. Fac vânzare pentru un om care locuieşte în apropiere şi câştig câte puţin la fiecare sticlă.

Din seara aceea Hector vându lichior aproape în fiecare zi, iar Măria observă imediat că avea mai mulţi bani. Deseori îi cumpăra un castron de fasole sau orez, dar cu toate acestea, fetiţa încă nu primea hrana de care avea nevoie trupul ei. Era slăbită, iar picioarele îi erau umflate şi crăpate.
Când veni toamna, Măria cutreieră colinele în căutarea fructelor de cactus care creşteau din belşug. Mancă aşa de multe, încât doar privindu-le se simţea sătulă de ele. Cu toate acestea, fără să-şi dea seama, lua încă una şi curăţând-o de spini o băga în gură.
— Ia-o mai uşor, Măria! exclamă Hector într-o dimineaţă în timp ce o privea pe Măria cum îşi umplea trăistuţa cu fructe. îţi va fi plină mâna de ţepii aceştia mici... şi îndrăznesc să spun că
deja te doare limba.
Luă un băţ şi îl ascuţi cu un cuţit, apoi lovi fructul până ce acesta căzu. înfipse băţul în el şi îl ridică.
— Acum, să-1 cojesc doar, spuse el, şi o să fie gata de mâncat. Nu-i mai bine aşa?
Măria dădu din cap luând cu recunoştinţă fructul din mâna tatălui ei.
Acum nu mai aştepta cu nerăbdare să se întâlnească cu tatăl ei în fiecare seară, căci îi era silă de oamenii aceia urât mirositori care cumpărau de la el. Ura râsul zgomotos şi cuvintele lor grosolane. îi era frică de ei. Se ghemuia adesea într-un colţ întunecos, până când tatăl ei vindea ultima sticlă de lichior şi ultimul beţiv se îndepărta clătinându-se.
Săptămânile au trecut şi Hector continua să vândă pulque în fiecare sat prin care treceau.
— Suntem foarte aproape de Aguascalientes, Măria, anunţă el într-o zi. Dacă îmi amintesc bine, e chiar următorul oraş! O să-1 caut pe un vechi prieten de-al meu care trăia acolo. Gândeşte-te, Măria, am putea găsi pe cineva cunoscut!
Măria putea observa entuziasmul din vocea lui.
— Atunci o să stăm în Aguascalientes? întrebă ea.
— Nu.
— Chiar dacă dăm de prieteni?
— Vom sta doar pentru scurtă vreme, răspunse Hector. Ţin foarte mult să-1 găsesc pe fratele meu şi am de gând să-1 caut în oraşul unde locuia.
Pasul lui Hector era mai rapid şi starea lui de spirit era tot mai bună, cu cât se apropiau de Aguascalientes.
— *Chiar* sper să-1 găsesc - pe acest prieten al meu, spunea el de multe ori. E un om bun. Numele lui e Pablo Molinar.
Hector se îndreptă direct spre casa unde locuise Pablo cu ani în urmă. Nu o recunoscu pe tânăra doamnă care deschise uşa, dar aceasta îi ştia bine pe Pablo şi familia lui. Şi, da, putea să le spună unde locuiau acum.
40
41
Măria şi tatăl ei
Măria
42
A fost o seară minunată pentru amândoi, Măria şi tatăl ei. Prietenul lui Hector, Pablo, îi primi în casa lui şi în sfârşit, după multe săptămâni, Hector putea să se odihnească într-un loc cald. Şi mai mult, avea şi un prieten cu care să vorbească. Cei doi au stat de vorbă multe ceasuri.
Măria nu mai putea de bucurie. îşi dădu seama, din momentul când păşi în camera aceea luminoasă, că în acea casă erau fasole. Mirosul îi ajunse la nas şi îi dădu un fior

până în stomac. Ce durere simţi! Atunci Măria văzu mâncarea caldă şi aburindă. Era o oală plină pe plită - una mare - şi doar printr-un mare efort Măria stătu cuminte lângă tatăl ei. Simţea că ar fi putut să ia oala aceea în mâinile ei, oricât de fierbinte sau grea ar fi fost şi ar fi putut să mănânce toată fasolea - până la ultima boabă!
O doamnă înaltă o ajută pe Măria să-şi spele mâinile şi faţa murdară, apoi îi arătă un scaun pe care să se aşeze. Urmă partea cea mai grozavă! La Senora de Molinar îi puse în faţă un castron cu fasole aburindă şi nişte tortila pe masă.
— Mănâncă până te saturi, o îndemnă ea, iar cuvintele acestea îi sunau aşa de plăcut Măriei. Avem din belşug.
Doamna Molinar a căutat o rogojină pentru Măria şi a aşezat un pătuţ pentru tatăl ei într-un colţ al bucătăriei.
Niciodată nu am fost într-un loc aşa de frumos, se gândi Măria plină de mulţumire când se aşeză pe rogojină. Era prea fericită ca să mai observe cât de denivelată era podeaua şi cât de uzate erau păturile.
Măria moţăia când auzi vocile lui Pablo şi ale soţiei lui.
— El nu arată deloc bine, zise bărbatul. Nu l-aş fi recunoscut pentru nimic în lume! A trebuit să-mi spună de trei ori cine e.
— Şi fetiţa aceasta! exclamă soţia lui. Nici dânsa nu arată mai bine. Nu putem să facem ceva pentru ei?
— Şşşş! o atenţiona soţul. Ne pot auzi.
Dar Hector deja dormea dus, iar Măria stătea prea confortabil ca să fie deranjată de vocile lor.
Măria de abia putu să se ridice din pat în dimineaţa următoare.
Picioarele îi erau încă umflate şi o durea capul.
— Domnule, fetiţa are nevoie de odihnă, zise doamna Molinar. De hrană şi odihnă, repetă ea, uitându-se ţintă la Hector. Cu siguranţă aveţi de gând să staţi cu noi o vreme, nu-i aşa?
— Mulţumesc, răspunse Hector. Cred că asta vom face. Sunteţi aşa de primitori încât nu pot să refuz.
Doamna Molinar a pus-o pe Măria cu picioarele în apă caldă, apoi i le-a şters uşor şi i le-a masat cu untdelemn.
— Acum să ne ocupăm de părul tău, zise ea. Iar după ce îl vom pieptăna, ne vom gândi şi la micul dejun.
în dimineaţa aceasta la micul dejun nu erau doar fasole şi tortila, ci şi o oală mică cu cartofi. Doamna Molinar umplu farfuria Măriei a doua oară, şi apoi a treia, iar micuţa se întreba dacă familia aceasta avea mereu de mâncare. Ea niciodată nu avusese parte de aşa ceva.
Măria îşi petrecea timpul ajutând-o pe doamna Molinar şi jucându-se cu băieţelul ei. Uneori stăteau de vorbă în timp ce munceau.
— Câţi ani ai, Măria? o întrebă doamna Molinar într-o zi. Măria stoarse cârpa pe care o avea în mână şi începu să
şteargă masa.
— Opt, zise ea. Dar în curând o să împlinesc nouă.
— Tatăl tău nu se simte bine, nu-i aşa?
— Nu, răspunse Măria. Nu a prea putut munci de când a murit mama, şi asta s-a întâmplat cu mult timp în urmă. Şi, oricum, nu se prea găseşte de muncă.
— Şi totuşi, e mai uşor să găseşti de lucru dacă eşti sănătos, răspunse doamna Molinar oftând. Ce nu-i în regulă cu tatăl tău?
— Are crize.
— Ce fel de crize?

— Nu ştiu. Dar nu vă îngrijoraţi. Vedeţi, el întotdeauna îşi revine şi are destulă putere să vândă pulque.
— Ce să facă?
— Să vândă pulque.

43

Măria şi tatăl ei

Măria

— Mă miră că ar face aşa ceva! zise doamna Molinar. Măria se simţi stânjenită. Tocmai spusese ceva ce nu trebuia, în seara aceea, în timp ce se încălzea lângă sobă, Hector
părea mai tăcut decât de obicei. Măria îl studia cu privirea. Se schimbase. Faţa îi era aşa de curată şi hainele îi erau spălate.
— Pablo, zise el dintr-o dată, este timpul ca noi să pornim mai departe.
— Nu încă, răspunse Pablo. Mereu spunea aşa. Câteva zile încă, vă vor face foarte bine la amândoi, ţie şi fetiţei.
— Dar nici nu pot să stau pe capul vostru o veşnicie, susţinu Hector, şi doresc să-mi văd fratele. Cred că voi pleca mâine.
— Dar nu se poate, Hector! insistă Pablo. Părea tulburat. Nu ţi-e bine aici?
— Fiica ta are nevoie de mâncare bună şi haine călduroase, i se alătură soţia. Gândiţi-vă la ce faceţi, domnule.
— Trebuie să-1 găsesc pe fratele meu! repetă Hector. M-am gândit mult timp la acest lucru. El o să mă ajute.
— Atunci vă pregătesc cele necesare pentru drum, spuse doamna Molinar. Nu plecaţi fără un prânz îmbelşugat. Dimineaţă, îi voi umple trăistuţa Măriei cu multe *burritos.*
Pablo îl privea îngrijorat pe Hector cum îşi strângea puţinele lucruri pe care le avea. Erau câteva bucăţi de pânză, o lumânare, o oală pentru gătit mâncare şi o pătură. îşi prinse cana la brâu. Apoi înnodă capetele traistei, bagajul fiindu-i gata.
— Mă duc la piaţă mai întâi, zise el. Vreau să văd dacă pot cumpăra nişte piele să-i fac sandale Măriei.
Pablo nădăjduia să aibă ocazia să vorbească cu Măria. Se întoarse spre ea imediat ce tatăl ei ieşi pe uşă.
— Ce se întâmplă cu el? o întrebă Pablo. Ştii că nu e bine, nu-i aşa?
— Sigur că ştiu, răspunse Măria, are crize de mult timp.
— Cum se manifestă? întrebă Pablo.
— Se întinde pe pământ şi geme, răspunse Măria. Nu-mi place deloc cum face. La început fugeam, dar mi-a spus să stau

lângă el. Mi-a dat o bucată de pânză şi mi-a spus să i-o pun pe faţă când are crize. Ştie că nu pot să-i privesc faţa atunci. Arată foarte urât şi mi-e frică.
— Şi faci aşa cum ţi-a spus?
— Da, îi acopăr faţa. Mi-a spus că nu trebuie să-1 las singur niciodată.
— Ştii de ce are crize?
— N-nu, n-am idee. Dar - şi Măria se opri.
Să le spună ce credea tatăl ei despre boala lui? Se cutremură.
— Era o femeie foarte rea care vrea să se căsătorească cu tata, zise ea. Femeia aceea i-a spus că va avea de suferit dacă nu face cum i-a spus ea şi asta 1-a speriat pe tata. Adesea crede că o vede cum ne urmăreşte, dar nu-i adevărat. N-are cum să fie peste tot.
— Şi ce are de-a face asta cu boala tatălui tău?

— El crede că l-a legat cu un blestem, răspunse Măria. Ea l-a amenințat cu asta, iar tata e bolnav de atunci.[1]
Tăcerea s-a lăsat peste cameră. Pablo părea să gândească adânc.
— încă ceva, zise el în cele din urmă. Tatăl tău te iubește, dar poate nu o să fie mereu cu tine. Sunt sigur că înțelegi că... dar uitându-se fix la Măria se opri și tuși. Tatăl tău este bolnav, reluă el. Hai, nu plânge, micuța mea. Hai, hai. Ce vream să-ți spun e că, dacă vei avea nevoie vreodată de un loc unde să stai, te poți întoarce aici. Ai fost un ajutor de încredere pentru soția mea și îi ești dragă. Să ții minte asta, bine? Și o mângâie ușor pe creștet cu stângăcie.
— Tata e doar puțin bolnav, zise Măria, frecându-și ochii ca să-și șteargă lacrimile. întotdeauna se face bine din nou și...
Chiar atunci ușa se deschise, iar Hector păși în cameră. Privirea lui pătrunzătoare se aținti asupra grupului abătut. Ochii i se opriră întrebători asupra Măriei, dar ea studia îndelung colțul mesei.

44

[1]A fost într-adevăr blestemul ceea ce l-a făcut bolnav pe Hector? Nu știm, însă vrăjitoria era practicată în mod obișnuit în Mexico la acea vreme.

45

Măria și tatăl ei

Măria
— Nu credeam că o să găsesc o bucată de piele așa de bună, sparse liniștea Hector în cele din urmă. Vezi, Măria, vreau să-ți fac niște sandale în seara asta. O să-ți protejeze picioarele puțin și nu te vor mai durea așa de tare.
Fața fetiței se lumină în timp ce pipăia pielea. Era aspră și rigidă, dar ea putea să-și imagineze micile sandale pe care tatăl i le va face. Nu se mișcă deloc cât timp Hector îi trasă forma picioarelor pe bucata de piele folosind o piatră ascuțită.
Cât de fericită era Măria în acea seară în timp ce mânca tortila și îl privea pe tatăl ei cum îi făcea sandale noi. Era fericită cât timp nu se gândea la zilele grele care le stăteau în față. Trecu cu privirea peste tot ce era în micuța casă în care se afla. Florile de pe pervaz, copacii mari de afară, toate îi plăceau așa de mult. Privi din nou admirând picturile care ocupau un loc special în cele două camere. Erau și imagini cu Măria și Sfântul Copilaș.
Doamna Molinar este o femeie așa de bună, se gândi Măria. O *iubesc. Ea se roagă în fiecare zi în fața icoanelor. Oare de aceea e așa de bună? Merge și la mesă. Oare îi ascultă sfinții rugăciunile? O fac ei fericită?*
Doamna Molinar nu uită de promisiunea făcută Măriei de a-i umple trăistuța cu mâncare pentru călătorie.
Dis-de-dimineață fetița se trezi și o privi cum trebăluia prin bucătărie. Doamna Molinar puse făină într-un vas mare, apoi adăugă o lingură de untură și în curând frământa o bucată mare de aluat. Nu mult după aceea termină de făcut mingi rotunde de aluat. Le turtea cu palma, apoi le întindea și le punea pe plită să se rumenească. Măria se ridică încet și își spălă fața. Doamna Molinar îi zâmbi.
— Vrei să tai cartofii? o întrebă ea. Nu prea merge să-i cureți - nu ar mai rămâne prea mult din ei - sunt așa de mici! spuse ea râzând. Doar spală-i și rumenește-i în tigaia asta. Voi mai adăuga puțină carne și totul va fi gata să umplem aceste tortile.
Măria zâmbi.
— *Burritos,* zise ea. Hmmm, ce bun!
Hector stătu de vorbă cu Pablo în timp ce luau micul dejun, după care se ridică și își luă traista. Doamna Molinar își drese vocea:
— Așadar tot mai ai în minte gândul să-l găsești pe fratele dumitale? spuse ea.

Atunci de ce nu ai lăsa-o pe Măria cu mine? Ar putea să mă ajute cu treaba şi eu aş avea grijă de ea ca şi de copilul meu.
Inima Măriei începu sa bată cu putere. Niciodată nu îndrăznise să spere că buna doamnă era aşa de legată de ea. îşi aruncă privirea la faţa uimită a tatei şi dintr-o dată îi păru rău pentru el. îşi dorea cu adevărat să stea în această casă? Ar fi fericită dacă tatăl ei era undeva departe? Dacă ar fi avut nevoie de ea? Ce-ar face când ar fi bolnav? Dar Măria se gândi apoi la mâncare şi la bucătăria caldă... Ar fi minunat să nu trebuiască să meargă atât de departe.
Toţi ochii erau aţintiţi asupra lui Hector. Dar el încă nu vorbi.
— Ai încredere în soţia mea, îi zise Pablo. O să facă tot ce e mai bine pentru fetiţa ta. O să-i dea copilăria pe care o merită.
Hector îşi întoarse faţa.
— Trebuie să mă duc, zise el. Şi dacă o las, nu voi mai vedea niciodată. Niciodată! Cum aş putea să îndur asta? Soţia mea nu mai este şi fetiţa e tot ce mi-a rămas. I-am promis soţiei mele că voi avea grijă de ea şi...
Dintr-o dată vocea îi deveni gâtuită. îngenunche şi o cuprinse pe Măria în braţele sale.
— Sunt egoist, zise el, dar am nevoie de tine. Nu vrei să-ţi vezi unchiul? El va avea grijă de tine. Ştiu că te va iubi. O, Măria, doar pentru tine mai trăiesc.
Măria se ţinu strâns de tatăl ei şi îi simţi lacrimile pe obrazul ei.
— Tu ai nevoie de mine, tata, zise ea. Vreau să merg cu tine! Doamna Molinar îşi şterse lacrimile în timp ce învelea
burritos şi le punea în trăistuţa Măriei. Se gândise exact ce să îi

47

spună lui Hector. Crezuse că ştia cum să îl convingă să o lase pe fetiţa lui cu ea. Acum nu se mai putea gândi la nimic. îi înmâna Măriei trăistuţa plină cu *burritos* aşezate frumos înăuntru şi o sărută de rămas-bun.
Ea şi Pablo îi priviră pe cei doi cum porniră în josul străzii.
— Nu uita, Măria, strigă ea după ei, dacă vreodată ai nevoie de ajutor, vino la noi!
48
Măria
%

Măria îşi întâlneşte unckiut

— Trebuie să-1 găsim pe Juan!
în ultima vreme Măria auzise de nenumărate ori aceste cuvinte.
— Poate săptămâna viitoare, spunea Hector. Nu sunt sigur cât de aproape suntem, dar sunt sigur că suntem pe calea cea bună. Când ne apropiem de satul lui, o să recunosc locurile.
Zilele treceau aidoma celor dinaintea şederii la familia lui Pablo. Măria cerşea, iar Hector vindea pulque. Măria rămânea adeseori flămândă, dar se simţea mai puternică după şederea la familia Molinar. Nu se simţea chiar aşa de obosită sau bolnavă ca înainte.
— Ajungem azi, îi zise Hector Măriei într-o dimineaţă când se odihneau lângă o fântână.
— Unde?
— în satul unchiului tău, răspunse Hector. Dacă mai locuieşte acolo... Ştiu cam pe unde suntem acum. Sunt ani de zile de când nu l-am văzut.
Cei doi ajunseră în sat seara târziu. Le rămăsese prea puţin timp ca să meargă în

căutarea lui Juan, dar Hector era prea nerăbdător. Mergea pe străzi şi se uita la oamenii care umpleau

piaţa centrală. Mai erau şi câţiva oameni care îşi strângeau marfa şi porneau spre casă după o zi lungă de negustorie.
— Cunoaşteţi pe cineva cu numele Juan Frias? întreba Hector din om în om. Dar răspunsul era mereu acelaşi. Nimeni nu îl cunoştea pe Juan.
Hector şi Măria au dormit în gară noaptea aceea. Când în zorii zilei următoare intră în gară primul călător, Hector se ridică într-o clipită.
— E cineva prin zonă cu numele de Juan Frias? îl întrebă el pe om.
— Nu locuiesc în acest sat, răspunse acesta. Vin din munţi. Puţin dezamăgit Hector se întoarse la Măria şi o scutură uşor
să o trezească. I-a îndreptat părul şi apoi i-a înmânat sacul.
— Hai să mergem! zise el. Gândeşte-te, Măria, poate îl găsim pe fratele meu azi. Ştiu, probabil va trebui să căutăm săptămâni, dar merită. Nu l-am mai văzut pe Juan de când m-am căsătorit.
Cei doi se învârtiră prin piaţă întreaga zi. Măria cerşea, iar Hector studia feţele celor ce treceau pe acolo şi întreba pe unul şi pe altul de fratele său.
O tânără doamnă părea sigură că ştie pe unul Juan Frias. Atunci speranţa lui Hector începu să crească. Dar când doamna i-1 descrise, Hector îşi dădu seama că nu putea fi fratele lui. Acel Juan despre care vorbea doamna locuia cu sora sa şi avea în jur de douăzeci de ani. Juan nu avea o soră şi cu siguranţă nu mai era tânăr.
Măria oftă şi se întoarse din nou spre mulţime. Dintr-o dată auzi vocea plină de entuziasm a tatălui:
— Măria!
Se întoarse imediat:
— Ce-i, tată?
Hector îi luă mâna, strângând-o cu putere.
— Nu sunt sigur, Măria, zise el, dar cred că acela-i chiar Juan! Hector o trase după el, urmărindu-1 în grabă pe acel om.
— Juan! strigă el. Juan! Eşti chiar tu, Juan?
Măria
Omul se întoarse, iar cei doi erau acum faţă în faţă.
— Juan, nu mă mai recunoşti?
Bărbatul se uită insistent la el pentru câteva momente ce părură aşa de lungi. Apoi îi întinse mâna.
— Eşti tu... Hector! exclamă el. Te-ai schimbat la faţă, dar vocea ta e aceeaşi. M-am gândit la tine chiar în clipa când m-ai strigat pe nume.
Măria îi privi pe cei doi fraţi îmbrăţişându-se. Şi astfel surprinse privirea îngrozită cu care Juan cuprinse înfăţişarea slăbită a lui Hector. Ceva înlăuntrul ei se strânse. Chiar aşa de rău arăta tatăl ei? Era grav bolnav? Poate într-adevăr avea să moară aşa cum a spus Pablo!
— Hai cu mine, frate! spuse Juan, şi spune-mi cum de-ai găsit calea înspre satul meu. Unde-i soţia ta? Ai şi copii?
— O am pe Măria, răspunse Hector, ea e tot ce am. O împinse pe Măria spre unchiul ei. Uite-o pe fiica mea, Juan!
Măria zâmbi timidă când dădu mâna cu unchiul, care îi zâmbi şi el la fel ca tata.
— Mă bucur să o cunosc pe nepoata mea, zise el. Acum, haideţi să mergem acasă şi să vorbim despre ce a făcut fiecare în aceşti ani cât am fost departe unul de celălalt.

N-avem noi, oare, multe de povestit?
în acea seara Măria îşi cunoscu mătuşa şi verişorul. îi văzu şi pe cei doi fraţi râzând şi plângând împreună. Hector povesti despre anii fericiţi, dar şi despre durerile care le-au umplut viaţa, îi repetă lui Juan de multe ori cât de mult dorise să îl găsească; şi cum se gândise că avea puţine şanse să-1 întâlnească în acel sat.
Juan îi spuse despre micuţul lui, un băiat sănătos, şi despre fetiţa care îi murise când avea doar câteva săptămâni.
Din nou veni o vreme când Măria putea dormi într-o casă caldă şi avea mâncare în fiecare zi. Se juca cu micul ei verişor, Victor, şi învăţă cum să o ajute la treabă pe mătuşa ei, Lola. Hector îl ajuta pe Juan să împletească rogojini şi chiar îl însoţi la lucru în mină într-o zi. Măria gândea că el pare mai puternic şi

50

51

aproape uită de teama de a-1 pierde.
— Ai de gând să rămâi aici? îl întrebă Juan pe Hector într-o zi.
— N-am unde altundeva să mă duc, răspunse el tulburat.
— Atunci sigur că o să stai, continuă Juan. Ce zici? Să caut un loc unde tu şi fetiţa ta să locuiţi?
— O, Juan! exclamă Hector. Ţi-aş fi recunoscător... dar deja faci aşa multe pentru noi. Juan nu voi să asculte.
— Ştiu şi locul, zise el. E foarte mic, dar e aproape şi cred că e exact ce căutăm. Nu cred că l-ar deranja pe proprietar dacă aţi sta acolo. Putem merge să-1 vedem chiar acum. Hai vii, Hector?
Cei doi fraţi porniră în josul străzii. Juan încercă să nu uite să meargă încet aşa încât Hector să nu obosească.
Măria şi tatăl ei se mutară în noua lor casă în dimineaţa următoare. Era o cameră mică şi nu avea nicio fereastră. Pereţii de *adobe*[1] şi podeaua de lut erau denivelate, iar din tavanul foarte jos căzdeau bucăţi de lut uscat.
— E bine că nu eşti înalt, Hector, îl tachina Juan, altfel ai da cu capul în pragul de sus. E aşa de joasă uşa asta!
Hector răspunse râzând:
— Putem zice că avem un acoperiş deasupra capului. Un loc călduţ şi fără umezeală e tot ce-mi doresc.
Hector desfăcu patul pe care îl făcuse.
— Se potriveşte perfect! exclamă el. Ocupă toată partea asta a camerei. Ce bine că nu l-am făcut mai lung!
Măria aşează într-un colţ al camerei cănile şi farfurii primite de la mătuşa Lola. Mai aveau o găleată pentru apă şi cratiţa lor. Patul lui Hector era toată mobila pe care o aveau. Măria a întins pătura veche a tatălui pe el, apoi a măturat podeaua de lut.
Fetiţa se trezea în fiecare dimineaţă ca să umple găleata cu apă proaspătă. Apoi îşi punea rogojina sub patul tatălui şi stropea podeaua cu apă înainte de a da cu mătura pe care i-o făcuse tatăl

52

din nişte frunze de palmier. Apoi lua pătura tatălui şi o scutura de praf, aşezând-o înapoi pe pat. După aceea se apuca de măturat treptele din faţa uşii.
Apoi nu îi rămânea nimic de făcut decât să o aştepte pe mătuşa Lola. în fiecare zi ea le aducea nişte tortilla şi, de obicei, o cratiţă cu fasole. Uneori aducea orez şi o dată chiar

a prăjit câte un ou pentru fiecare dintre ei.
Hector şi Măria mâncau împreună, lăsând câteva tortilla şi pentru cină. Apoi Măria spăla şi punea la uscat oala mătuşii. Scutura ştergarul în care tortilla a fost învelită şi îl împăturea frumos, după care îl aşeza în cratiţă, ducându-le înapoi mătuşii. Seara mânca împreună cu tatăl ei restul şi ce mai aducea Hector uneori.
La început Hector părea să-şi recapete puterile, având hrană îndestulată la fiecare masă, dar, odată cu trecerea lunilor, începu să slăbească din nou. Crizele erau mai dese şi mai urâte. Măria era mereu înspăimântată, iar mâinile îi tremurau adesea când trebuia să-i acopere faţa cu acea bucată de pânză.
Hector mergea la culcare devreme şi începu chiar să-şi petreacă dimineţile în pat. într-o zi se trezi puţin mai devreme decât de obicei şi se îndreptă spre piaţă să caute de lucru, îndurerată Măria îl urmări cu privirea cum se îndepărta greoi pe strada pietruită şi îşi dădu seama că nu avea să mai fie niciodată puternic.
Tatăl Măriei nu veni acasă în seara aceea. Ea rămase cu privirea aţintită asupra străzii cu o nerăbdare crescândă, în timp ce orele se scurgeau una după alta. Pentru a treia oară clăti cămaşa tatei şi o stoarse de apă. Nebăgând în seamă apa ce curgea pe podea, se întoarse rapid în prag să privească în stradă. în cele din urmă nu mai avu răbdare să aştepte. Aruncă cămaşa pe pat şi alergă în beznă spre casa unchiului, dând buzna în bucătărie.
— Tata a plecat înainte de amiază, zise ea gâfâind, şi nu s-a mai întors!
Juan se ridică într-o clipită.
Măria
— Poate a găsit ceva de lucru care îi ia mai mult timp, spuse el, încercând să pară calm.
Dar Măriei nu îi scăpă din vedere schimbul de priviri dintre cei doi soţi. O văzu pe mătuşa Lola îndreptându-se grăbită spre uşă împreună cu soţul ei, iar apoi îi auzi vorbind şoptit afară pentru câteva momente, după care mătuşa se întoarse în bucătărie. Se uită lung afară pe fereastră, apoi îşi întoarse privirea la nepoata ei; dar Măria avea senzaţia că nu se uita deloc la ea.
într-un târziu, Lola îşi dădu seama că Măria încă stătea în mijlocul camerei.
— Uite nişte lapte cald, Măria! zise ea cu glas duios. O să-ţi facă bine. Ar trebui să fii în pat deja.
Măria refuză laptele şi se aruncă pe pat, izbucnind în lacrimi.
Lola se uită neputincioasă la micuţa deznădăjduită. Apoi o înveli cu grijă.
Micuţa de ea... înţelege, gândi ea. *Mă bucur că e frântă de oboseală. O să adoarmă curând.*
54
55
Măria

Măria ŞL mătuşa ei

Măria încerca să-şi împiedice lacrimile să curgă în timp ce îi privea pe copiii care treceau alergând, râzând şi strigând.
Toţi sunt de vârsta mea... se gândi Măria. Se *joacă, învaţă împreună şi sunt prieteni. Mă întreb, oare despre ce vorbesc? Aş avea, oare, prieteni dacă n-aş fi orfană? Cum ar fi să alerg şi să mă joc cu alţii de vârsta mea?*
Măria se întoarse încet la curtea pe care o măturа.
întotdeauna am vrut să merg la şcoală... îşi urmă firul gândurilor. *Aş vrea să am şi eu o carte...*
Mama îi spuse că nu va trece mult timp şi o să fie destul de mare să meargă la şcoală. Dar acum nu mai avea mamă. Tata i-a spus că sigur o să fie şcolăriţă într-o zi. Acum

nu mai avea nici tată. Măria îşi şterse lacrimile. Cea mai mare teamă a ei deveni realitate în noaptea când Hector nu a mai venit acasă din sat. Nu s-a mai întors niciodată la căsuţa lor. Măria nu a mai cărat apă ca să îi spele hainele.
Mătuşa Lola i-a spus să aducă vasele şi găleata acasă la ei. Unchiul Juan a cărat patul în bucătăria lui, iar acum era al Măriei. Nu mai locuia în acea cameră mică. Stătea cu familia unchiului Juan.

57

Măria şi mătuşa ei

Măria

Sunt orfană, se gândi Măria. O *simplă orfană. Se uită la ultimul şcolar care trecea pe lângă ea. Şi orfanii nu merg la şcoală.*

Sau poate merg? Poate orfanii care au unchi binevoitori... Măria începu să măture de zor. Unchiul Juan nu a pomenit nimic de şcoală, şi nici soţia lui. Ea va munci din toată inima şi poate într-o bună zi...

Dintr-o dată faţa Măriei se lumină. îl auzea pe unchiul Juan fluierând voios în drumul lui spre casă de la lucru. Aplecându-se peste gard se uită atentă după el. El era! Dădea colţul şi îi zâmbea întocmai ca tatăl ei.

Măria se dădu jos de pe gard.

— Ce treabă bună faci tu pe-aici! o lăudă el cu căldură. Locul ăsta arată mai frumuşel de când avem o micuţă harnică în casă.

Dintr-o dată toată lumea părea puţin mai luminoasă în ochii Măriei. Până la urmă nu era o povară pentru unchiul şi mătuşa ei. Le era de ajutor şi unchiul ei părea să o iubească.

— Unchiule, zise ea deodată, crezi că o să pot merge la şcoală într-o bună zi?

Unchiul Juan se încruntă, iar Măria deveni serioasă imediat. Poate a greşit punând această întrebare. Nu avea de gând să o facă. Dorise să spună doar cuvintele potrivite, la timpul potrivit. Dar s-a simţit aşa plină de bucurie când unchiul i-a spus acele cuvinte de laudă, zâmbindu-i.

— Nu toţi merg la şcoală, îi răspunse unchiul. Mătuşa ta, Lola, n-a mers niciodată. Costă bani să mergi la şcoală.

— Nu la toate şcolile, se trezi Măria insistând. Tata mi-a spus de o şcoală pe care o doamnă generoasă a început-o. Ea a vrut să aibă o şcoală în care chiar şi copiii săraci să poată învăţa. Le dădea chiar şi cărţi. Nu ştiu unde e, dar tata ştia. El a zis că cei mai mulţi copii merg la şcoală. Credea că ar trebui să învăţ cititul.

Juan oftă privind faţa entuziasmată a nepoatei sale.

— Mi-ar plăcea să-ţi pot promite asta, zise el, dar trebuie să-ţi câştigi existenţa, Măria. Mătuşa face deja aşa de multe pentru tine. Oricum, acum nu poţi să mergi. Nu, nu acum.

Măria îşi luă mătura şi se grăbi să termine de măturat curtea. Nu dorea ca unchiul să vadă cât de dezamăgită era.

El crede că n-o să merg niciodată la şcoală, se gândi ea. *Asta-i ce vrea să spună de fapt. Dar eu o să merg! Sigur! N-o să-ncetez să sper asta!*

Măria puse mătura la o parte, şi intrând în casă, se aşeză pe scaunul ei la masă. O privea pe mătuşa cum punea mâncare în farfurii.

Precis o să-mi dea farfuria aia roz, gândi Măria. *Parcă văd deja. Are mai puţine fasole decât celelalte.*

Măria încercă să-şi înghită lacrimile. Era mai multă fasole în farfurie decât fusese ea obişnuită să mănânce, dar nu foamea o făcea nefericită, ci o inimă înfometată după dragoste. Micuţul Victor îi aparţinea cu adevărat mătuşii Lola, iar ea avea grijă de el. De aceea se îngrijea mereu ca el să aibă fasole îndeajuns. De aceea îi spunea poveşti

şi îl ţinea de mână când ieşeau la plimbare.
— Juan! vocea mătuşii îi întrerupse gândurile. Cum v-a mers ziua de muncă în mină?
Unchiul Juan îşi ridică brusc privirea.
— De ce?
Şi după o pauză continuă.
— Păi, bine. Cred că destul de bine.
— N-a mai murit nimeni în vreun accident în ultima vreme?
— Te rog, Lola! zise Juan. De ce nu uiţi de temerile tale, să pot sta şi eu la rândul meu liniştit? Nu te mai frământa atâta.
Pe Lola o trecu un fior.
— Tare mult mi-aş dori să nu lucrezi în acea mină, oftă ea. Viviana mi-a spus azi că unele mine sunt mai sigure decât altele. Soţul ei s-a dus să lucreze în altă mină după ce un om a murit luna trecută. Mi-a mai zis că unor şefi nu le prea pasă de siguranţa minerilor. Sunt colegii tăi grijulii cu dinamita?
— Sunt obişnuiţi să o mânuiască, răspunse Juan. încerca să nu pară îngrijorat în timp ce, rupând o bucată din tortilla lui, îşi şterse farfuria. Mina-i mină, Lola, şi cu siguranţă nu vreau

Măria
să plec de aici. Sunt unul din *jefes*[1] şi sunt plătit mai bine decât ceilalţi. Nu-mi pot permite să-mi părăsesc slujba, chiar dacă uneori muncitorii nu-s atenţi cu dinamita. Am o familie de întreţinut şi până la urmă, Lola, avem încredere că sfinţii o să aibă grijă de noi. Cred că este câte o icoană în fiecare galerie din mină. Dimineaţa muncitorii aduc flori să le pună înaintea lor. Şi nu irosim nici cea mai mică bucăţică din lumânarea pe care şeful ne-o dă. Aşa că arde ceva în faţa icoanelor întreaga zi, Lola.
— O să-ncerc să nu mă îngrijorez, spuse Lola în cele din urmă. Să te ţină sfinţii în siguranţă! O, Juan, dacă ţi s-ar întâmpla ceva...
— Nimic n-o să mi se-ntâmple, dragă, încercă Juan să o liniştească pe soţia sa. Nu trebuie să-i îngrijorezi pe copii. Uite ce ochi mari a făcut Măria! Ascultă, Măria, sfinţii întotdeauna m-au ocrotit de când lucrez în mina aceea, şi cred că mă vor ocroti întotdeauna. Mai ai vreo tortilla, Lola?
Astfel subiectul a fost închis.
Juan nu îi spuse soţiei despre crucile care stăteau pe locul unde muriseră trei oameni îngropaţi de vii, când tavanul galeriei unde munceau s-a surpat. Nici nu i-a vorbit despre muncitorul care rămăsese fără o mână pentru că cineva nu a avut grijă cu dinamita. Nici lui nu-i plăceau aceste lucruri. De ce ar fi vorbit despre ele?
Totuşi nu şi-a putut ascunde îngrijorarea în niciun fel atunci când el însuşi a fost rănit într-o zi. O bucată mare de piatră a căzut, rănindu-i faţa şi pieptul şi aterizându-i pe degetele de la picioare. Juan se încăpăţâna să lucreze până la sfârşitul programului şi insistă să se întoarcă la lucru în ziua următoare.
Lola îi spălă rănile şi îl rugă fierbinte să fie mai atent.
— Dacă piatra te-ar fi lovit în altă parte... începu să zică ea. Dar cu niciun chip nu putu să termine de rostit propoziţia. Zilele se scurgeau, iar pentru Măria o zi era la fel ca cea
dinainte. Cără apă, mătura curtea şi alegea pietricele din fasole,
[1] *jefes* = şefi *(spân.)*
ca să fie pregătite pentru gătit de mătuşa Lola.

Adesea se uita cu jind la alte fetiţe care alergau şi săreau pe stradă după o zi de şcoală. Ea niciodată nu avea voie să sară coarda împreună cu ele sau să se alăture jocurilor lor. Mătuşa Lola spunea că avea prea mult de lucru.
— Mătuşa Lola va fi surprinsă să vadă că am gătit deja tortile, se gândi Măria într-o zi. Va fi şi foarte mulţumită, iar atunci o s-o întreb despre şcoală.
Dar mătuşa abia dacă a observat cât de harnică a fost Măria la treabă. Poate era bucuroasă că Măria a făcut tortilla sau poate că nu îi plăceau. Nu erau la fel de rotunde şi arătoase ca ale ei. Ca de obicei, Măria nu îşi putu da seama. Se simţea doar stânjenită, încercând să-şi imagineze ce gânduri avea mătuşa.
în seara aceea Măria o găsi pe mătuşa Lola alegând fasole la lumina pâlpâindă a unei lumânări. Măria împrăştie o mână de fasole în faţa ei şi începu să aleagă pietricelele.
— Ai grijă, o atenţiona mătuşa Lola. E greu să vezi fără lumina soarelui. Unchiul tău a dat peste o pietricică ieri.
Măria dădu din cap, dar mintea îi era îndreptată spre alte lucruri.
— Mătuşă Lola, îndrăzni ea în cele din urmă, eu tare mult aş vrea să merg la şcoală.
încercă să înghită, dar gâtul îi era aşa de uscat.
Mătuşa nici măcar nu o asculta. Luă un alt pumn de fasole şi le ţinu la lumină; apoi îndepărtă o pietricică înainte de a le arunca în vasul cu fasole deja aleasă.
— Aş vrea să merg măcar câteva zile, continuă Măria curajoasă. Şi-aş lucra din greu între timp.
Măria se uita cu atenţie la faţa mătuşii.
— Vreau aşa de mult să învăţ să citesc. Aş putea să-ţi citesc şi ţie. Nu-i aşa că ar fi frumos? O, îmi doresc aşa de mult să merg! Tata mi-a spus...
— O, Măria! o întrerupse Lola. Nu mai vorbi aşa de mult. Trăncăneala ta mă oboseşte întruna, şi, oricum, ar fi cazul să uiţi61
Măria_____
de şcoală. Ştii că n-ai cum să mergi. Trebuie să-ţi câştigi existenţa. La ce trebuie să ne gândim noi, Măria, este să-ţi găsim o slujbă undeva.
Măria puse fasolea în vas şi ieşi grăbită din cameră. în acea noapte adormi plângând.
în dimineaţa următoare Măria desfăcea porumb. După ce termina ea, mătuşa Lola îl punea în apă, îl spăla, iar apoi făcea tortille. Măria apucă un cocean şi se ajută de el să dea jos nişte boabe îndărătnice. învăţase acest şiretlic cu mult timp în urmă, şi o scăpase de multe beşici.
Cineva bătea la uşă. Măria puse coşul cu porumb deoparte şi se grăbi să răspundă.
— Aici locuieşte Juan Frias? întrebă omul gâfâind şi cu părul ud de transpiraţie.
Măria dădu din cap.
— Vreau să vorbesc cu soţia lui, zise el agitat.
După ce o găsi pe mătuşa Lola, Măria se aşeză din nou lângă coşul cu porumb. Vocea joasă o bărbatului se putea auzi puţin, dar Măria nu putea desluşi cuvintele.
Deodată sări în picioare, în timp ce inima îi bătea gata să iasă din piept. Mătuşa Lola ţipa! *Ce* s-a întâmplat? Măria aproape că răsturnă coşul când îl împinse într-o parte şi sări la fereastră. Mătuşa Lola plângea.
— Nu... Nu... Nu se poate! hohotea ea.
Măria se ridică în vârful picioarelor şi se uită pe fereastră chiar la timp ca să-1 vadă pe bărbat fugind pe stradă. Acesta se opri şi se uită cu milă la mătuşa Lola înainte să dispară după colţ.
Măria rămase încremenită, ascultând-o pe mătuşa plângând în hohote. Probabil unchiul Juan a fost rănit în mină. Poate a şi murit... Măria simţi un nod puternic în stomac.
în curând prietenii şi vecinii au început să se abată pe la casa lor, să plângă împreună

cu Lola şi să-i facă de mâncare. Nimeni nu părea să o observe pe fetiţa speriată din colţ. Dar Măria deja legase firul întâmplării. Unchiul ei cobora în mină în dimineaţa
63

Măria
aceea, când o piatră a căzut de undeva de sus şi l-a rănit. A fost dus la infirmeria minei, însă a murit ceva timp mai târziu.
Au fost aprinse lumânări - lumânări care trebuie să ardă timp de nouă zile - iar prietenii s-au adunat după obicei să vegheze trupul neînsufleţit toată noaptea. îşi numărau mătăniile şi se rugau pentru sufletul care plecase din lumea aceasta. Măria se învârti prin casă, apoi se ghemui într-un colţ şi căzu într-un somn neliniştit. Se trezi adesea, iar în aceste răstimpuri de veghe privea licărirea lumânărilor. Mătuşa ei stătea prăbuşită lângă sicriu.
Patru din prietenii lui Juan au cărat sicriul spre cimitir în dimineaţa următoare, iar un mic grup de oameni le-au însoţit pe Măria şi mătuşa ei în urma sicriului.
Măria nu mai putea vedea nimic, căci lacrimile îi înceţoşaseră ochii, în timp ce se împleticea mergând pe lângă mătuşa ei. Ce se va întâmpla cu ea? Oare mătuşa va avea grijă de ea în continuare, acum că unchiul îi părăsise? De ce i s-a întâmplat şi asta?
Peste ani, Măria va privi înapoi, minunându-se de felul cum Dumnezeu o călăuzea chiar şi atunci.
Mă călăuzea departe de o viaţă uşoară şi comodă, avea să-şi reculeagă ea amintirile. *în toată acea durere şi suferinţă nu m-am gândit niciodată să încerc să-l găsesc pe acel prieten al tatălui care lucrase cu el la căile ferate. Ei s-ar fi îngrijit de mine cu dragă inimă. Bineînţeles, copil fiind, nu i-aş fi putut găsi niciodată, oricât de mult aş fi încercat. Dar Dumnezeu mă călăuzea departe de o viaţă plăcută, înspre suferinţa care m-a făcut să-I caut Faţa. în tot acel timp mă călăuzea înspre El.*

-fe

0 slujbă pentru Măria

Măria stătea din nou rezemată de poartă, privind la şcolarii care treceau pe acolo. Erau copii înalţi şi copii scunzi; unii erau bine îmbrăcaţi, în timp ce alţii păreau foarte săraci; unii păreau să nu fie băgaţi în seamă, în vreme ce alţii râdeau şi sporovăiau întruna.
Ce fericită aş fi, îşi zise Măria, *dacă aş putea fi împreună cu aceşti copii. Ei pot să citească din cărţile pe care le au. Deschid cartea şi semnele de acolo le arată ce cuvinte să rostească. Şi eu aş putea să fac la fel... numai să merg la şcoală. Cât de mult îmi doresc asta!*
— Măria!
Vocea mătuşii îi rupse firul gândurilor nefericite.
— Fă ceva! Nu vezi ce multă treabă e de făcut? Nu-ţi dai seama că nu avem niciun bănuţ? Mă gândesc c-ar fi timpul să lucrezi undeva.
Măria se apucă imediat de udat florile din grădină. Nu prea îi plăcea ideea mătuşii.
— M-am tot gândit la problema asta, continuă mătuşa Lola. Sunt aşa de puţine posibilităţi, dar am găsit o doamnă foarte respectabilă care are nevoie de ajutor. Ea are o brutărie, iar
64
65

soţul ei se ocupă de un restaurant. Ei zic că te-ar ţine în timpul săptămânii şi pe lângă asta ţi-ar da ceva bani s-aduci şi-acasă. Măriei i se usca gura.
— Chiar trebuie să merg? întrebă ea.
— Sigur că trebuie. Eu nu pot să-ţi port de grijă. O să-ţi fie mai bine aşa, şi, oricum, mă mir cum de-am găsit o slujbă pentru tine.
în ziua următoare Măria se trezi dis-de-dimineaţă. Se îmbrăcă cu rochiţa proaspăt spălată şi îşi luă sandalele. Se spălă pe faţă, iar mătuşa îşi făcu chiar şi timp să o ajute cu pieptănatul.
— Mănâncă micul dejun, Măria! zise ea.
Dar din nou Măria simţea noduri în stomac şi fiecare îmbucătură era aşa de greu de înghiţit...
— Te duc eu până la restaurant, îi spuse mătuşa. Priveşte în jur şi fii atentă la străzi, Măria! Poate o să mergi singură data viitoare.
Măria simţi cum aerul rece de dimineaţă îi răcorea faţa înfierbântată. Durerea de stomac începu să dispară. Acum putea să se bucure de plimbare.
O *să mă fac că merg la şcoală,* se hotărî ea. *Mătuşa Lola mă duce pentru că e prima mea zi de şcoală. Am o rochiţă nouă şi papuci noi. Părul mi-e aranjat şi azi o să citesc dintr-o carte!*
Măria mergea fredonând şi săltând veselă. Nu uită totuşi să ţină minte drumul. Pe colţ era o casă din bambus care să-i aducă aminte de strada asta şi pe următoarea era una din chirpici.
împreună cu mătuşa, trecu pe lângă mai multe ateliere, prăvălii şi vânzători ambulanţi. în cele din urmă, mătuşa încetini pasul şi la un moment dat se opri.
— Aici e restaurantul, zise ea, iar brutăria e peste drum. Nu ştiu ce-o să te pună aceşti oameni să faci. Oricum, Măria, să fii un ajutor bun! Munceşte din greu, draga mea! Trebuie să-ţi păstrezi slujba.
Măria dădu din cap.
— Acum stai dreaptă, continuă Lola. Vai, eşti aşa de mică!
Măria
Mi-e teamă că se aşteaptă la cineva cu o statură mai voinică, după câte le-am spus eu că poţi face. Bine, hai să mergem înăuntru!
Mătuşa deschise cu greu uşa grea din lemn şi o împinse pe Măria în restaurantul luminat foarte slab.
— Asta-i fetiţa despre care v-am vorbit, domnule! îi zise ea omului din spatele tejghelei. Ştiu că e mică, dar munceşte cu spor şi o să-nveţe repede orice lucru.
Măria se foia stânjenită, dar stătu neclintită când simţi privirea omului aţintită asupra ei.
— Are neapărat nevoie de slujbă, nu-i aşa? întrebă el.
— Fără-ndoială! veni răspunsul mătuşii Lola.
— O s-o punem la probă. O trimitem acasă la sfârşitul săptămânii şi vă transmit dacă mai avem nevoie de ea.
Lola dădu din cap şi se aplecă să o sărute pe Măria de rămas-bun.
— Dă-ţi toată silinţa, Măria! îi repetă mătuşa. Trebuie să-ţi păstrezi slujba.
Măria se simţi mică şi foarte singură stând în faţa noul ei şef, Beto.
— Poţi să începi cu spălatul vaselor, zise bărbatul. Apă este în butoiul ală de-acolo. E scoasă de la fântâna din centrul oraşului şi o să fie treaba ta să ai grijă să fie mereu plin. Dacă nu găseşti din prima fântâna, roagă pe cineva să-ţi arate.
— Da, domnule! răspunse Măria.
— Atunci, de ce nu te pui pe treabă?
— în ce să pun apă? Ştiţi, am nevoie de ceva în care să spăl vasele.

— în găleată! Unde altundeva? răspunse omul. Este puţin săpun în colţ acolo. Foloseşte-l cu multă cumpătare.
Măria scufundă găleata în butoi şi o scoase plină ochi. Apoi o cară cu greu într-un colţ şi începu să spele vasele. Luă prima cană, o băgă în apă, o dădu cu puţin săpun şi îndepărtă sâmburii de lămâie dinăuntru. în curând lângă ea era o stivă de vase curate. Bărbatul le aduna la fiecare câteva minute şi le punea pe

masa lui şubredă, apoi turna în ele fasole, dintr-o oală care atârna deasupra focului din colţ. După aceea, le servea oamenilor care intrau în încăperea întunecoasă a restaurantului. Când oamenii terminau de mâncat, vasele erau cărate în colţul unde era Măria.
Măria se întreba dacă va ţine pasul vreodată. Omul acela aştepta de la ea să spele vase toată ziua? Luă în pumn apă şi văzu cum pluteau boabe de fasole, sâmburi de lămâie, bucăţele de ardei şi de tortile.
Trebuie neapărat să schimb apa acum, gândi Măria. *Dar unde să o arunc pe asta?*
Se uită în jur prin încăpere. Şeful tocmai punea fasole într-un castron; dar numai la gândul că trebuia să-i vorbească i se puse un nod în gât. Mai băgă un castron în apă, dar când îl scoase părea la fel de murdar. Luă apă în pumn şi o turnă peste castron, încercând să îndepărteze firimiturile care rămaseră lipite. îşi dorea să nu trebuiască să lucreze în camera asta întunecoasă. Ar şti unde să verse apa murdară dacă ar fi acasă! Poate trebuia să o arunce pe caldarâm, în faţa restaurantului; dar dacă şeful s-ar mânia pe ea?
Măria îşi şterse o lacrimă de mânecă şi mai clăi nişte căni. Dintr-o dată şeful apăru deasupra capului ei.
— De ce nu dai zor cu vasele? întrebă el.
— A-am nevoie de apă curată, bâigui Măria.
— Atunci arunc-o pe cea murdară şi ia-ţi apă curată! îi spuse el, întorcându-se la oala lui cu fasole.
Măria îşi muşcă buza şi îşi aţinti privirea asupra găleţii cu apă. Deodată ochii i se umplură cu lacrimi. Se simţea aşa de obosită, speriată şi foarte, foarte singură.
Şeful o aţinti cu privirea şi apoi îi arătă cu degetul o uşă şubredă din spatele bucătăriei. Măria se lumină într-o clipită şi se osteni cărând găleata până în faţa uşii. O deschise şi iată că era o grădină destul de mare - acum descoperise şi unde să verse apa murdară.
Măria învăţă repede în ziua aceea şi nu după mult timp îşi
Măria
făcea treaba fără ezitări. Seara spălă toate vasele, înainte de a merge la culcare condusă de Cati, soţia şefului.
Zilele au trecut încet, dar Măria se simţi răsplătită când veni sâmbăta şi Cati îi înmâna patru centavo.
— Poţi să vii înapoi luni, îi zise ea. Ai muncit din greu. *Mătuşa Lola o să fie aşa de mulţumită]* se gândi Măria,
grăbindu-se spre casă. *Am patru centavo! Mătuşa a zis că orice bănuţ contează.*
Măria nu uită să cotească atunci când ajunse în dreptul casei de bambus. Acum era aproape acasă. Alergă şi dădu buzna în bucătărie.
— Uite, mătuşă Lola! exclamă ea arătându-i banii. Am câştigat aceşti bănuţi şi nu mi-am pierdut slujba!
Mătuşa se uită la bani.

— Pune-i în vasul de sub pat! zise ea. Apoi vino să m-ajuţi cu rufele astea! Am fost aşa de ocupată şi sunt foarte obosită.
Măria se supuse, dar tot entuziasmul din dimineaţa aceea dispăru. Până la urmă nu conta că şi-a făcut bine treaba. Probabil că banii aceia nu ar fi ajuns să cumpere nimic. Acum se întreba ce va face mătuşa cu ei...
Luni dimineaţă, Măriei îi era greu să înghită mâncarea, la fel cum i se întâmplase cu o săptămână în urmă.
— E timpul să te porneşti! o zori mătuşa Lola. Să ştii c-a trebuit să cheltuiesc banii pe care i-ai câştigat tu. Nu erau prea mulţi, dar i-am pus împreună cu cei pe care îi aveam deja, şi am mai cumpărat fasole. Nu prea mai aveam. Totuşi n-am de gând să fac asta prea des. Vezi, de multă vreme ai nevoie de o rochiţă nouă, şi eu n-am cum să-ţi iau una. Punem de o parte bani în fiecare săptămână şi când avem destui, îţi luăm una. îţi place ideea?
— O, sigur, mătuşă Lola! răspunse Măria.
Ochii îi străluceau în timp ce se pieptăna şi îi spuse rămas-bun mătuşii.
Treaba pe care Măria trebuia să o facă la restaurant nu

Măria
era mereu aceeaşi, iar fetiţa învăţa tot mai mult cum să-şi îndeplinească îndatoririle. Trebuia să şteargă mesele şi să frece podeaua, apoi trebuia să mănture pe drum în faţa restaurantului şi să cumpere câte ceva de la piaţă. Uneori avea voie să o ajute pe Cati în brutărie. Din clipa în care văzu pe rafturi brioşele şi chiflele, Măriei i se făcu gura apă.
— Nu, nu, Măria! o articula tăios Cati. N-avem nimic de câştigat din afacerea asta dacă tu începi să mănânci produse. Copiii mei îmi dau deja destulă bătaie de cap. Nu ţi-a dat Beto destulă fasole azi?
— Ba da, răspunse Măria, dar continuă să arunce priviri la bunătăţile de pe raft. I se părea că simte gustul unei brioşe dintre acelea dulci şi mari. Se întreba dacă erau la fel de delicioase pe cât de aromate.
Beto a început să vândă lichior, iar acum îşi ţinea restaurantul deschis până noaptea târziu. Casa lui era lipită de restaurant, aşa că Măria putea auzi vocile zgomotoase ale oamenilor, spunând glume sau certându-se. Ura mirosul de lichior pe care îl simţea în fiecare dimineaţă când intra în restaurant. Lumea ei devenea din nou întunecată şi plină de temeri.
La sfârşitul săptămânii Cati îi dădu cinci centavo Măriei. Fetiţa îi luă cu foarte mare grijă şi porni spre casă. Se întreba dacă ar trebui să îi spună mătuşii despre oamenii ticăloşi care umpleau restaurantul noaptea târziu. Să-i spună cât de greu îi era să doarmă şi ce teamă îi era? Şi dacă mătuşa ar râde de ea...?
Când ajunse acasă Măria îi dădu monedele mătuşii; apoi tăcută aşeză masa. Lola a observat că nu e în regulă ceva cu micuţa fată, dar nu se deranja să o întrebe. Când veni ziua de luni, Măria plecă la restaurant, dar nu era fericită.
Săptămânile treceau şi se transformau în luni - luni de zile încărcate şi nopţi fără de odihnă. Uneori vocile beţivilor păreau să vină chiar de la uşa camerei şi ea nu putea să doarmă. îi era frică şi inima îi bătea cu putere. într-o noapte se trezi şi văzu cum doi bărbaţi stăteau aplecaţi deasupra ei. Ţipă foarte tare şi atunci
o auzi pe Cati sărind din pat. într-o clipită a fost lângă ea şi cei doi au dispărut imediat înapoi în încăperea restaurantului.
în acea săptămână, când ajunse acasă, Măria îi spuse mătuşii Lola despre beţiile care

se lungeau până noaptea târziu. Mătuşa Lola nu a râs.
— Sărăcuţa de tine! spuse ea. Nu-i nicio mirare că nu prea eşti în apele tale. Ei bine, nu te îngrijora. Nu cred că oamenii aceia vroiau să-ţi facă ceva rău. Cu toate acestea, tare-aş vrea să nu mai lucrezi acolo. Nu-i un loc potrivit pentru o fată tânără ca tine. Dacă ai avea o slujbă în altă parte...
— Sunt foarte, foarte ocupată la brutărie, o auzi pe Cati spunându-i într-o zi. Beto a spus că poţi veni să mă ajuţi după ce termini cu vasele.
— Da, doamnă! răspunse Măria, iar rafturile cu bunătăţi începură să se perinde prin faţa ochilor ei. Poate Cati o va lăsa să mănânce o chiflă azi.
Măria munci din greu în acea dimineaţă şi imediat ce termină de spălat vasele, fugi peste drum să ajute la brutărie cu aranjarea produselor pe raft. Mirosul brioşelor pe care le aranja îi lăsa gura apă şi o făceau să-şi imagineze ce gust aveau. Apoi pe neaşteptate se ivi o ocazie. Cati părăsi brutăria ca să vadă fasolea pe care a lăsat-o la fiert. Măria se trezi cu o brioşă în mână. Avea îndrăzneala să îl ia? Tremură şovăind, iar apoi tresări. Cati venea înapoi. Rapid îşi îndesă brioşa în buzunar şi apoi se întoarse vioaie la munca ei. Continuă să pună produsele pe raft, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.
Măria aşteptă toată seara un prilej ca să mănânce ruloul, dar acesta nu se ivi. Se lăsă întunericul, iar ea se târî frântă în pat. Scoase brioşa din buzunar şi o ţinu sub pătură. Cati alegea fasole la lumina unei lămpi. Doar de s-ar duce odată la culcare!
Stau trează! se decise Măria. *O să-mi ţin ochii deschişi până ce Cati doarme dusă, apoi o să pot şi eu gusta din brioşa asta.*
Dar nu putea să-şi împiedice gândul că îşi dorea să nu fi luat nimic de la brutărie.
70
71
O slujbă pentru Măria
Măria
Fetiţa muncise din greu şi era obosită. Nu-şi dădu seama când adormi şi fără veste razele de soare se revărsau deja prin fereastra deschisă, iar Cati veni şi o scutură.
— E timpul să te trezeşti, Măria! zise ea. O să se ridice un morman de vase la restaurant dacă nu începi cu spălatul cât se poate de repede.
Măria se ridică şi îşi frecă ochii să-şi alunge somnul de pe pleoape. Brioşa de care uitase era pe pătură. Se părea că Măria dormise pe el, iar o bucată căzuse pe jos.
— O, Măria! exclamă Cati. Ce-nseamnă asta? Se aplecă să ridice brioşa, dar o bucăţică din el se desprinse şi ea rămase doar cu o fărâmitură în mână. Ce-ai făcut, Măria?
Măria îşi simţi faţa fierbinte pentru un moment, dar imediat păli şi o cuprinseră fiori reci.
— E-eu, ăăă...
Se uită cu teamă la stăpâna ei.
— Ai făcut ceva urât, Măria! îi zise Cati. Foarte urât! Ai furat de la mine. Aveam de gând să îţi dau o brioşa ieri, dar mi-a scăpat.
Se uită câteva momente la bucata de brioşa turtită; apoi îl luă în mână şi îl aruncă pe uşă afară.
— Nu primeşti plata pentru ziua de ieri! zise ea. Şi să nu mai faci aşa ceva!
— Da, doamnă! răspunse repede Măria.
Cât de uşurată se simţea Măria! îşi luă sandalele şi se spălă pe mâini, apoi fugi la treabă în restaurant. Uită până şi de micul-dejun.
Ziua următoare era sâmbătă. Cati i-a dat patru centavo ca plată şi o trimise acasă.
întotdeauna îi duc mătuşii banii, se gândi Măria în timp ce mergea spre casă. *Aşa de*

mult mi-ar plăcea să-mi iau ceva de data asta.
Se uită lung după oamenii şi copiii care vindeau dulciuri. Unul dintre băieţi o observă şi se zori spre ea.
— Am ciocolată! zise el dintr-o răsuflare. Jumătate de centavo
una şi-s foarte bune! Gândeşte-te, două ciocolate din astea gustoase doar cu un centavo!
Măria privi cu poftă în cutia băiatului. Nu vedea că printre bucăţile pe jumătate topite de ciocolată erau şi fărâme de pământ. Se gândea doar la gustul dulce al ciocolatei şi, având mâna în buzunar, strânse între degete un centavo. Putea să-i spună mătuşii că a pierdut un centavo. îi făcu să zornăie în mână, apoi îi numără. De ce erau doar patru!?
Apoi Măria îşi aminti de lecţia pe care o învăţase chiar în săptămâna aceea. Şi dintr-o dată nu mai dorea să o mintă pe mătuşa ei. Simţea cum faţa i se roşea doar amintindu-şi de brioşa furată.
Măria îşi vârî banii înapoi în buzunar şi scutură din cap.
— Nu pot să iau, zise ea.
Şi plecă mai departe grăbită.
Băiatul se uită dezamăgit după ea, întrebându-se ce o făcuse să se răzgândească aşa dintr-o dată.
72
73
Măria

9

0 nouă sliyjbă

— Ce fată muncitoare!
Măria mătura caldarâmul. Auzind aceasta îşi ridică privirea şi îşi dădu seama că o vânzătoare ambulantă o privea.
— Trec pe lângă restaurantul ăsta în fiecare zi, continuă doamna, şi mereu eşti ocupată. Eşti cumva fata lui Beto?
— O, nu! răspunse Măria. Doar stau aici şi lucrez pentru el.
— Te plăteşte?
— O, desigur! Merg acasă la sfârşitul săptămânii şi doamna Cati îmi dă un centavo pentru fiecare zi de lucru. Mătuşa pune banii de-o parte; deja are destui să-mi ia material de-o rochiţă! jubilă ea.
— Un centavo! pufni doamna. Ai strânge banii mult mai repede dacă ai primi plata cuvenită pentru munca ta. îţi place aici?

Măria se gândi la nopţile pline de teamă şi la bărbaţii aceia grosolani care umpleau restaurantul în fiecare zi. Scutură din cap hotărâtă.
— Mi-e teamă mereu, zise ea.
— Atunci ştiu ce poţi să faci! spuse entuziasmată doamna. O prietenă de-a mea are nevoie de ajutor şi te-ar plăti bine. îţi plac

O nouă slujbă
Măria
copiii?
— O, da!
— Atunci slujba asta-i pentru tine. Prietena mea mi-a zis chiar dimineaţa asta c-ar plăti doi peso[1] pe zi unei servitoare, dacă ar găsi pe cineva destoinic.
Doi peso! Ooo! Fiecare peso însemna o sută de centavo. Asta ar însemna două sute de centavo. Câte luni de zile i-ar fi trebuit ca să câştige două sute de centavo în locul ăsta mizerabil?
— Mă duc acasă mâine, zise Măria, şi, desigur, îi spun mătuşii despre asta.
— Când te întorci? se interesă femeia.
— Luni.
— Perfect! Ne întâlnim aici şi te duc eu acolo.
Doamna îi făcu din mână şi ridică povara cu vasele pe care le vindea. Măria se uită după ea cum se pierdea în josul străzii.
Lucră din toată inima în ziua aceea. Cum ar fi să nu se mai întoarcă niciodată în locul ăsta? Gândul acesta o făcea fericită. îşi imagina toate lucrurile pe care mătuşa le-ar fi putut cumpăra cu doi peso în fiecare zi.
După ce Cati îi dădu plata pentru acea săptămână, Măria o luă repede din loc şi fugi tot drumul până acasă.
— Mătuşă Lola! zise ea gâfâind în timp ce scotea banii pe care îi câştigase şi îi punea pe masă. Ghici ce s-a întâmplat! Ştiu unde aş putea găsi un alt loc de muncă şi voi câştiga doi peso pe zi!
Măriei i se păru că faţa mătuşii se luminează pentru o clipă; apoi păru neîncrezătoare.
— Ce te face să zici asta? întrebă mătuşa.
— O doamnă mi-a spus despre asta, zise Măria. Este o mamă care are mai mulţi copii şi are nevoie de ajutor. Trebuie să fie o doamnă bogată, dacă e dispusă să plătească aşa mult.
— Sau e disperată... spuse mătuşa. Dar cum o să găseşti locul unde stă?
— Doamna mi-a zis că o să ne conducă ea acolo, răspunse
'peso = moneda mexicană
Măria. Trebuie să ne întâlnim cu ea în faţa restaurantului luni. Mergem, nu-i aşa, mătuşă Lola?
— Da, promise mătuşa Lola. Măcar să verificăm.
Ziua de duminică trecu prea încet pentru Măria şi abia putu dormi când s-a lăsat întunericul.
Doi peso! jubila ea, *şi să am grijă de copii în loc să spăl vase.*
Măria se îmbrăcă mai grijulie ca niciodată. Avea o rochiţă nouă. Ce bucuroasă era! Ea şi mătuşa au pornit la drum împreună. Lola îl ţinea de mână pe Victor, în timp ce Măria mergea săltând pe lângă ei. Uneori rămânea în urmă, alteori era înainte.
Măria îşi ţinu respiraţia în timp ce se apropiau de restaurant. Oare o să fie doamna aceea acolo? Şi dacă nu o să vină, ce o să se-ntâmple? Mătuşa Lola s-ar duce acasă, iar ea ar rămâne la restaurant să lucreze încă o săptămână. Nu se putea aşa ceva.
Când au dat colţul Măria văzu strada goală. Atunci simţi cum inima i se frânse.

— Trebuie s-apară din moment în moment, zise mătuşa Lola. Totuşi s-ar putea să nu vină. Aşteptăm o oră, şi dacă nu vine, te poţi întoarce la munca ta în restaurant, iar eu o să merg acasă.
După câteva minute, totuşi, doamna apăru de după colţ. Măria gândi că nu fusese niciodată aşa de bucuroasă să vadă pe cineva. Lola intră repede în restaurant ca să-i spună proprietarului că Măria nu va fi la muncă în ziua aceea; apoi porniră împreună. în curând Măria nu îşi mai putea da seama pe unde era. Doamna aceea îi conduse pe lângă multe blocuri, iar apoi printr-un labirint de străzi murdare. Nu îşi imaginase că noua ei slujbă ar fi aşa departe. Se întreba cum va găsi drumul înapoi, atunci când va merge acasă la sfârşitul săptămânii.
— Aproape c-am ajuns, spuse doamna în cele din urmă. E pe strada asta.
Măria a fost dezamăgită imediat ce a văzut casa. Nu aveau ferestre. Poarta atârna jalnic, iar grădina era neîngrijită. Chiar era posibil ca nişte oameni bogaţi să trăiască aici? Oare cineva care îşi permite să plătească doi peso pe zi nu ar avea puţini bani ca să

repare acoperişul şi uşa? Şi dacă nu aveau bani? Cu siguranţă o să se răzgândească cu privire la plată când vor vedea cât de mică este. Văzând-o pe doamna care îi aduse aici bătând la uşă, Măria îşi încleşta mâinile, simţindu-şi sudoarea rece.
Femeia care deschise uşa arăta foarte obosită. Măria încercă să privească dincolo de ea în camera întunecoasă. Putea să vadă doar nişte feţe de copii. Aceştia îşi muiau tortilele într-o oală mare cu fasole din mijlocul camerei. Câţiva s-au apropiat şi se ţineau de fusta mamei, uitându-se insistent la Măria, iar unul dintre ei îi scoase limba. Atunci Măria îşi întoarse capul în altă parte.
Nu a fost prea atentă la ce spunea mătuşa, dar deodată tresări.
— Obişnuia să vină acasă la sfârşitul săptămânii, spunea Lola, dar acum e prea departe ca să mai facă asta. Nu poate să meargă singură cale aşa de lungă şi eu n-aş putea să bat tot drumul ăsta de două ori pe săptămână.
Mătuşa făcu o pauză.
— Nu pot s-o întreţin, dar nici nu vreau să se-ntoarcă la vechea slujbă.
— Mătuşă Lola, şopti Măria, nu vreau să rămân aici... Mătuşa nu îi dădu atenţie.
— E fată muncitoare? întrebă femeia.
— Foarte muncitoare.
— Bine. Cu siguranţă am nevoie de ajutor. Poate să rămână.
— Nu vreau!
Femeile se uitară la Măria foarte surprinse.
— Te rog, mătuşă Lola! o imploră ea. Ia-mă acasă cu tine! O să muncesc mai mult ca niciodată. O să te ajut în fiecare zi.
Mătuşa Lola încercă să zâmbească.
— Acei câţiva centavo pe care îi aduceai acasă nu ajungeau pentru fasolea pe care o măneai, răspunse ea, şi niciodată nu vor ajunge. Nici îmbrăcăminte n-am cum să-ţi ofer şi nu putem face nimic în privinţa asta. Ştii că restaurantul nu-i un loc potrivit pentru tine. E mai bine să rămâi aici.
Dar Măria nu asculta.
Măria
— Dar nici nu ştii cum e aici! exclamă ea. Nu pleca! N-o să mai mănânc aşa mult şi o să-mi găsesc o altă slujbă. Te rog, mătuşă Lola, vreau să merg cu tine!
— N-ai unde altundeva să lucrezi, răspunse mătuşa, dar Măria putea să vadă cum se

domolea. Uite cum facem. O să aşteptăm până sâmbătă să luăm o decizie. O să vin înapoi şi atunci vom vedea cum facem. Poate o să ajungi să-ţi placă locul ăsta.
Măria dădu din cap curajoasă, iar atunci când mătuşa o sărută de rămas-bun abia îşi stăpâni lacrimile. Putea să ducă această povară până sâmbătă.
Măria o urmă pe noua ei stăpână înăuntru şi se uită în jur. Lumina pătrundea doar prin uşa deschisă şi prin găurile din acoperiş. Şase perechi de ochi se uitau fix la Măria şi şase feţe murdare se încruntau spre ea.
— Nu-mi place de tine! îi zise băiatul cel mai mare. Era aproape la fel de înalt ca şi Măria, dar părea mult mai puternic. Fără veste îşi ridică mâna şi în clipa următoare pe faţa Măriei apăru o urmă usturătoare. Măria tresări surprinsă, dar înainte ca să aibă timp să scape, el se repezi asupra ei muşcând-o de mână.
Măria se trase înapoi şi privi la stăpâna ei. Femeia freca de zor plita. Fie nu observase, fie se făcea că nu a văzut nimic.
Nu după mult timp femeia atârnă cârpa deasupra unei cratiţe şi se alătură copiilor.
— Mă bucur că începi să te împrieteneşti cu copiii, îi zise ea Măriei. Să ai grijă de ei. Asta o să fie treaba ta. Cel mai mare e Pancho. Apoi este Teresa, Pedro, Carmela şi Noel, continuă femeia arătându-i pe fiecare cu degetul. Pe bebeluş îl cheamă Pepe.
Măria dădu din cap.
— Iar eu sunt Lupe, adăugă femeia, iar soţul meu e Carlos. Acum vreau să te apuci de măturat podeaua. Repede! De dimineaţă am tot încercat să fac asta, dar n-am ajuns. Vezi? Chiar am nevoie de ajutor.
Măria luă mătura şi încerca să-şi ascundă lacrimile în timp ce

Măria
mătura de zor.
— Pune mătura în colţ când termini, îi zise Lupe. Şi apoi ajută-mă cu porumbul ăsta.
Ziua trecu aşa de greu. Măria se simţi uşurată când Lupe îi trimise în cele din urmă pe copii la culcare. Aceştia mărşăluiră gălăgioşi în dormitor, şi abia s-au sinchisit să-şi dea jos sandalele înainte de a se cuibări sub pături. Lupe nici nu se gândea că ar trebui să le spele feţele prăfuite sau mâinile murdare.
Măria se scula în fiecare dimineaţă înainte de răsăritul soarelui să o ajute pe Lupe la pregătirea micului-dejun. Ea şi Lupe făceau *atole*[2]. Lupe făcea focul, în timp ce Măria lua grăunţe de porumb dintr-un vas de lut şi le punea în râşniţă. După ce le măcina bine, cernea făina şi apoi o arunca în cratiţa cu apă clocotindă pe care o pregătea dinainte Lupe. *Atole* era o mâncare fără niciun gust, asemănătoare cu o apă în care s-au fiert coceni, dar era mâncarea pe care familia o avea zilnic.
Cam atunci şi copiii începeau să se ridice somnoroşi din pat, adunându-se în bucătărie. Măria ajunse repede să cunoască oroarea de la micul-dejun. Copiii vorbeau tare şi se băteau pentru *atole.*
— Linişteşte-i odată pe copii, Măria! exclamă Lupe într-o dimineaţă. Vocea îi suna obosită, iar ea era la capătul răbdărilor. Mi-ar plăcea dacă ţi-ai face datoria mai bine, să-i ţii ocupaţi şi veseli.
Măria se uită neputincioasă la Pancho.
— L-las-o pe Carmela să-şi mănânce porţia de *atole,* încercă să zică Măria. Uite, ia o tortila. Hai, măi! Fii şi tu o dată un băiat cuminte.
Pancho se strâmbă şi înghiţi toată porţia de *atole.* Carmela începu să plângă.

[2]*atole* = mâncare tradiţională mexicană pe bază de porumb - boabele sunt lăsate să stea într-o soluţie de var, apoi spălate şi lăsate să se usuce; ele se macină, iar făina obţinută, numită *masa harina,* se pune la fiert, mâncarea obţinută servindu-se fierbinte

80

— Copii, copii! se rugă de ei Lupe. Mă faceţi să mă sui pe pereţi. Măria, trebuia să faci mai mult *atole.* Acum scoate-i pe copiii ăştia afară de-aici!

Măria se uită la copii. De ce să le spună ea ceva? Oricum nu o băgau în seamă, darămite să o şi asculte.

Iar Pancho mai degrabă m-ar pişcă, se gândi ea. *Asta ar face.*

Astfel trecu ziua, lăsând-o pe Măria sleită de puteri şi frustrată. Se trânti în pat şi îşi trase pătura peste creştet.

O *zi mai puţin până ce vine sâmbăta,* îşi zise ea. *Mătuşa Lola va veni să mă ia în curând.*

Şi în cele din urmă veni dimineaţa zilei de sâmbătă, iar Măria se uita înspre poartă oricând avea o clipă de răgaz. Se bucura că nu plouă, căci mătuşa poate ar fi decis să amâne ziua când va veni după ea. Trebuia *neapărat* să vină.

Chiar atunci Măria o zări.

— Mătuşă Lola! strigă ea în timp ce fugea să-i sară în braţe. Mă bucur aşa de mult c-ai venit!

— Ei, ce zici? îţi place aici?

— Nu! zise ea hotărâtă. Vreau să merg acasă cu tine!

O îmbrăţişa din nou pe mătuşa şi se ţinu strâns de mâna ei. Lola oftă.

— Ţi-am explicat cum stau lucrurile cât de bine am putut, Măria, zise ea. E aproape peste puterile mele să câştig cât să-i dau de mâncare fiului meu.

— Atunci o să-mi port de grijă singură! spuse hotărâtă Măria. Să ştii c-o să mă străduiesc cât de mult pot. Urăsc locul ăsta! Vreau să fiu cu tine...

— Ştiu că te-ai strădui, încuviinţă mătuşa Lola. Dar trebuie să stai aici.

Dintr-o dată Măria nu mai putu fi curajoasă.

— Mătuşă Lola, începu ea plângând, am aşteptat atât de mult ca să vii după mine. Nu pleca! Nu mă lăsa aici!

Mătuşa Lola oftă adânc.

— Complici lucrurile degeaba, spuse ea. N-are rost să mai

81

O nouă slujbă

Măria

stăm la sfadă cu privire la asta. Acum plec.

Lola se desprinse din braţele care se încleştaseră în jurul ei. îi zâmbi lui Lupe în semn de scuze, dar avea şi ea lacrimi în ochi în timp ce ieşea grăbită pe poartă.

Măria nu dorea să o vadă pe mătuşa care se îndepărta. îşi îngropa faţa în mâini şi umerii ei slabi se cutremurau printre hohote şi suspine.

— Haide, haide! N-o să rezolvi nimic plângând, îi zise Lupe. O să treci şi peste asta după un timp. Este multă treabă de făcut, Măria!

Măria se întreba dacă o va mai vedea vreodată pe mătuşa ei.

Servitoarea Măria

82

Trebuia cărată apă în casă. Erau haine de spălat, fasole de ales, tortile de copt şi o mulţime de alte lucruri pe care Măria trebuia să le facă. îşi îndreptă spatele ostenit şi privi lung spre uşă. Se întreba ce făcea mătuşa ei în clipa aceea. Şi cum mergea, oare, treaba la restaurant? Au găsit ei pe altcineva care să-i ia locul? Primea mai mult decât primise ea?

Se bucura că nu mai trebuia să lucreze acolo. Lupe era greu de mulţumit şi îi era dor

de mătuşa, dar măcar aici nu trăia cu teamă. Zilele erau grele pentru ea, dar cel puţin noaptea era linişte în casă.
— Măria! Vocea ascuţită a lui Lupe îi întrerupse gândurile. Ai prea multe de făcut ca să visezi cu ochii deschişi. Nu primeşti mâncare până nu termini totul aici!
Măria se aplecă asupra măngălăului şi săpuni bine fusta lui Lupe. Apoi o frecă cu putere; o mai trecu atent cu privirea înainte de a o clăti ca să vadă dacă nu cumva a scăpat vreo pată. întinse mâinile să ia rochiţa Carmelei; simţi cum o dureau puternic. Iar stomacul îi era gol.
— N-aveam deloc nevoie de-o altă gură de hrănit, vocifera Lupe. Şi nici de-o fată de îmbrăcat. Am neapărat nevoie de cineva

Măria
care să facă treaba.
Sigur! se gândi Măria.
Ştia şi ea că se află la mila lui Lupe. Iar Lupe ştia că nimănui nu i-ar fi păsat dacă ea era nefericită.
De asta e Lupe mai dură cu mine decât a fost în prima săptămână, se gândi Măria. *N-am de ales; trebuie să stau aici, fie ce-o fi!*

îşi frecă locul unde o plesnise Lupe cu o zi în urmă.
îmi dădeam silinţa să am grijă de copii, aşa cum îmi spune mereu să fac, îşi derula ea cu amărăciune întâmplarea, *dar ea zice mereu că-i vina mea că ei se ceartă. Şi mi-e groază tot timpul cât Carlos e acasă. Lucrurile stau şi mai rău atunci.*
Stoarse rochiţa şi o puse peste teancul din coş. Cară rufele până la gard şi le puse la uscat. Acum trebuia doar să verse apa în grădină şi să pună la loc albia de rufe. Apoi putea să mănânce.
Ceilalţi copii mâncaseră deja. Mai rămăsese ceva? Măria fugi până la plită şi se uită în cratiţă. Da, mai era ceva fasole aburindă acolo, iar pe masă au rămas două tortile.
Măria oftă uşurată şi se aşeză jos ca să-şi potolească foamea. Linse foarte bine oala şi mancă şi ultima firimitură. îşi dorea să mai fie... Niciodată nu se simţea sătulă... şi era foarte singură.
Oare toate familiile sunt nefericite ca ei? se întrebă Măria într-o zi. Scoase lingura din cratiţă şi se pregăti să o aşeze în mijlocul camerei. Se *pare că mereu se ceartă.*
— Pedro! o auzi pe Lupe strigând. Nu-ţi mai băga mâna în fasole! Ce mai educaţie! Mâncăm când toţi suntem gata. Nu-i sta Măriei în cale!
Pedro apucă o tortilă şi o înmuie în fasole ca şi cum nu ar fi auzit vocea ascuţită a mamei. Tatăl lui începu să râdă.
— Aşa se face, băieţaş! îi zise el. Nu contează cum mănânci, nu?
Lupe se întoarse spre soţul ei, iar Măria înţepeni. *S-a mâniat,* se gândi ea. *Foarte, foarte tare.*
— Carlos Guerra! exclamă femeia. Cum crezi tu că pot să ţin

casa asta-n frâu? Nici măcar nu vrei să mă ajuţi. Ba chiar îmi stai împotrivă. Asta faci!
Carlos se întoarse.
— Să nu-mi vorbeşti mie pe tonul ăla! îi strigă el. Auzi, e deja trecut de ceasul când băiatul trebuia să ia cina, ştii asta, nu? Şi unde-a fost prânzul azi? Dar ieri? A, erai prea ocupată? Sigur, prea ocupată bătând străzile! Şi dacă n-ai grijă o să vezi îndată cum eu...
Măria fugi de la locul scenei şi îşi trase o pătură peste cap. Auzise de nenumărate ori aproape aceleaşi cuvinte. De ce erau toate lucrurile din casa asta aşa nenorocite? Lupe se ruga la fel de sârguincioasă ca şi soţia muncitorului de la calea ferată. Era o icoană chiar în acea cameră şi Măria o văzuse adesea pe Lupe îngenunchind în faţa ei. Atunci de ce nu erau binecuvântaţi cu pace şi fericire? Măria se gândi la doamna care îi oferise un cămin cu mult timp în urmă. Atunci a crezut că Fecioara o făcea pe acea doamnă aşa de bună şi fericită. Acum chiar nu mai ştia ce să creadă.
— Uită-te la copii! îi întrerupse gândurile vocea puternică a lui Carlos. Sunt murdari ca nişte purcei, iar casa asta arată ca un coteţ de porci.
Măria îşi mai trase o pătură peste cap, dar încă putea să audă vocile care continuau cearta. Trecu aproape o oră înainte ca în bucătărie lucrurile să se domolească şi atunci Măria se strecură afară din pat. Cu buzele strânse de furie Lupe trânti oala cu fasole în mijlocul casei. Carlos începu să înfulece înainte ca cei mici să se adune în jurul oalei. Măria li se alătură şi îşi înmuie tortila în mâncarea de fasole. Copiii mâncară în linişte, lucru foarte neobişnuit. Ştiau că nu e bine să stea în calea tatei.
— Toată lumea la culcare! răcni Carlos imediat ce termină de mâncat. Hai!
îl apucă pe Pancho de mână şi îl trase după el în dormitor. Copiii s-au supus numaidecât. Au sărit în picioare şi au ţâşnit spre dormitor, fără măcar să îşi termine tortilele din care muşcaseră.

Doar patul Măriei era în bucătărie. Nu era loc pentru ea în dormitor, dar cât de mult şi-ar fi dorit să meargă şi ea cu ei! Se ghemui sub pătura ei jilavă.
Carlos şi Lupe erau mai mânioşi ca niciodată. Carlos se întoarse spre soţia sa imediat ce copiii au dispărut din bucătărie.
— Sunt câteva lucruri de discutat, începu el. Ştii bine că eu lucrez. Aduc bani acasă - dar pe ce se duc? Casa-i murdară şi abia este de mâncare. Ce faci toată ziulica?
— Ce fac?! Carlos, ţi-ai ieşit din minţi? Muncesc, muncesc, muncesc şi iar muncesc, dar tu nu ridici niciun pai să mă ajuţi! Mă simt rău mai tot timpul, dar dacă ţi-ar păsa măcar puţin, viaţa ne-ar fi mult mai uşoară. Uită-te la podeaua asta! Se udă toată la cea mai scurtă ploaie. Şi nu cumva e treaba mea să repar şi acoperişul?
Lupe îşi continuă vâltoarea de cuvinte, până când acestea abia mai aveau înţeles. Deodată Măria rămase înţepenită. Carlos o lovise pe soţia sa, iar acum răcnea la ea. O 5-0 *lovească rău!* îi trecu fulgerător prin minte. *O bate! O, ce-ar trebui să fac?*
Măria stătea nemişcată, dar tot trupul îi tremura, iar inima îi bătea cu putere. Lupe zăcea întinsă pe jos, iar Carlos o tot lovea.
Măria nu era sigură ce avea de gând să facă, dar nu mai putea să stea sub pătură. Săltă din pat şi alergă spre uşă. Era înţepenită. Măria începu să tragă disperat de ea. în cele din urmă apucă strâns mânerul de sârmă şi trase cu toată puterea. Uşa se deschise puţin, iar ea ţâşni afară chiar în clipa când Carlos se întorcea spre ea.
Fugi în grădină. Putea auzi paşii lui Carlos în spatele ei şi deodată simţi cum mâna lui mare o prinse de umăr.
— Nu aşa repede! îi şuieră el, lovind-o peste cap.
Măria se clătină şi căzu în noroi. Capul îi vâjâia, dar se forţă să se ridice în picioare imediat. îşi putea imagina cum Carlos ar lovi-o în timp ce ea zăcea pe cărarea noroioasă.

87

Măria
— Acum, napoi în casă! se răsti la ea, împingând-o în bucătărie. O să ne laşi să ne rezolvăm problemele între noi. Fără ciripeală pe la vecini, în caz că asta aveai de gând să faci.
Măria merse clătinându-se de-a lungul bucătăriei şi se ghemui înapoi în pat.
Lupe era deja în dormitor, iar Carlos i se alătură. Curând în casă domnea liniştea, dar Măria nu putea adormi. Zăcea nemişcată în patul răvăşit în fuga ei afară din casă. Uneori aţipea; atunci auzea în vis voci pline de furie, iar apoi îl vedea pe Carlos lovindu-şi soţia. în clipa următoare Măria era din nou trează. Cât de mult îşi dorea să vină dimineaţa! Se întreba dacă se va sfârşi vreodată noaptea asta.
într-un sfârşit Măria adormi. Visă că era afară în noaptea întunecată. încerca să fugă, dar picioarele nu voiau să o asculte şi Carlos se apropia tot mai mult. Apoi nu mai era Carlos cel care o urmărea, ci unul din oamenii de la restaurant. Măria se trezi ţipând. A fost doar un vis, dar inima îi bătea mai să îi iasă din piept. O trecu un fior.
Chiar atunci Lupe intră în bucătărie.
— E timpul să te trezeşti, Măria.
Măria se bucură să se ridice din patul ud leoarcă, dar ochii îi erau împăienjeniţi şi capul începu să o doară imediat ce se apucă de măcinat porumbul. Cum o să poată face faţă unei zile de muncă?
în ziua aceea începu să plouă din nou. De fapt întreaga săptămână a fost aşa, iar casa era plină de umezeală şi noroi. Măria nu reuşea să-i ţină pe copii curaţi. Chiar şi hainele ei erau boţite şi pline de noroi, iar patul ei era încă murdar de la acea noapte

groaznică.
Măria reuşi cumva să treacă cu bine prin această săptămână şi în cele din urmă străluci şi soarele din nou. Acum Măria putea să-şi facă bine treburile casnice şi chiar îi plăcea ce făcea. Apoi familia se mări: un nou bebeluş veni pe lume, Susana. Era un copilaş aşa de scump, iar Măria o iubea foarte mult.
Lupe aproape că mă lasă numai pe mine să am grijă de ea, se gândi fericită Măria. *Ceilalţi micuţi sunt şi ei drăguţi uneori. Cei mari sunt cei care dau bătăi de cap.*
Măria se gândea adesea la mătuşa ei şi ar fi dorit să o vadă. Se întreba dacă Victor crescuse mult de când nu 1-a mai văzut.
— Copiii ăştia mă scot din minţi! exclamă Lupe într-o după amiază. Scoate-i afară în curte, Măria!
Măria se întoarse înapoi în casă imediat ce copiii erau ocupaţi fiecare cu câte ceva. Luă un coş cu porumb şi se aşeză jos ca să desfacă ştiuleţii, urmărindu-i pe copii prin uşa deschisă. Termina cu ultimul ştiulete când îşi ridică privirea... Nu-şi putu crede ochilor. Mătuşa stătea în faţa porţii!
Măria aproape că dădu drumul coşului.
— Mătuşă Lola! strigă ea în timp ce alerga de-a lungul curţii. Câtă vreme a trecut de când nu te-am mai văzut, exclamă ea deschizând poarta. Nu-mi vine să cred! Ce mai face Victor?
— Destul de bine, răspunse scurt Lola. Ascultă, Măria, continuă ea cu voce scăzută, ai lucrat aici mai mult de doi ani deja. Tot timpul ăsta a fost foarte greu pentru mine. Vocea ei trăda cât de ostenită era, iar Măria putea să vadă că îmbătrânise.
— Am venit pentru bani, urmă mătuşa. Am nevoie urgentă de bani. Hai, ai ceva, nu-i aşa?
— Nu... n-am, răspunse Măria. Am întrebat-o pe Lupe o dată despre plata mea, iar ea mi-a zis că foloseşte banii să-mi cumpere haine. Mi-a luat chiar şi o pătură.
— N-are cum să cheltuiască doi peso pe aşa ceva în fiecare zi! zise rece mătuşa. îţi aduci aminte? A promis doi peso pe zi. Din câte te ştiu, tu munceşti din greu şi meriţi o leafă bună.
— Mă duc s-o întreb, răspunse Măria fără tragere de inimă. Oricum, mi-a zis odată că niciodată *n-a promis* chiar aşa ceva. Nu se referea la o fetiţă care ar sta cu ei. Oricum mă duc s-o întreb.
Măria dădu fuga în bucătărie.
— Lupe! exclamă ea veselă, ghici cine a venit. Cineva pe care

Măria
n-am mai văzut de doi ani! E mătuşa!
— Nu mai spune!
Pentru un moment femeia păru tulburată, dar imediat îşi luă o expresie hotărâtă.
— N-o s-o las sa te ia de la mine, zise ea. Ţi-am purtat de grijă doi ani de zile!
— A, nu! N-a venit să mă ia, o linişti Măria. Doar are nevoie urgentă de bani şi zice că ar trebui să-i plăteşti că eu muncesc aici.
— Să-i dau bani... *ei*[7]*,* pufni iritată Lupe, trântind ibricul de cafea pe plită. Femeia aia şi-a ieşit din minţi? Zi-i că nu vreau s-o văd în faţa ochilor. Nu vede niciun bănuţ de la mine! Am nevoie de fiecare bănuţ pe care-1 am, şi dacă n-ar fi aşa, ţi i-aş da *ţie* plată, nu ei. îi meriţi, Măria! Chiar îi meriţi!
Măria îi duse mătuşii mesajul de la Lupe şi apoi o urmări cu privirea cum aceasta se îndepărtă supărată. Mătuşa era mâniată, dar Măria văzu şi disperare în ochii ei şi îi era

milă de ea.
Măria se întoarse la coşul ei cu porumb cu un surâs tot mai larg. Lupe o lăudase mai sincer ca niciodată.
„îi meriţi, Măria, chiar îi meriţi", i-a spus ea.
Măria îl luă pe micuţul Pepe de mână.
— S-au terminat orele la şcoală, îi zise ea. îi vezi pe toţi copiii ăştia care fug pe drum? înseamnă că-i aproape timpul mesei. Teresa şi Pedro o să fie acasă în curând.
Fără să-şi dea seama, Măria se aplecă şi îl îmbrăţişa pe băieţel.
— Şi tu vei merge cândva la şcoală, zise ea încet, şi o să-nveţi să scrii şi să citeşti. Dar eu sunt un copil orfan şi de aia nu pot merge.
Măria se sprijini apoi de poartă.
Obişnuiam să mă uit la şcolari în fiecare zi, se gândi ea. *Dar mi se pare că a trecut atâta vreme de când nu mi-am mai făcut timp pentru asta.*
Pe drum treceau copii mai înalţi şi copii mai scunzi, la fel ca şi pe vremuri. Unii erau îmbrăcaţi bine, alţii arătau sărăcăcios.
Unii erau retraşi, în timp ce alţii râdeau şi sporovăiau întruna. Dar acum ceva era diferit. Pentru prima oară Măria realiză că toţi copiii erau mai mici decât ea. Şi pentru prima dată era sigură că nu va merge niciodată la şcoală. îşi şterse lacrimile din ochi şi se grăbi să ducă porumbul în casă.

1 1

Adolescenta Măria

— Lupe, ies cu copiii în grădină! strigă Măria, sprijinind mătura de zid. Trebuie să facă şi altceva.
Lupe dădu din cap.
— Bună idee! a fost ea de acord.
Măria se bucura să fie în grădină. îi plăcea nespus de mult să stea printre copaci, iar aerul proaspăt o înviora. îl luase pe micul Pepe de mână şi se prefăcea că îi ascultă flecăreala, în timp ce ea urmărea un grup de fete care defilau pe stradă. Sporovăiau şi chicoteau vesele.
Oare cum e să fii ca ele? se întrebă Măria. *Cum e să ai prieteni şi să mergi la petreceri şi dansuri? Sunt sigură că aş fi prea sfioasă. Şi aş fi tare nepotrivită în asemenea cercuri,* îşi continuă ea firul gândurilor. *Mă întreb dacă fetele astea au familie. Le ajută pe mamele lor la treabă sau treaba asta-i doar pentru orfani?*
Deodată Măria îl strânse mai tare de mână pe băieţel. Chiar a văzut mişcare în spatele unui copac? Era oare cineva în grădină? Se opri pentru câteva clipe. Ei, poate doar şi-a imaginat asta. Dar nu! Măriei i se tăie răsuflarea. Cineva *era* acolo. Era un tânăr. Şi venise mai aproape.
— Haideţi, copii! zise Măria agitată. Să mergem înăuntru.

— Nu vreau, protestă Pepe. De-abia am ieşit. Vreau să ne jucăm cu coarda.
Măria ezită, neştiind ce să facă. Apoi îi vorbi tăios:
— Nu! Hai, Pepe! Cred că mama ta...
Măria se opri şi se uită fix la tânărul care ieşise din tufiş. El alergă până în dreptul ei şi fără să spună o vorbă îi înmâna o scrisoare. Apoi se caţără pe gard şi dispăru.

Măria nu ştia dacă să fie speriată sau veselă. Vârî scrisoarea în buzunar. Precis erau nişte veşti pentru ea. Oare erau bune sau rele?
Scrisoarea îi rămase în buzunar toată seara şi era singurul lucru la care se gândea. Se gândi să i-o arate lui Lupe, dar renunţă la idee. Dacă nu i-ar fi plăcut ce scria acolo? Putea oare să se încreadă în ea? I-ar spune ce scria acolo?
Măria avu grijă ca scrisoarea să nu se ude atunci când spăla vasele. Se temea să nu-i cadă atunci când freca podeaua. Adeseori se trezea uitându-se la Lupe. Voia să fie sigură că aceasta nu-i auzise foşnetul.
Trebuie să fiu mai atentă, se gândi ea.
Măria se simţi uşurată când, în cele din urmă, se lăsă noaptea, iar copii s-au dus la culcare. Stătu aşezată pe pat până când răsuflarea regulată a familiei o asigură că toţi au adormit. Atunci îşi scoase scrisoarea din buzunar şi o deschise cu mare grijă.
Hârtia foşni - Măria rămase încremenită. Cineva murmură ceva în somn şi se întoarse pe partea cealaltă. Apoi nu se mai auzi nimic decât răsuflarea lor liniştită. Măria încercă din nou şi, în sfârşit, scrisoarea stătea deschisă în faţa ochilor ei. O ţinu în lumina lunii, ce pătrundea printr-o gaură din acoperiş, şi privi scrisul îngrijit.
Măria se uită la scrisoare multă vreme, dar nu găsea niciun indiciu de la cine ar fi fost. Era oare scrisul mătuşii ei? Nu îşi amintea să-l fi văzut vreodată. Era o scrisoare de la vărul ei? Sau - poate chiar băiatul care i-o înmânase era autorul.
Ce mi-aş dori să ştiu să citesc! se gândi Măria. *Eprima scrisoare*

pe care o primesc şi nici măcar nu ştiu ce scrie în ea. Poate nici măcar nu-i pentru mine. Poate e pentru Lupe.
Măria îşi încruntă privirea dezamăgită şi împături înapoi scrisoarea, punând-o sub pernă.
Trebuie să fie a mea, se gândi. *Nădăjduiesc din inimă. N-am mai primit niciodată o scrisoare.*
Măria se trezi de trei ori în noaptea aceea şi de fiecare dată îşi vârî mâna sub pernă să verifice dacă scrisoarea era acolo. Când veniră zorii dimineţii, o puse în buzunar şi căută întreaga zi un prilej de a se strecura afară din casă.
— Măria! La ce te gândeşti?
Măria tresări auzind vocea ascuţită a lui Lupe; încercă să râdă, dar nu-şi trăda decât emoţia.
— Nu-ţi dai seama că tocmai ai aruncat fasole în vasul cu porumb? o apostrofă ea. Răstoarnă-l şi alege-le imediat! N-am mai văzut în toată viaţa mea pe cineva aşa cu capul în nori.
Măria întinse repede o bucată de pânză pe podea şi răsturnă boabele de porumb amestecate cu fasole.
Dacă scrisoarea are un mesaj important? se gândi ea. *Trebuie să aflu ce scrie în ea... dar cum?*
în după-amiaza următoare Lupe o luă pe Susana de mână şi se îndreptă spre uşă.
— Vreau să iau câteva lucruri de la piaţă, îi strigă ea Măriei. Ai grijă de Pepe. Mă întorc imediat.
Asta-i şansa mea, se gândi Măria privind-o pe Lupe îndepărtându-se. *Trebuie să-mi fac curaj.* Se întoarse spre Pepe:
— Vrei să mergem până-n vecini?
— O, da! răspunse entuziasmat Pepe, şi ţopăind o trase de mână spre poartă.
Măria încercă să râdă, dar emoţiile erau prea mari ca să reuşească. Aproape că îşi dorea să nu fi primit acea scrisoare.
— Să ştii că nu stăm prea mult, îl atenţiona pe băiat.

Gâtul îi era uscat, şi tremura tot mai tare de frică apropiindu-

se de pridvorul casei vecine. Măria bătu imediat la uşă, ca să nu îşi piardă curajul. Uşa s-a deschis. Măria şi-a dres vocea.
— Ăăă - aţi putea - ăăă - să-mi - ...
Se opri şi pescui scrisoarea din buzunar. Nu îi plăcu felul în care doamna o privi.
— Aţi putea să-mi spuneţi ce scrie înăuntru? întrebă ea. Doamna luă plicul din mâna tremurândă a fetei şi scoase din
el scrisoarea.
— E de la Luis Barrosa, zise ea. Cine-i acesta? Măria ridică din umeri.
— Chiar nu ştii?
Fata scutură din cap. Doamna o privi lung.
— Arăţi de-a dreptul îngrozită, încercă ea să o iscodească. Ce-i cu limba ta?
Măriei îi venea să plângă. De ce nu-i spunea doamna aceea ce scria în scrisoare şi apoi s-o lase să plece?
în cele din urmă doamna privi încruntată în scrisoare.
— *Domnişoarei care locuieşte cu familia Lupe şi Carlos,* începu ea tărăgănat. *Salutări! Numele meu este Luis Barrosa. Te văd adeseori când eşti în grădină şi îmi place cum munceşti şi ai grijă de copii. Nu ştiu prea multe despre tine, nici măcar nu-ţi ştiu numele, dar te iubesc. Te rog, scrie-mi şi tu o scrisoare. O să o aştept, gândindu-mă mereu la tine. Poţi să-mi dai scrisoarea în grădină.*
Cu drag, Luis Barrosa. Doamna o măsură pe Măria.
— Eşti mult prea mică, zise ea în cele din urmă. Părinţii tăi ştiu despre asta?
— E-eu n-am părinţi, bâigui Măria.
— Atunci, Lupe sau Carlos ştiu?
— N-nu, se fâstâci Măria stânjenită.
— N-ar trebui să faci lucruri din-astea pe la spate. Măria înghiţi în sec.
— N-n-aveam de gând, zise ea. De fapt, nici nu ştiam de asta. Vecina clătină din cap spre Măria cu dezaprobare. Apoi, spre
uşurarea fetei, îi înapoie scrisoarea. O înhaţă şi se îndepărtă grăbită spre casă. Simţea cum privirea dezaprobatoare a vecinei era încă asupra ei.
în acea zi Măria arse trei tortile, vărsă apă pe jos şi a uitat să aleagă fasolea.
— Ştiai că trebuie să alegi fasolea, spuse Lupe. Ce-i cu tine? Măria luă vasul cu fasole şi începu să o aleagă. încă se mai
gândea la scrisoarea ei. Gânduri şi simţiri necunoscute îi umpleau mintea. Era cineva care observa când ceilalţi se purtau urât cu ea. Cuiva îi păsa dacă ea suferea. Se întreba dacă Luis era în grădină atunci. Oare aştepta o scrisoare de la ea?
Măria oftă. Cum să-i scrie lui Luis? Abia ştia cum să ţină un creion. Poate era o cale de a-i da un răspuns. Trebuia să se gândească la asta.
Cineva bătu chiar atunci la uşă. Măria îşi ridică privirea şi văzu silueta înaltă a vecinei.
— O, nu, şopti ea. E ea!
— Ce s-a întâmplat? întrebă Lupe. Măria îşi muşcă buza.
— Eu - ăăă... doar - ăăă... o, nimic!
Dezorientată aruncă pietricele pe care tocmai le culese din fasole înapoi în vas. Lupe nu observă şi se îndreptă spre uşă.
— O, bună, Elena! exclamă ea. Ce surpriză plăcută! Nu prea vii pe aici. Vino înăuntru şi ia loc.

— Poţi ieşi afară doar pentru câteva clipe? o întrebă Elena. Am ceva să-ţi spun.
Lupe ieşi afară în grădină, iar Măria încercă să se ocupe de fasole. îşi băgă mâna în buzunar să vadă dacă scrisoarea era în siguranţă, iar când Lupe se întoarse în bucătărie o urmărea atent. Da, Elena trebuie să-i fi spus despre scrisoare. Cel puţin Lupe arăta foarte tulburată.
Se întoarse brusc la Măria.

— A, deci distrezi un flăcăiandru! exclamă ea. Şi nici nu ne-ai spus nimic despre asta. Măria, nici nu mi-ar fi trecut prin cap că ai face aşa ceva. De când tot faci asta?
— N-nu-i adevărat! îngăimă Măria. De fapt, nu l-am văzut decât o dată, şi asta când mi-a dat scrisoarea.
— Atunci de ce nu mi-ai dat-o să ţi-o citesc? Ştiai că pot să citesc, nemernico!
— Păi - ăăă... Măria se opri. De ce să-i spună lui Lupe că nu avea încredere în ea? Şi-a dat seama deja, bineînţeles, iar cuvintele acestea ar mânia-o şi mai tare.
— Acum, apucă-te de călcat hainele! îi dădu o împunsătură Lupe. Şi să nu mai aud de băiatul ală vreodată! Nici să nu îndrăzneşti să vorbeşti cu el! Dacă vine în grădină, să intri imediat în casă.
Sprintenă Măria puse la loc fasolea şi se grăbi să facă un foc, unde să încălzească fierul de călcat. Apoi merse afară să adune hainele curate. Era bucuroasă că Lupe închise subiectul fără să îi ia scrisoarea. îşi pipăi scrisoarea în buzunar. Dovada era încă acolo - cuiva îi păsa de ea.
Lupe nu o lăsa niciodată pe Măria să meargă la piaţă, iar fata avea rareori timp să iasă în grădină. Dar ea nu uitase. Gânduri despre scrisoare şi despre tânărul care o scrisese îi umpleau mintea mereu. încerca să-şi amintească faţa lui. Cum arăta? De unde venise? Părea destul de drăguţ când 1-a întâlnit în grădină. Arăta ca un tânăr îngrijit - unul care niciodată nu-şi cheltuia banii pe pulque.
O dată cu zilele care treceau, Măria avea gânduri tot mai îngrijorătoare. Poate Luis a uitat de ea pentru că nu i-a scris niciun răspuns. Poate tânărul se gândea că ei nu i-a plăcut scrisoarea. Dar chiar în ziua când aceste gânduri negre se abătură asupra ei îl văzu din nou pe Luis. Ieşise doar să verse apa în care a spălat vasele, iar Luis apăru doar cât să îi zâmbească şi să îi facă din mână. Când intră din nou în casă îi ocoli privirea lui Lupe. Spera că stăpâna ei nu văzuse.
Spre marea ei surpriză, în dimineaţa următoare Lupe o trimise la piaţă.
— Avem nevoie de sare. Aş merge eu, zise ea, dar chiar nu mă simt bine azi. Ia şi nişte ouă.
Măria nu-şi putea crede urechilor.
Nu pot să pierd şansa asta, hotărî ea. O *să găsesc pe cineva care să scrie o scrisoare pentru Luis!*
Era nevoie să se mişte rapid. Lupe nu trebuia să-şi imagineze că a mers şi în altă parte decât la piaţă.
Măria ştia o doamnă care se ocupa cu cititul şi scrisul pentru alţii. Şi locuia nu departe de piaţă! Acolo trebuia să meargă.
Măria fugi pe drumul cel mai scurt spre casa doamnei aceleia, dar când se află în faţa uşii, începu să îi fie frică. Ezită câteva momente, apoi ciocăni.
Inima îi bătea cu putere când auzi în casă paşi care se apropiau. Deodată îşi dorea să fie acasă în siguranţă, spălând podeaua şi cărând apă. Dar nu era timp să se răzgândească. Uşa s-a deschis.

— Eu - ăăă... încercă să înceapă curajos Măria. Trase aer în piept. Scrieţi scrisori, nu-i aşa?
— într-adevăr, răspunse doamna. Cu ce te-aş putea ajuta?
— Pot să - de fapt - aţi putea să... ? Măria tuşi. Aţi putea să scrieţi un bileţel... ăăă... o scrisoare pentru Luis Barrosa?
— Sigur. Vino înăuntru, o invită doamna.
Trase un scaun pentru Măria şi luă o foaie de pe raft. Apoi cotrobăi printr-un sertar până găsi un creion.
— Deci... ce să scriu?
Ce trebuia să scrie într-o scrisoare? Măria nu se gândise niciodată la asta.
— Păi, începu ea după un răstimp, cred că ştiţi mai bine ca mine. Ce - ce-ar trebui să-i spun?
Doamna izbucni în râs.
— Asta *tu* trebuie să-mi spui *mie,* zise ea. Scrisoarea nu o să mai fie de la tine dacă nu-mi spui ce să scriu.
— N-nu ştiu, spuse Măria frângându-şi mâniile. Trebuia să se

grăbească, altfel Lupe s-ar fi întrebat ce îi lua aşa mult.
— Scrieţi ceva ce credeţi... zise ea în cele din urmă. Vedeţi, am primit o scrisoare de la el, iar el vrea ca eu să-i dau un răspuns. Ştiu! Spuneţi-i că mă cheamă Măria şi că mi-a plăcut scrisoarea lui. îmi pare foarte rău că nu am putut să-i scriu mai repede.
Stând pe o margine de scaun Măria aştepta cu sufletul la gură ca doamna să scrie.
— Altceva? o întrebă ea pe Măria.
— N-nimic.
Doamna împături scrisoarea.
— Vrei să scriu o adresă?
— O adresă?
— Da, răspunse doamna. Cui o trimiţi? Ce nume să scriu?
— Scrieţi Luis, răspunse Măria.
— Asta-i tot?
— Da.
Doamna îi înmâna scrisoarea Măriei.
— Face zece centavo, îi zise ea.
Măria tresări. Zece centavo? Desigur, doamna i-ar cere plată pentru serviciu. De ce nu se gândise la asta?
— N-nu am bani, bâigui ea înroşindu-se. Aş - ăăă - putea plăti - altădată?
Deşi spunea asta se întreba cum ar putea găsi aceşti bani. Doamna se uită la fata din faţa ei care tremura şi transpira tot.
— Lasă! zise ea. A fost plăcerea mea să te ajut.
— Vă mulţumesc foarte mult! exclamă Măria, zâmbindu-i doamnei în semn de mulţumire şi uşurare.
Apoi, ţinând strâns scrisoarea, ieşi grăbită în drum. Cumpără sare şi apoi se zori la altă tarabă să ia ouă. Doar, doar dacă ar ajunge acasă înainte ca Lupe să devină suspicioasă.
Măria fugi cât putea de repede în drum spre casă. Iar când se apropie de casă se strădui să meargă la pas. Lupe nu trebuia să ştie că alergase.

Purtă cele două scrisori în buzunar în zilele care urmară.
Mereu îşi pipăia buzunarul, să fie sigură că scrisorile erau în siguranţă. Se întreba ce ar fi făcut Lupe dacă ar fi aflat de secretul ei.
Măria nu găsi un prilej să dea scrisoarea decât după aproape o săptămână. Lupe o trimise în grădină cu copiii. Păşind încet printre copaci şi printre flori, se făcea că asculta sporovăială veselă a celor doi micuţi, Pepe şi Susana. Trebuia să le găsească ceva interesant de făcut, aşa încât ea să poată găsi un loc sigur pentru scrisoarea ei. Era vreo şansă ca Luis să o urmărească în acel moment? Pepe găsi o cutie de la conservă pe care să o umple cu noroi şi în curând Susana îl ajuta la treabă. Măria se furişă după un tufiş şi scoase cele două scrisori din buzunar. Le studie atentă. Care era pentru Luis? Cea fără plic, desigur.
— Nu mai e albă şi curată ca la început, se gândi ea. Cum să fie după ce am stropit-o cu apă... Şi-i aşa de mototolită. Ei bine, doar cât să poată fi citită de Luis.
Măria îi privi pe copii din nou; apoi agăţă scrisoarea de o creangă a portocalului. Se dădu înapoi să-şi vadă munca. Hârtia albă ieşea în evidenţă printre frunzele verzi, dar nu putea fi văzută decât din spate. Era numai bine! Acum, doar de ar găsi-o Luis!
Măria îl văzu pe tânăr adesea în zilele care au urmat. Oare însemna asta că i-a găsit scrisoarea? Nădăjduia că aşa era. Verificase portocalul cu o zi înainte şi văzuse că scrisoarea nu mai era acolo.
Luis trecea adesea prin faţa curţii, în timp ce Măria mătura, şi odată se opri să-i vorbească. Măria află că îi citise scrisoarea, iar Luis îşi confirmă bănuiala - Lupe nu era de acord cu prietenia lor.
După aceea Măria şi Luis au găsit adesea un prilej să schimbe câteva cuvinte, dar aceste momente erau foarte scurte.
— Unde-i stăpâna ta?
Tânărul rostea cuvintele pe un ton scăzut, dar putea fi auzit. Se uita înainte în timp ce vorbea şi nimeni nu şi-ar fi dat seama că o cunoştea pe fată sau că tocmai îi vorbise.

Măria pufni în râs.
— Hei, opreşte-te pentru câteva clipe, îl invită ea. Lupe s-a dus la piaţă.
Luis se întoarse şi îi zâmbi Măriei.
— O, minunat! zise el, sprijinindu-se de gard. Frumoasă zi, nu-i aşa? Şi acum putem să stăm şi noi de vorbă. Cu ce-ai fost ocupată în ultima vreme?
— Doar treburile de zi cu zi, răspunse Măria. Sunt mereu multe de făcut.
— A, mda, am observat, aprobă Luis. Uite, Măria, ţie chiar îţi *place* aici?
— Sigur că nu!
— Atunci de ce stai aici?
— Pentru că n-am de ales! răspunse Măria.
— Cum aşa?! zise Luis. Te-au făcut o servitoare, şi asta nu-i corect. Neapărat *trebuie* să-ţi găseşti un alt loc unde să stai.
— Ei bine, asta nu-i aşa uşor, răspunse Măria. N-am nici prieteni, nici rude. Ce-ar trebui să fac? Să bat la uşa unor străini şi să-i întreb dacă pot să locuiesc la ei? Şi dacă totuşi cineva m-ar primi, s-ar putea să dau peste şi mai rău. *Am fost* în locuri şi mai rele. Sunt în siguranţă aici şi nici nu mor de foame. Astea-s două lucruri importante pentru mine -*foarte* importante.
— Te cred - sigur că sunt, răspunse Luis. Şi nu te poţi lipsi de ele; dar n-ar fi prea greu să găseşti un alt loc unde ai avea astea şi câteva binecuvântări în plus. Asta-i tot ce-ţi doreşti în viaţă? Nu te gândeşti niciodată la viitor?

— încerc să nu fac asta, spuse Măria. E mai uşor aşa. Luis clătină din cap.
— Nu-mi dau seama cum poţi să accepţi asta. Ce vreau să zic e că aş vrea să ai un viitor mai bun. Acum vreau să găsesc un loc mai bun unde să stai. Şi într-o zi, dacă o să-mi îngădui, vreau să ţi-l ofer chiar eu. Ai spus că n-ai nici prieteni, nici rude, Măria. Dar, nu uita, Măria, mă ai pe mine.
Cei doi au mai schimbat câteva cuvinte, dar Măriei i se părea

că nu ajung nicăieri. Luis dorea ca ea să plece din locul acela, iar ea vrea acelaşi lucru. *Cred că totuşi se gândeşte la căsătorie,* se gândi ea. *Dar cum să părăsesc singurul loc unde pot să stau, fără ca el să-mi poată oferi ceva concret?*
Măria încă se înfiora când îşi amintea de anii petrecuţi cerşind sau de nopţile petrecute la restaurant. Viaţa cu Lupe era mai bună decât amândouă.
Timpul trecea, iar Luis stătea adesea la pândă pe lângă casa unde locuia Măria, urmărind-o cum muncea şi căutând prilejul să vorbească cu ea. într-o dimineaţă,

hotărât că Lupe nu era acasă, bătu la uşă. Măria îi deschise şovăind.
— Bună dimineaţa, bâigui ea.
Să-i spună să plece? Lupe era în dormitor şi se putea să audă tot.
— Bună dimineaţa, Măria! Nici nu-ţi poţi imagina cât de mult voiam să vorbesc cu tine.
Măria păşi încet afară pe trepte, iar Luis începu să îi vorbească încet. Dar ea încă tremura de emoţie. Lupe nu trebuia să iasă din dormitor!
— Măria, zise Luis sincer, vreau să vii cu mine. Trebuie să te scot din locul ăsta. Părinţii mei au fost de acord să aibă grijă de tine până ne putem căsători. N-aveam de gând să te zoresc aşa, dar nu pot să te mai las aici. Nu-nţelegi prin ce trec? Ştii de ce Lupe nu vrea ca noi să fim prieteni? Se teme că o să-şi piardă servitoarea. îi eşti de mare folos, chiar dacă nu ţi-a spus asta niciodată. Acum, ascultă! Ştiu că n-am petrecut timp împreună cu-adevărat, nu aşa de mult cum mi-aş fi dorit; dar au trecut nouă luni de când ţi-am scris scrisoarea şi ştiu foarte bine ce fel de fată eşti. Vrei să vii cu mine, Măria? O să fac tot - tot ce-mi stă-n putinţă pentru tine.
Măria se foia neliniştită. Să fi fost sigură că Lupe nu îi asculta...
— N-nu ştiu, Luis, spuse ea în cele din urmă.
— Câţi ani ai?
Măria
— Şaisprezece.[1]
— Doar şaisprezece! exclamă Luis. întotdeauna am crezut că erai mai în vârstă. Vezi, eu am deja douăzeci şi cinci de ani, dar nu contează, nu-i aşa?
Măria scutură din cap, dar imediat încremeni auzind paşii lui Lupe. Ieşise din dormitor şi venea spre uşă. întorcându-se, Măria putu să vadă în privirea ei surprinderea la văzul scenei din faţa ei.
Imediat Lupe trecu la fapte.
— Măria! ţipă ea. Ce faci? Ţi-am spus să speli plita şi credeam că ai terminat deja!
Lupe o prinse pe Măria de păr şi înainte ca fata să-şi dea seama ce se întâmplă se trezi ţinându-se de masă ca să nu cadă pe jos. Luis rămase o clipă descumpănit; apoi dispăru, iar Lupe trânti uşa şi trase zăvorul.
— Aşa! zise ea răstit. O s-o ţinem aşa pentru o vreme dacă-i nevoie. Asta o să-l ţină afară.
Da... se gândi Măria cu amărăciune. *Dar nu o să-mi fure din inimă cuvintele pe care mi le-a spus.*
Apucă o cârpă şi strânse firimiturile de pe plită. Simţea cum îi vâjâie capul. O putea auzi pe Lupe care intrase furtunos în camera alăturată, certându-i pe copii, ţipând la soţul ei şi izbind tot ce îi stătea în cale.
— Nu primeşti mâncare, Măria! îi strigă Lupe clocotind de furie. N-ai avea aşa de multă treabă de făcut, dacă n-ai fi pierdut atâta vreme cu tinerelul ăla. Ştii prea bine. Credeam că ai uitat de el. De câte ori s-a mai întâmplat asta? O să trebuiască să am ochii pe tine de parcă ai fi copil mic.
Târziu de tot Măria termină şi ultima corvoadă pe care o avea de făcut. Atunci se sui cu greu în pat. Era istovită, dar nu putea dormi.
Ceva trebuie să se schimbe, se gândi ea. *N-am poftă de*

[1] Curtarea şi căsătoria la o vârstă aşa timpurie cu siguranţă nu sunt de dorit. Dar Măria nu avea nici părinţi şi nici prieteni creştini de la care ar fi putut cere sfat şi ajutor.

mâncare, nu pot să mă concentrez la treabă. Uneori mă întreb dacă nu înnebunesc. Dar ce pot să fac? Cum pot să uitdeLuis când din toată lumea numai lui îi pasă de mine?
îi veni în minte gândul să fugă, dar îl lepădă repede. Cât timp o să tot încerce Luis? Poate că după întâmplarea de azi o să se lase păgubaş şi nu o să mai vină. Măria începu să plângă încet cu faţă îngropată în pătură. Nu avea pe nimeni la care să meargă şi nici nu îl cunoştea pe acel Prieten care o înţelegea şi aştepta clipa când să o poată ajuta.
Măria se trezi foarte devreme în dimineaţa următoare, chiar dacă nu dormise deloc bine. Se sili să pregătească micul dejun, dar aceasta păru o corvoadă mai mare ca niciodată. Când, în sfârşit, familia se adună şi sorbeau din *atole,* simţi un sentiment de uşurare. Abia bagă de seamă când se auzi o bătaie în uşă.
Probabil îl caută pe Carlos, se gândi ea.
Luă ultima înghiţitură de *atole* şi începu să strângă vasele murdare. Lupe se duse să deschidă uşa.
— Bună dimineaţa! salută ea.
— Bună dimineaţa! auzi Măria o voce răspunzând. Probabil nu mă cunoaşteţi. Sunt mama lui Luis.
Măria se opri din spălatul cănilor şi în clipa următoare se încorda să audă fiecare cuvânt.
— Mama lui Luis? întrebă absentă Lupe.
— Da. îmi imaginez că nu ştiţi despre băiat, iar Măria sigur nu v-a vorbit despre el. Nu-i nicio mirare! Auziţi. Fiului meu îi place de slujnica voastră de ceva vreme. E un tânăr de treabă, în vârstă de douăzeci şi cinci de ani, în stare îi poarte de grijă fetei. Iar el nu poate înţelege de ce vă împotriviţi. Lăsaţi-mă să vă asigur, doamnă, că băiatul ştie ce face.
— Dar nu şi Măria, răspunse scurt Lupe. Asta-i problema. O iubesc pe fata asta, o iubesc la fel ca pe copila mea şi nu o s-o las să se amestece în aşa ceva.
Măria abia răsufla, inima bătându-i cu putere. Lăsă cârpa la o parte şi se strecură în dormitor, unde îşi găsi de treabă făcând
paturile.
— O iubiţi ca pe copila voastră! exclamă mama lui Luis, iar vocea se auzi clar până la Măria. Şi ce mamă face o servitoare din copila ei? Găsiţi-mi o mamă care n-o lasă pe fata ei să aibă vreun prieten şi care o trage de păr în casă. Credeţi că Luis nu vede? Vede, ba chiar foarte bine, şi mi-a spus şi mie.
Măria se opri cu un colţ de pătură în mână. Era surprinsă că Lupe părea să nu aibă nimic de spus. Peste bucătărie se lăsase o linişte apăsătoare.
— N-aveţi niciun drept asupra copilei! insistă doamna. Spuneţi-mi, prin ce înţelegere a venit ea la voi? Aţi angajat-o sau aţi luat-o ca pe o fiică, s-o iubiţi şi să aveţi grijă de ea ca de unul al vostru? V-a promis că o să stea până cândva? Dovediţi asta; dacă a făcut aşa ceva...
— Nu e treaba ta! ripostă Lupe tăios. Aici suntem toţi fericiţi. De ce trebuie să vă băgaţi voi? Şi apoi dintr-o dată vocea îi deveni rugătoare. Vă rog, avem nevoie de ea, chiar avem... A fost aşa o
- o binecuvântare pentru noi, şi ne-ar lipsi mult de tot. Noi toţi
- ăăă - o iubim.
— Minunat. Asta-nseamnă că o să doriţi ce-i mai bine pentru ea, răspunse doamna. Vine o vreme când orice mamă trebuie saşi lase copilul să iasă în lume. Lăsaţi-o să facă asta. Să se bucure cu alţii de vârsta ei. Are mare nevoie de aşa ceva.
Lupe îşi pierdea toată răbdarea.

— O s-o las să facă ce vreau eu! ţipă ea. Fata asta n-a dus niciodată dorul prietenilor şi nu ştiu de ce voi v-aţi băgat s-o faceţi nemulţumită. Rămâne chiar aici; să muncească, aşa cum îi este menit!
Măria simţi cum totul se năruia. Nimic! O, nimic nu avea să se schimbe până la urmă! Chiar atunci Lupe păşi în dormitor şi o prinse de mână. Măria tresări şi se trase înapoi.
— Spune-i că vrei să rămâi aici, îi spuse printre dinţi Lupe. Zi-i că ne iubeşti şi tu pe noi. Fă cum îţi zic sau altfel...

Adolescenta Măria
Măria
Se opri observând că mama lui Luis păşi în cameră.
— Nu trebuie să iei nicio decizie, îi zise ea Măriei. Doar ia-ţi lucrurile şi vino cu mine. Vorbim mai târziu şi ne poţi zice cum vezi tu lucrurile.
Măria dădu drumul păturii pe pat şi rămase locului nehotărâtă. Ani de-a rândul făcuse aşa cum îi spunea Lupe. Nu se gândise niciodată să-i încalce voia. O să se schimbe asta acum?
— Nu trebuie să te decizi acum, îi spuse din nou doamna. Fă aşa cum îţi zic şi vorbim mai încolo.
Măria ştia ce vrea şi cu un efort se desprinse din loc. îşi puse rochia de schimb într-un sac şi se uită în jur. Asta era tot? Chiar la timp îşi amintit de scrisoarea de la Luis. O scoase din ascunzătoarea de sub pat şi o vârî în buzunar. O privi pe Lupe şi dintr-o dată simţi că aproape o compătimeşte. Arăta cu adevărat învinsă.
Măriei i se păru ca un vis când îi sărută pe cei doi micuţi, Pepe şi Susana. Mai privi o dată prin căsuţă. Anii petrecuţi cu Lupe se sfârşeau. Era timpul să plece.

1 2

Mireasa Măria

Mama lui Luis lovea uşor cu creionul în masă.
— Şi zici că ai o mătuşă, Măria? Unde locuieşte? Cu siguranţă vrei s-o inviţi la nuntă, nu?
— Mi-ar face mare plăcere, răspunse Măria. Dar nici nu mai ştiu unde stă. Aş putea recunoaşte casa unde am locuit pe vremuri, când stăteam cu ea, dar nu ştiu cum să ajung acolo. Ţin minte că era o casă mică din *adobe,* cu trei palmieri în curte; şi cu zid în jurul grădinii... Totuşi cred că s-a mutat de câteva ori de atunci.
— Luis o să aibă grijă de asta, răspunse doamna. Cum o cheamă?
— Lola Coss de Frias.
— Foarte bine. Ce spui despre Carlos şi Lupe? Vrei să-i inviţi?
— Nu prea, răspunse Măria. Şi oricum, mă-ndoiesc că ar veni. Mama lui Luis împături foaia.
— O să trebuiască să-ţi luăm o rochie de nuntă, zis ea. Dar ştii, nu-i aşa... n-are cum să fie una din acelea albe şi frumoase.
— O, dar n-am nevoie de una albă! spuse Măria repede. Nici nu-mi pot imagina cum aş arăta în una. Doar să am o rochie nouă şi o să fie un vis împlinit.

Mireasa Măria
Măria
Râzând femeia îşi ridică privirea şi îl văzu pe Luis intrând în cameră.
— Ce-o să faci cu masa de după, fiule? îl întrebă ea. Luis păru descumpănit.

— Cred că o să renunţăm la idee, răspunse el. Cum am putea să-i hrănim pe toţi invitaţii? Pur şi simplu nu avem destulă mâncare, nu-i aşa mamă?
— Nu, recunoscu doamna. Şi nici bani n-am să cumpăr. Dar am vorbit despre asta cu Măria şi ne-a venit o idee care o să funcţioneze de minune. De ce să nu invităm doar familia la masă? Am putea tăia curcanul şi să mai facem ceva pe lângă.
— O, mamă! exclamă Luis. E perfect! întotdeauna veniţi cu o idee bună.
Măria era fericită. începea să-1 iubească pe Luis şi fiecare nouă zi o găsea tot mai recunoscătoare că el a intrat în viaţa ei. Ea ajuta la curăţenie, spăla vasele şi cârpea hainele când era nevoie. Dar mai mult ca orice îi plăcea să facă pregătirile de nuntă.
Ziua nunţii a fost una minunată. De îndată ce s-a terminat ceremonia de cununie, Măria o căută cu privirea pe mătuşa ei. Mai toate feţele îi erau necunoscute, dar probabil că erau rudele şi prietenii lui Luis. Proaspătul ei soţ i-a spus că mătuşa fusese invitată. Dar de ce nu venise?
însă chiar atunci Măria observă o femeie care stătea la marginea grupului, sprijininduse obosită de un palmier.
Femeia aia arată de parcă ar fi bătută, se gândi Măria. *însă ceva din expresia ei mi-aminteşte de mătuşa Lola.*
într-o clipită Măria îşi dădu seama. Femeia aceea în vârstă *era* mătuşa Lola! Iar băiatul înalt de lângă dânsa era Victor.
Ce greu trebuie să-i fi fost, se gândi Măria. *Iar vărul meu - vai - e aşa de slab.*
îl trase pe Luis de mânecă, zicându-i:
— Mătuşa *chiar* a venit! Vrei să faci cunoştinţă cu ea?
— Sigur, răspunse Luis. îmi poţi face tu cunoştinţă cu ea, continuă el. însă când văzu timiditatea soţiei sale, o luă de mână
şi o conduse spre doamna de mai încolo, adresându-i-se chiar el.
— Aceasta e soţia mea, Măria, îi spuse el. Iar eu sunt Luis Barrosa. Măria mi-a zis că sunteţi mătuşa ei, singura rudă. Vă mulţumesc foarte mult pentru tot ce aţi făcut pentru ea.
Mătuşa Lola schiţă un zâmbet pentru o clipă; apoi faţa îi arăta la fel de obosită şi pierdută în gol ca mai înainte.
— Şi acesta-i vărul meu, Luis, spuse Măria, uitând de sfiala ei. O, Victor, abia de te-am recunoscut! Eşti aşa de *înalţi* încă puţin şi eşti un om în toată firea. îţi mai aminteşti ceva de atunci când stăteam cu voi?
Băiatul zâmbi.
— Sigur că da, răspunse el. Totuşi mi se pare că a trecut multă vreme de atunci.
Măria se întoarse la mătuşa Lola:
— Mă bucur nespus de mult că aţi venit! E aşa de mult timp de cât nu v-am mai văzut, zise ea. Avem pregătită o masă pentru cei din familie. Nu vreţi să vă alăturaţi?
Lola dădu din umeri.
— Nu prea mă încântă ideea, răspunse ea. Am o cale lungă de mers până acasă şi cred că ar trebui să mă pornesc.
— Dar, mătuşă Lola, insistă Măria, stai măcar puţin! Nu înţelegi? Tu şi Victor sunteţi singurii pe care eu i-am invitat la nunta mea. Voi sunteţi tot ce mi-a mai rămas din familie. *Cu siguranţă* o să staţi la masă cu noi. Mi-ar face o aşa mare plăcere.
— Victor poate să rămână, răspunse Lola. Ar avea nevoie de ceva să-şi potolească foamea oricum.
Măria rămase pe loc privind-o pe mătuşa ei cum îşi ţâra picioarele obosite spre casă. De ce s-a purtat mătuşa Lola aşa de rece şi distant? Avea ceva împotriva ei? Măria se scutură. îl avea pe Luis acum, iar el îi va purta de grijă. Nu o să lase ca o femeie plină de amărăciune să-i strice ziua. Probabil mătuşa ei era supărată pe toţi. Viaţa i-a fost

plină de greutăţi, iar ea acum era nefericită.
Măria se întoarse spre vărul ei.

110
111
Mireasa Măria
Măria
— Lucrurile merg aşa de rău la voi? întrebă ea. Victor dădu din cap.
— Cresc tot mai mare, răspunse el, şi muncesc. Iar asta ajută, dar mi se pare că mama nu mai e aceeaşi de când am început să lucrez. Nu-i place ceea ce fac.
— Dar de ce?
— Pentru că lucrez în mină.
— Aaa! Măria îşi dădea seama acum de ce.
Măria şi soţul ei s-au întors în casă acolo unde îi aştepta masa, iar Victor îi urmă.
— Măria, unde o să locuiţi?
— Cu părinţii lui Luis.
— Dar au loc? Adică, au mai mult de o cameră?
— Da. De fapt sunt trei, aşa că asta n-o să fie o problemă. Una dintre ele o să ne aparţină nouă şi deja mă gândesc cum putem să o facem mai primitoare. Aminteşte-mi să ţi-o arăt înainte să pleci.
Camera pe care a văzut-o Victor puţin mai târziu era mică, cu pereţi de *adobe* şi podea de lut. Avea doar un singur geam mic, iar un pat aflat în colţ era toată mobila.
— Ea noastră! A mea şi a lui Luis! exclamă fericită Măria. O să depindem aşa de mult de părinţii lui la început, dar Luis are o slujbă bine plătită şi o să cumpărăm în timp lucrurile de care avem nevoie. O să strângem bani ca să ne putem lua o casă a noastră. Avem multe planuri, Victor... Şi uite, mama-soacră m-a învăţat să croşetez şi am făcut deja câteva milieuri. Vezi? Nu-i aşa că o s-arate drăguţ pe poliţa asta?
— O să faceţi locul ăsta s-arate ca acasă într-o clipită, zise vărul ei râzând. Felicitări şi-ţi doresc toate cele bune!
Măria se bucură când entuziasmul nunţii se risipi. Ea şi Luis se puteau aşeza în noul lor cămin. Erau fericiţi făcând planuri şi muncind spre a le îndeplini. Luis avea o echipă de lucru în construcţii şi era mai bine plătit decât ceilalţi muncitori. O mai ajuta pe Măria seara şi lucra la mobilă pentru camera lor. Nu
după mult timp aveau deja o măsuţă şi trei scaune.
— Camera noastră arată mult mai bine cu mobilă, recunoscu Măria, dar nu mai putem face alte lucruri, că n-ar mai încape!
— Am putea face nişte poliţe, totuşi, îi sugeră Luis. Mă gândesc să mă apuc de asta săptămâna viitoare.
Măria cusu perdele pentru fereastră şi croşetă nişte milieuri pentru poliţele pe care Luis le făcuse. Podeaua de lut era mereu curată, iar grădina în care semănase începu să dea roade.
Aş fi pe deplin fericită, se gândi Măria, *doar să avem o casă a noastră. Nu-mi place deloc să depindem aşa de mult de părinţii lui. Mi-aş dori...*
Măria ridică o cutie de carton pe care Luis o aduse acasă în ziua precedentă şi o puse pe un raft. Soţul ei lucra din greu. O să fie mai grijulie cu banii pe care el îi aduce acasă şi o să pună câte un centavo în cutia aceea ori de câte ori putea. Nu o să folosească banii pentru nimic în lume şi într-o zi vor fi îndeajuns de mulţi ca să-şi poată cumpăra propria lor casă.
Măria scotoci prin sacoşa ei şi scoase o monedă care îi rămase după ce cumpărase un ananas. O puse în cutie. Era un început.

în seara aceea Măria îi spuse soţului despre cutia ei.
— Ar trebui să mă uit după o casă ieftin de închiriat, se decise Luis. Unele chiar au o chirie acceptabilă. Proprietarii sunt foarte bucuroşi să locuiască cineva în ele. Aşa nu mai ajung în paragină.
— Mi-ar plăcea foarte mult să avem un locuşor al nostru, recunoscu soţia lui.
Au trecut mai multe săptămâni. Apoi într-o seară, Luis intră vijelios în casă.
— Măria! strigă el. Am găsit o casă pe care o putem închiria. Vrei să mergem s-o vedem?
— Sigur că vreau! exclamă Măria.
— Atunci, hai! Putem să mergem pe jos, dar o să ne ia câteva ore să ajungem acolo şi apoi să ne-ntoarcem.
Pe drum Măria nu îl mai slăbea pe soţul ei cu întrebările. Cât de mare era casa? Cât era chiria? Avea grădină? Era în centru?
112
113
Mireasa Măria
Măria
Luis îi răspunse că era cam la fel de mare ca şi camera lor. Era destul de asemănătoare şi în alte privinţe. Da, avea şi o grădină împrejmuită cu un gard, dar aceasta nu era foarte mare. Trebuiau să plătească chirie, dar nu prea mult, şi dacă aduceau îmbunătăţiri casei, nu mai plăteau chirie aşa de mult. Era la marginea oraşului.
— Eşti sigură că-i potrivită pentru noi? întrebă Luis. O să avem mai multe cheltuieli acolo. Am putea strânge mai mulţi bani dacă am sta la părinţii mei. Eşti sigură că nu vrei să mai aşteptăm încă puţin? Atunci ne-am putea permite ceva mai bun.
— N-am nevoie de ceva mai bun, zise hotărâtă Măria. Tot ce vreau e o casă a noastră.
— Nu eşti greu de mulţumit, îi spuse el râzând.
Măriei îi plăcu casa. Podeaua neîngrijită şi acoperişul prin care ploaia ar fi pătruns aşa de uşor, nu au reuşit să-i stăvilească entuziasmul.
Cei doi se întoarseră în grabă acasă şi începură să-şi împacheteze lucrurile înainte să se ducă la culcare. în ziua următoare, înainte de a se lăsa seara, erau instalaţi în noua lor casă.

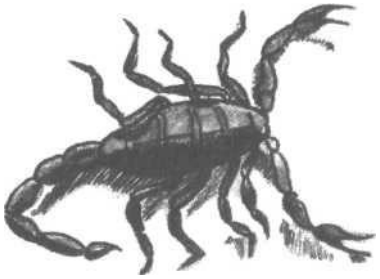

114

1 *O*

Măria — mamă

Măria era o soţie fericită. Gătea, făcea curăţenie şi lucra în grădină. Ţinea cutia cu bani tot acolo pe poliţă. Dorea să strângă bani şi se gândea că poate într-o zi ea şi Luis vor putea să-şi cumpere o casă numai a lor. Acesta era visul ei.
Dar nu era aşa uşor să pună bani deoparte. Ce câştiga Luis se ducea pe mâncare şi îmbrăcăminte, iar acum trebuiau să plătească şi chirie. Nu era prea mult, dar trebuia plătită mereu.
Luis şi Măria duceau o viaţă foarte simplă şi erau mulţumiţi cu traiul lor. Amândoi îşi

aminteau de luptele din timpul revoluţiei. Amândoi ştiau ce înseamnă să trăieşti în sărăcie. De atunci au avut loc schimbări. Pământul a fost împărţit oamenilor şi au fost date noi legi - legi menite să-i oprească pe cei bogaţi din a-i asupri pe cei aflaţi în sărăcie. în sfârşit se născu o clasă de mijloc, iar Luis şi Măria se bucurau să facă parte din ea.
Apoi o nouă bucurie umplu viaţa Măriei. Un bebeluş, o fetiţă, se născu în familie. Măria îi puse numele Sara. Era o fetiţă veselă şi adesea îi amintea Măriei de micuţa Susana. Părinţii o iubeau nespus de mult. Era fetiţa lor!
Avea o poftă mare de mâncare şi nu după mult timp Măria trebuia să facă zilnic mai multe tortile pentru ea. Măria era aşa de

Măria
bucuroasă că fiica ei putea mânca cât de multe dorea.
Micuţa Sara n-o să sufere niciodată de foame! îşi zicea hotărât Măria. *Şi când creşte mai mare o să meargă la şcoală.*
Apoi familiei i se alătură un băieţel.
— întotdeauna mi-am dorit un fiu, zise mândru Luis. Ce nume să-i dăm, Măria?
— Mă gândeam la Victor, răspunse fericita mămică. Ştii, aşa-1 cheamă pe vărul meu.
— Atunci aşa-i spunem, a fost de acord Luis şi îl puse pe bebeluş în braţele Măriei. Pare un omuleţ zdravăn. Numai ascultă cum plânge! Hai, ia-1! Cred că-i este foame.
Măria îl legănă pe braţe, privindu-1 cu tandreţe.
— Nu mai plânge, îi şopti ea. Mama o să-ţi dea de mâncare chiar acum.
Se aşeză pe unul din scaunele făcute de Luis.
— Să ai o zi bună la lucru! îi strigă ea soţului ei. Să munceşti cu spor! Nu uita, ai doi micuţi în grijă acum!
Micuţul Victor a fost liniştit în timpul zilei. Dormi patru ceasuri înainte să se trezească şi să plângă după lapte.
Spre seară Măria se aşeză să-1 hrănească din nou, când Sara se trezi din somn. Micuţa căscă lung, întinzându-se; apoi veni cu paşi mărunţi la mama.
— Mami, îi spuse ea sâsâit. Tortila... Măria îi zâmbi larg.
— Aşteaptă numai puţin, zise ea. Mama o să-ţi dea o tortila imediat ce-1 hrănesc pe frăţiorul tău. Vezi cât de mic e? Odată erai şi tu aşa.
Sara îi zâmbi mamei; apoi merse la geam şi îşi sprijini mânuţa dolofană de pervaz. Atunci pe neaşteptate scoase un ţipăt.
— Mami! zise ea printre hohote, trăgându-şi mâna. Uite!
— Nu-i nimic, o alină Măria. Poate ţi-a intrat o aşchie. Dar Sara plângea tot mai tare.
— Doare! ţipa ea. Auuu! Auuu!
Măria se uită atentă la mâna fetiţei; îi suflă peste ea şi o ţinu
pe Sara strâns lângă ea.
— 0 să treacă imediat, îi promise ea. Acum, hai, nu mai plânge.
Dar atunci privi spre geam şi păli. Chiar acolo unde Sara îşi puse mânuţa era un scorpion. Sigur o înţepase pe micuţă!
Măria era înspăimântată. îl aşeză pe băieţel pe pat şi se uită la mâna Sarei din nou. Da, putea vedea acum. Era o înţepătură mică în palma ei şi în jur se făcuse o umflătură. O luă în braţe pe micuţa ei şi o legănă uşor, dar Sara nu se opri din plâns. Măria începu să facă ture prin bucătărie; apoi se opri lângă plită.
— Uite, scumpa mea, zise ea cu o voce suavă, mama are o tortila pentru tine.
Sara îi îndepărtă mâna mamei şi nu se opri din plâns.
Măria simţea că îi venea şi ei să plângă. Deodată îşi apucă una dintre sandale şi se

apropie de fereastră. Trebuia să omoare scorpionul ală! Apoi o să lase fereastra deschisă să intre puţin aer proaspăt. De îndată ce termină cu treaba aceasta se întoarse lângă Sara. încercă să se roage în timp ce o legăna pe copila care hohotea, dar rugăciunile ei păreau să nu se ridice mai sus de tavan.
Nu după mult timp Victor începu şi el să plângă, căci încă îi era foame. Măria privi pe fereastră. Cât de mult îşi dorea să vadă silueta înaltă a soţului ei venind pe cărăruie! El ar fi ştiut ce să facă.
Măria îl luă pe bebeluş în braţe; dar imediat îl puse înapoi pe pat, luând-o iarăşi pe Sara.
— Poate ar trebui s-o duc la doctor... îşi zise ea. Dar numai gândul o făcea să tremure. N-ar fi făcut asta niciodată singură, cel puţin nu fără să-1 întrebe pe Luis mai întâi. Şi ce să facă cu Victor între timp?
Măria se întoarse din nou la băieţel, încercând să-1 liniştească. Apoi se luptă cu hohotele Sarei. Simţea că disperarea o făcea să se piardă.
Deodată uşa se deschise şi Luis apăru în prag. El aruncă o

privire la copiii care ţipau şi apoi la faţa îngrozită a soţiei sale.
— Ce - care-i problema, Măria? întrebă el gâfâind. Eşti aşa de palidă! într-o clipită a fost lângă ea. Hai, spune-mi repede! Ce-i?
— Luis! Ai venit! exclamă Măria. Am nevoie de tine! Măria izbucni în hohote, îngropându-şi faţa la pieptul soţului
ei.
— Dar ce este? întrebă Luis. Adună-te puţin, doar cât să-mi spui asta. Sau nu pot face nimic?
— Micuţa noastră, murmură Măria printre suspine... A înţepat-o un scorpion.
Luis fugi la căpătâiul Sarei.
— Unde, Măria? întrebă el.
— în palmă, răspunse ea. Vezi? Chiar acolo. Luis o ridică pe Sara în braţe.
— îmbracă bebeluşul, Măria, o îndrumă el. O duc pe fetiţă la doctor chiar acum şi poţi veni şi tu.
Măria se grăbi să facă aşa cum îi spuse soţul ei. Era aşa de bine să-1 aibă pe Luis lângă ea. El mereu ştia ce trebuie făcut. Doctorul le dădu nişte picături pentru Sara.
— Să-i daţi la fiecare cinci minute, zise el.
— Credeţi că o să se facă bine? întrebă Luis.
Măria aşteptă răspunsul cu respiraţia întretăiată, dar acesta întârzia.
— E mică pentru vârsta ei, zise el în cele din urmă. O bilă neagră pentru ea în situaţia asta. Cred că sunt şanse totuşi. Adulţii mor foarte rar din cauza unei înţepături de scorpion, dar cei mici... uneori da.
Tăcerea apăsa greu asupra lor în timp ce se îndreptau încet spre casă. Se opreau des ca să urmeze instrucţiunile doctorului cu privire la picături.
— Cred că doctorul nu se aşteaptă ca Sara să supravieţuiască, spuse Măria în cele din urmă. Puteam să citesc asta de pe faţa lui.
Iar gândurile îi zburară la cum reacţionase unchiul Juan când îl întrebase despre şcoală. Doctorul se purtase la fel.

— Nu ne dăm bătuţi oricum, încercă să o liniştească Luis. O să facem tot ce ne stă-n

putinţă şi o să ne rugăm mai mult ca oricând.
Măria stătu trează cu Sara toată noaptea. Micuţa se zvârcolea şi scâncea. Uneori adormea, dar nu după multă vreme începea din nou să plângă. Măria îi punea pipeta în gură la fiecare cinci minute, dar nu putea să ştie sigur dacă fetiţa înghiţea medicamentul. Noaptea trecea foarte încet.
— Măria, zise Luis, mergi şi te odihneşte puţin! O să-i dau eu Sarei picăturile.
Măria îşi închise ochii care o usturau doar pentru o clipă; dar îi deschise şi scutură din cap. îi puse din nou pipeta în gură fetiţei.
— Nu, îi zise lui Luis, de teamă că fetiţa ar putea muri în somn. Veni dimineaţa, iar Sara încă scâncea şi se foia în pat.
— Nu merg azi la lucru, zise Luis şi se aşeză pe pat lângă Sara. Hrăneşte-1 pe micuţ, Măria. Am eu grijă de Sara un timp.
Măria se supuse, dar ochii ei abia se dezlipeau vreun moment de la faţa copilei ei. îl observă pe Luis cum se chinuia să îi dea micuţei picăturile.
— Strânge partea de sus, Luis! îi spuse ea cu o voce care nu părea a ei. Aşa se face ca să cadă picături. Nu ştiu cum, dar aşa se-ntâmplă.
Luis ascultă de îndemnul Măriei şi apoi îi vorbi Sarei, luând-o de mânuţă. Măria văzu cum el se roagă, iar inima i se alătură în rugă. Oare o să crească Victor fără o surioară mai mare? O, nu! Nu se poate aşa ceva!
Era aproape ora zece când Sara muri. Luis făcu un sicriaş mic şi în dimineaţa următoare au îngropat-o pe mica lor fetiţă.
Măria era răvăşită. De ce a lăsat Dumnezeu să i se-ntâmple asta? De ce nu i-au răspuns sfinţii la rugăciuni?
Mama şi tata erau amândoi oameni buni, se gândi Măria. *Dar au fost luaţi de lângă mine chiar atunci când aveam cea mai mare nevoie de ei. Apoi s-a întâmplat la fel şi cu unchiul meu. Probabil*
Măria
că el îşi rostea rugăciunile în clipa când piatra l-a lovit în cap. Zicea că toţi se rugau în fiecare dimineaţă. Dar pe el nu l-a ajutat cu nimic. Fecioara nu ne-a ajutat niciodată când ne-a fost foame. Ea nu i-a făcut nici pe Lupe, nici pe cei din familia ei fericiţi.
Plină de îndârjire Măria se apucă de făcut tortile. Nu trebuia să facă aşa de multe azi. N-o să mai fie fetiţa care să ceară tortile de la mama. Ce dureros era gândul acesta... ochii i se umplură de lacrimi. Trebuia să nu se mai gândească la asta; altfel o să-şi iasă din minţi.
Dar viaţa mergea înainte şi anii au trecut unul după altul. Alţi copii li s-au născut. încă o fetiţă şi apoi un băieţel, Juanita şi Tito.
— Tito e aşa de mic! exclamă Luis când îl ţinu pe micuţul lui. Să ai mare grijă de el, Măria! Mi-e teamă că n-o să reziste prea mult.
Măria se strădui din răsputeri. însă iarna aceea era foarte friguroasă, iar în casă era adesea rece. Măria a împins două scaune lângă perete.
E mai aproape de sobă, îşi zise ea. *Trebuie să fie mai cald aici.*
împături o cuvertură şi o aşeză pe scaune. Acesta era pătuţul lui Tito.
Micuţul era un bebeluş agitat. Multe nopţi de-a rândul Măria se plimba prin casă cu el în braţe. Era foarte slăbuţ şi bolnăvicios.
Ce-aş putea să fac cu el? se întreba Măria. *E bolnav oare? Sau n-are destul lapte?*
Mama a făcut tot ce a putut, dar Tito nu creştea. La doar o lună părăsi şi el lumea aceasta.
Ultimul lor copil muri şi el. Era micuţ, la fel ca Tito, şi nu a putut supravieţui condiţiilor în care s-a născut.[1]
Acum toată viaţa Măriei se învârtea în jurul soţul şi a celor doi copii rămaşi în viaţă.

Veghea asupra lor şi se ruga pentru ei zi de
[1] în Mexic astfel de decese sunt şi azi destul de răspândite. Igiena precară, hrana neadecvată şi lipsa protecţiei faţă de intemperii, toate îşi cer birul. De aceea mulţi părinţi pot să povestească despre copiii pe care i-au pierdut.

zi. Dar mereu se întreba dacă sfinţii chiar îi auzeau rugăciunile.
Şi dacă da, le pasă lor îndeajuns ca să răspundă? Dacă s-o ivi vreodată şansa ca să aflu mai multe despre Dumnezeu, am să profit de ea...
Măria

ir X

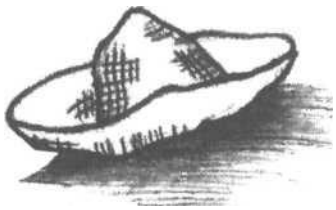

1 4-

Măria — soră medicală

Măria se opri sub umbrar şi îşi lăsă jos găleata cu apă. Era una I din acele zile frumoase în care se simţea plină de energie. Avea de gând să facă curăţenie în casă, să spele hainele şi poate îi va rămâne timp să lucreze la faţa de masă pe care o broda.
Măria se aplecă să ridice găleata, dar se opri. Cineva venea pe uliţă. Acum erau aproape de poartă. Inima începu să-i bată mai cu putere. Se chinui să privească prin gardul viu. Cineva trebuie să fi fost rănit. Da! Doi oameni duceau un om pe o targa improvizată.
Măriei i se tăie respiraţia. Inima i se umplu într-o clipită cu o teamă de nedescris. N-avea cum să fie Luis! Nu soţul ei puternic şi drag! Măria nici nu observă că se udase când dădu drumul găleţii. Se grăbi să deschidă uşa înaintea oamenilor care veneau spre casă.
— Aduceţi-1 înăuntru, le zise ea. E-e grav?
Cei doi bărbaţi îl ridicară încet pe Luis aşezându-1 pe pat.
— Nădăjduim că nu, zise unul dintre ei pe un ton grav. Dar n-avem cum să ştim.
Zăboviră câteva momente în dreptul uşii, vrând să plece, dar dorind totuşi să îi spună şi Măriei cuvinte de încurajare.

— A căzut de pe acoperiş... sparse tăcerea într-un târziu unul din ei. A fost conştient o parte din drum, dar părea să aibă dureri mari. Nădăjduim că o să se facă bine în curând.
După aceste cuvinte cei doi ieşiră în tăcere din casă, iar Măria rămase singură şi neajutorată la căpătâiul soţului ei rănit. Privind la faţa lui lividă simţi cum o prinde ameţeala. Luis nu o mai putea mângâia acum. Nici măcar nu putea să-1 întrebe ce trebuia să facă.
Gândurile îi zburară la anii trecuţi, amintindu-şi de suspinele mătuşii ei, atunci când

unchiul Juan a fost rănit. Mai târziu văzu în faţa ochilor ei fiinţa obosită şi uscată a acestei femei, după ani de zile petrecuţi fără soţul ei. Avea să se repete şi în viaţa ei ce i s-a întâmplat mătuşii Lola? Avea şi ea să-şi crească singură copiii, ducând mereu lipsă de cele necesare traiului? Măria se gândi la propria ei copilărie, iar inima i se îndreptă acum spre copiii ei.
Luptând cu panica, simţea cum i se înnoadă ceva în gât. Dar nu! Trebuia să fie cu mintea limpede. Trebuia să decidă ce să facă pentru Luis.
Măria apucă o bucată de pânză de pe masă şi îi şterse sudoarea de pe faţă.
— Luis! îl strigă ea uşor pe nume. Luis! Mă auzi? Vorbele i se înecară în gât şi nu-i scăpă decât un suspin amar. Luis, te iubesc!
Luis îşi deschise ochii şi scoase un geamăt.
Măria uită şi de curăţenie şi de spălat, rămânând lângă soţul ei. îi dădu nişte apă să bea. încercă să-i dea cu lingura şi nişte lapte, dar Luis îşi întoarse capul gemând.
Victor se uita cu o privire întrebătoare, păşind pe vârfuri prin casă. Niciodată n-o văzuse pe mama aşa de pierdută, şi nici pe tata stând întins şi neajutorat.
Măria dormi pe podea în noaptea aceea. Se ridica ori de câte ori soţul ei gemea. Cât de mult şi-ar fi dorit să-i poată alina cumva durerea! Ce putea face ca el să se simtă mai confortabil? îl durea undeva sau poate dorea ceva?
Noaptea a fost una lungă, dar Măria simţi cum îi vin noi
Măria
puteri când îşi dădu seama că Luis se simte mai bine. O lăsă să-i dea nişte apă cu lingura şi chiar mancă tortila pe care i-o dădu. Dar era la fel de alb şi tras la faţă de durere.
— Unde te doare, Luis? îl întrebă Măria.
— Spatele, răspunse el cu dinţii încleştaţi de durere. E groaznic.
Luis gemu, închizându-şi ochii. Măria se îndepărtă tiptil, nădăjduind că va adormi.
Vestea accidentului lui Luis se răspândi printre vecini şi unul după altul se abăteau pe la casa lui să ajute cu treaba şi să lase câte ceva de mâncare. O doamnă lua la ea hainele la câteva zile. Le aducea înapoi spălate şi împăturite frumos.
— Are nevoie de doctor! Aşa îi spuneau toţi. Nu era la lucru când s-a întâmplat asta? Ce fel de om era şeful lui? Ar fi trebui să-1 trimită la spital chiar atunci, iar acum ar fi trebuit să-i asigure îngrijirea necesară.
Nimeni nu mă ajută niciodată! medita Măria cu amărăciune. *Mereu e aşa! Mereu numai nedreptate! Luis s-ar face mai bine -doar s-avem bani pentru doctor. Unde-i Dumnezeu? De ce nu-mi ascultă rugăciunile?*
Măria încerca, de dragul lui Luis şi al copiilor, să fie veselă şi bine dispusă. Dar era descurajată şi inima îi era plină de întristare privind mişcările încete şi dureroase ale lui Luis. Oare avea să mai fie soţul ei vreodată în putere? O să se mai întoarcă la munca pe care o îndrăgea? Banii se împuţinau. Ce-o să se facă ei fără niciun câştig?
Cu greu au trecut mai multe luni şi starea lui Luis s-a îmbunătăţit. Dar era departe de a fi omul încrezător şi puternic de acum un an. îşi mişca trupul slăbit cu grijă, ştiind că la cea mai mică sforţare durerea insuportabilă revenea.
Copiii au învăţat să o ia mai domol când el era prin jur. Nu mai aveau voie să sară pe el, nici să îl ia de mână şi nu îl mai rugau să îi ia în braţe...
Măria şovăia să cheltuie bănuţii din cutia ei. I-a luat ani

întregi să îi strângă, ani plini de speranţe şi visuri. Dacă începea să îi cheltuie, ar fi însemnat că renunţa la toate acestea. Dar nu avea de ales. Fără niciun venit, nu aveau

cum să acopere nevoile de zi cu zi, aşadar în scurt timp Măria se baza pe cutia cu bănuţi.
— Cred c-ar trebui să mă întorc la lucru... hotărî într-o zi Luis. N-avem de ales.
Măria îl privi cu neîncredere.
— Dar e aproape sigur că aşa o să te simţi şi mai rău. Spatele tău are nevoie de mai multă odihnă să se vindece.
— Simt nevoia să ies afară, răspunse Luis. Nădăjduiesc că-mi va face bine; şi, Măria, avem nevoie de bani. în curând situaţia noastră o să fie disperată dacă nu facem ceva.
Măria nu mai răspunse, iar în dimineaţa următoare îl privi pe Luis din prag cum şchiopăta pe cărare.
— La revedere, dragul meu! îi strigă ea. Nu uita! Dacă te simţi rău vino imediat acasă!
Tânăra soţie se întoarse în casă şi se apucă de măturat podeaua. Dar nu se putea concentra la munca ei; adeseori se ducea în prag şi privea în drum, îngrijorându-se pentru Luis.
Măria puse mătura la o parte şi se puse să şteargă masa. îşi puse în minte să termine de croşetat un milieu în dimineaţa aceea, dar nu îi venea deloc să se apuce de asta. Ce uşurare ar fi fost să stea lângă Luis, veghind asupra lui şi îngrijindu-1! O să-1 trimită în pat în clipa când ajunge acasă.
Luis s-a întors la amiaza, slăbit şi istovit.
— Nu-s deprins cu efortul, îi spuse soţiei lui în timp ce se lungea în pat. O să fiu mai puternic - în curând.
După câteva zile Luis îndrăzni din nou să iasă şi se întoarse tot la prânz. în lunile care au urmat a muncit după cum putea. Măria era sigură că exerciţiul fizic pe care îl făcea nu îl întrema pe cât nădăjduia el. Adeseori faţa i se crispa de durere şi nu putea să-şi găsească o poziţie confortabilă noaptea.
— Doar n-ai de gând să mergi la lucru azi? îl întrebă Măria pe Luis într-o dimineaţă. N-arăţi deloc bine.

— S-ar putea totuşi să mă duc, îi răspunse el. Oricum am dureri, nu contează unde sunt sau ce fac. Avem nevoie de mâncare pentru copii.
Măria încercă să se opună, dar apoi oftă resemnată şi se întoarse la vasele pe care le spăla. Starea soţului ei se înrăutăţise în ultima vreme. Uneori abia reuşea să ajungă în pat. Iar ea începea să creadă că spatele lui nu se va mai reface vreodată pe deplin. Luis nu o să-şi recapete niciodată vigoarea...
Măria îşi făcu de lucru cărând apă de la fântâna din sat şi făcând curăţenie în mica loc casă. A şters praful de pe pervaz şi a împăturit din nou hainele, punându-le pe poliţa de lângă pat. Apoi a stropit cu apă podeaua şi a început să mătură.
Dintr-o dată se opri. A auzit pe cineva chemând-o? Ascultă câteva momente cu răsuflarea întretăiată. Da, cineva era la poartă. Propti mătura de perete şi fugi la uşă.
— Luis! exclamă Măria. Sărmanul de tine. Eşti aşa de bolnav! Luis se sprijinea de gard. Dinţii îi erau încleştaţi, iar faţa îi
era foarte trasă. Măria încercă să-1 îndrume spre casă, dar el se împiedică şi aproape căzu.
Nu îşi putu da seama cum a găsit puterea să-1 aducă pe soţul ei în casă şi să-1 întindă în pat. El se întinse cu un geamăt, iar Măria îi ridică picioarele în pat. Apoi se aşeză lângă dânsul să-şi tragă sufletul. Oare a ajuns până la lucru? Cât timp s-a istovit să ajungă acasă? Ar mai fi reuşit să ajungă la poartă dacă ar mai fi avut de făcut câţiva paşi?

Acum trebuia să se decidă ce era mai bine să facă. Să-l lase pe Luis singur şi să meargă după ajutor? Dar dacă el ar avea nevoie de ea sau ar vrea să-i zică ceva? Oricum - trebuia să facă *ceva.*
— Hai, Victor, spuse ea în cele din urmă, ia-o pe Juanita de mână, mergem să găsim ajutor.
Şi întorcându-se spre Luis, îi şopti:
— Mă întorc imediat, dragul meu! Avem nevoie de ajutor. Măria s-a îndreptat grăbită spre vecinii cei mai de aproape.
— Nena! strigă ea.

Femeia apăru în cadrul uşii.
— Ce e, Măria? întrebă ea neliniştită.
— Luis, începu Măria, încercând să-şi controleze emoţia, dar vocea i se înecă. A venit acasă de la lucru şi e mai rău decât până acum. Nu putea să meargă şi, vai... Nena, abia mai respiră.
— O, Măria, îmi pare aşa de rău! Cum aş putea să te ajut?
— Nu ştiu, zise Măria plângând. Nu ştiu *ce* să fac.
— Ştiu! O să am grijă de copii, se oferi Nena. Tu du-te lângă soţul tău şi acordă-i toată atenţia. Nu te-ngrijora cu privire la copii. Vrei să caut pe cineva care să-l ducă pe soţul tău la spital?
— O, ce bucuroasă aş fi dacă ai face asta!
— Fac tot posibilul, o asigură Nena. Uite, ia şi tortilele astea acasă! Aşa n-o să mai trebuiască să faci ceva de mâncare chiar acum.
Măria fugi înapoi acasă şi se aşeză la căpătâiul soţului ei. Acesta zăcea la fel cum îl lăsase. încercă să-i vorbească, dar el nu părea să audă.
Se învârti prin casă, iar apoi încercă să-şi ocupe timpul cu ceva treabă, spălând vase. Se întorcea lângă Luis la fiecare câteva minute, să-i şteargă sudoarea de pe faţă şi să-l învelească cât mai bine cu pătura. Adesea îi şoptea uşor:
— Luis! Sunt chiar aici. Mă auzi - Luis?
Trecuse o oră, când auzi o maşină oprindu-se pe drum. Şi după câteva clipe se auzi o bătaie la uşă. Măria se grăbi să deschidă şi se văzu faţă în faţă cu doi prieteni de-ai soţului ei.
— Cineva ne-a spus că Luis e tare bolnav, zise unul dintre ei. Ne-a sugerat că ar fi bine dacă l-am duce la spital. Vreţi să facem asta?
— O, desigur! răspunse Măria. Mă bucur aşa de mult că aţi venit! adăugă ea, făcându-le semn să intre.
— Cum îl luăm să-l punem în furgonetă? întrebă unul dintre bărbaţi.
— îl luăm cu tot cu saltea, sugeră celălalt.
Cei doi şi-au băgat braţele pe sub saltea şi ridicând-o, au
Măria
purtat-o afară pe uşă. Luis se mişcă şi scoase un geamăt.
— Stau eu în spate lângă el, îi zise unul din oameni Măriei. Puteţi să staţi pe locul din faţă. Şi... aveţi o pătură pentru el? O să fie destul de răcoare.
Măria se duse să ia pătura soţului ei şi apoi se urcă în spatele furgonetei.
— Mai bine aş sta aici, dacă nu vă deranjează, ceru ea. Dacă se trezeşte? Poate ar vrea să-mi spună ceva.
Măria se asigură că banii pe care Luis îi aduse acasă cu o săptămână în urmă erau în buzunarul ei.
De ce-l duc pe dragul meu soţ la spital? se trezi ea întrebându-se. *Cei care ajung*

acolo nu se mai întorc.
Era îngheţată de frică. Mai era vreo nădejde pentru Luis?

128
129
Măria
**A.*
Măria — singură
Măria luă porumbul pe care îl smicurase şi îi dădu drumul în râşniţă. Obrajii îi erau scăldaţi de lacrimi amare. Luă piatra şi începu să macine. De ce era viaţa aşa de dură? Ura să trăiască. Ar fi dorit să moară. Mai avea rost să trăiască fără Luis? De ce i-a fost dat ei să sufere mai mult ca oricine altcineva?
Din nefericire Măria nu ştia cum să găsească mângâiere şi putere în Dumnezeul - Cel care o iubea nespus de mult. Nimeni nu i-a spus vreodată de chemarea Lui pentru cei trudiţi şi împovăraţi şi nici de odihna pe care El le-o dă. Inima Măriei era plină de amărăciune, autocompătimire şi se simţea neputincioasă.
îşi şterse lacrimile cu mâneca şi continuă să macine porumb. Pentru mai mult de o săptămână a mers la spital în fiecare zi să fie lângă soţul ei. A făcut tot ce a putut ca să-i fie cât mai bine, cheltuindu-şi toţi banii ca să-i cumpere suc de fructe. Doar aşa ceva putea înghiţi soţul ei şi trebuia să i-1 dea cu lingura. încerca să se pregătească pentru despărţirea care ştia că va avea loc. Luis avea să fie luat de lângă ea. Nu se mai îndoia de aceasta.
Acum, după moartea lui, Măria încerca să se gândească ce va face.
Termenul pentru plata chiriei a trecut de mult, se gândi ea,
131
<u>Măria - singură</u>
Măria
iar povara de pe inima ei părea să fie tot mai grea. Disperarea ameninţa să o biruiască. N-au avut bani pentru chirie nici luna trecută, aşa că ea şi Luis i-au dat proprietarului masa şi scaunele. Nu a fost un târg prea mulţumitor, căci lor le-a fost foarte greu să renunţe la mobilă, iar proprietarul nu a fost deloc încântat să o ia. Probabil nu avea nevoie de ea.
— Data viitoare vreau bani! îi ameninţase el atunci. *Bani. Iar eu n-am niciun ban. Camera noastră egoală. Cum i-aş mai*
putea scuti pe copiii mei de greutăţile pe care eu le-am înfruntat? Au să crească fără tată. Niciodată n-or să ştie ce om minunat a fost.
Ea şi Luis trăiau aşa de fericiţi. Ce au făcut să merite atâta suferinţă?
Măria se uită în vasul de lut din care luase porumb. Era plin doar pe jumătate. Acesta şi puţină fasole era tot ce le rămânea drept hrană.
Măria vărsă porumbul măcinat în apa care fierbea pe plită. Trebuiau să mănânce cu porţia, fie că micuţii erau obişnuiţi cu asta sau nu. Şi asta începea chiar acum, cu porţia de *atole* pe care îl făcuse. Nu era prea mult, dar era tot ce aveau să mănânce la micul dejun.
— Mama!
Măria îşi ridică privirea şi se îndreptă spre patul în care erau copiii. Se bucura că

micuţii s-au sculat din somn. Sporovăială lor o făcea să se gândească mai puţin la cât de mult îi lipsea Luis. O luă pe Juanita de mânuţă şi o ajută să se dea jos din pat.
— Eşti aşa de mică, îi zise mama. Dar sigur o să-ţi aduci aminte de tăticul tău. Nu-l cunoşti aşa cum era pe vremuri. Să n-ai grijă, micuţa mea! Mama te iubeşte şi o să aibă mereu grijă de tine.
Măria îi turnă o cană de *atole* fierbinţi şi se uită cu îngrijorare cum fetiţa o dădu pe gât imediat.
— Nu aşa de repede, draga mamei! exclamă ea. Asta-i tot ce
am pentru tine acum. Mama nu ştie de unde o să mai ia porumb.
Juanita o privi cu ochii ei mari, întrebători. Erau plini de încredere. Nu ea trebuia să se gândească la cum aveau să găsească ceva hrană şi pentru mâine.
Măria se ridică mecanic şi începu să mătură. Mâinile i se mişcau încet, dar mintea îi era la lucru şi încropea un plan. Lumea ei se prăbuşise, dar trebuia să meargă înainte. Trebuia să fie curajoasă - pentru copiii ei. Nu mai aveau pe nimeni altcineva. Va depune tot efortul pentru ei.
Copiii mei n-or să flămânzească cât sunt eu cu ei! se gândi ea hotărâtă. *Trebuie să găsesc o cale să câştig bani, dar asta nu trebuie să mă ţină departe de micuţii mei. Poate chiar o să mă ajute şi ei. Da, ştiu ce o să fac! O să vând tortile. Numai dacă aş avea cu ce să încep! Am nevoie de porumb!*
Chiar atunci o bătaie în uşă îi întrerupse gândurile. Se duse să deschidă. Atunci inima i se strânse - proprietarul căsuţei în care stăteau era chiar în faţa ei.
— Am venit pentru bani, rosti el, şi vreau *banii* Ce poveste emoţionantă ai de data asta? A! Şi ţine minte, nu mai am nevoie de scaune!
Măria simţea cum furia îi creştea în vene. Ea şi Luis au plătit chiria fără să se plângă timp de atâţia ani. Şi întotdeauna la timp. Chiar nu putea să înţeleagă că acum aveau de făcut eforturi foarte mari? îl ura pe omul ăsta!
încerca din răsputeri să-şi controleze tonul. Nu avea rost să-l înfurie. Ea şi copiii erau la mila lui. îi va spune despre moartea lui Luis şi poate, poate...
— Ce mai aştepţi? întrebă omul. Mă grăbesc. Dintr-o dată ceva se frânse înlăuntrul ei.
— Nu, nu mai am niciun scaun, zise ea. Şi nici bani nu am. Eşti un om fără inimă! Nu primeşti niciun centavo de la noi.
Măria simţi privirea uimită a lui Victor asupra ei şi văzu cum expresia omului se schimbă.
— Atunci să ieşiţi afară! se răsti el. Chiar azi! O să vin din nou

aici la noapte să fiu sigur că aţi ascultat ordinele mele! Sunt mulţi care ar vrea să închirieze casa asta. N-am nevoie de voi!
Măria privi cum proprietarul se îndepărtă furios pe cărare şi apoi ieşi pe poartă. Abia atunci Măria începu să realizeze ce însemnau cuvintele lui şi începu să plângă. întreaga ei viaţă părea un mănunchi de amărăciune şi îngrijorări. Nu avea altceva de făcut decât să-şi strângă lucrurile care îi aparţineau. Dar unde să se ducă? Vor fi nevoiţi să petreacă noaptea la cine s-ar fi întâmplat să aibă milă de ei.
Măria privi în jurul ei. Era locul unde ea şi Luis au petrecut aşa de mulţi ani fericiţi. însă acum căsuţa trainică din chirpici nu le mai aparţinea. Grădina nu mai era a ei. Copacii pe care ei i-au plantat nu mai contau. Zidul construit tot de ei nu schimba deloc situaţia. Era nevoită să plece de lângă vecinii pe care ei doi au ajuns să-i iubească şi avea să locuiască printre străini. Altcineva va locui în casa lor şi va avea grijă de mica grădină. Era aşa de dureros...

Măria se întoarse în casă şi înşfacă un teanc de haine de pe poliţă şi le îndesă într-un sac.
— Adunaţi-vă lucrurile, copii! le zise ea. Plecăm.
— Unde mergem?
— Nu ştiu, Victor. Sună ridicol, desigur, dar ăsta-i adevărul. Acum nu mai avem o casă. Mergeţi afară şi vedeţi dacă nu cumva aţi lăsat vreo jucărie pe acolo. Aduceţi şi hamacul pe care tata 1-a făcut pentru voi.
Măria se mişcă rapid, strângând vesela. Trecu cu privirea peste pereţi şi observă un tablou care era agăţat acolo. Era o pictură cu un copilaş ce era căzut pe drum. Un camion era cât pe ce să-1 calce, dar Fecioara din Guadalupe ridicase roata, ca să nu îi facă rău micuţului.
Măria se opri îngândurată. îşi amintea de nenumăratele drumuri pe care le făcuse la capelă când Luis era bolnav, îngenunchea în fiecare zi înaintea icoanei Fecioarei şi se ruga pentru însănătoşirea soţului ei. A dus şi bani pentru cutia milei.

Nu avea Fecioara puterea de care a auzit mereu? Sau poate nu-i păsa de ei?
Deodată se simţi vinovată. Nu avea voie să se îndoiască. Poate a făcut ceva greşit. Deci, să ia tabloul cu ea? Desigur. Era un cadou de la mama lui Luis.
Se întoarse la treaba ei de dinainte. Trebuia să-şi împacheteze rochiile şi păturile. Dar ce-o să facă cu hainele lui Luis? Poate Victor o să le îmbrace într-o bună zi. îşi şterse lacrimile în timp ce punea legătura cu haine lângă sacul ei.
— Poţi să cari urciorul ăsta, Juanita? întrebă ea întorcându-se spre copii. Ce fetiţă cuminte! Tu, Victor, o să cari traista asta, şi... cred că asta-i tot. Omul acela poate să vină acum dacă vrea. Noi plecăm şi nici n-o să-1 mai vedem vreodată.
Măria îşi duse copiii la Nena în noaptea aceea. îi privi îndelung pe Victor şi Juanita care se jucau cu micii lor prieteni. Câtă inocenţă! Ce lipsiţi de griji! îi invidia.
Nena le-a servit Măriei şi copiilor un mic dejun copios. Le-a mai pregătit şi o traistă plină cu tortile pe care să le ia pentru drum.
— încotro mergem, mami? întrebă Victor.
— La bunici, răspunse Măria.
— Şi ce-o să facem acolo?
— Nu ştiu încă, mărturisi Măria. Nădăjduiesc că o să ne poată ajuta. Poate ştiu vreo casă unde am putea sta.
Mergeau încet şi n-au parcurs prea mult în dimineaţa aceea. Mama obosea repede, deoarece era încă slăbită după zilele obositoare şi nopţile nedormite petrecute alături de Luis. Picioruşele Juanitei au obosit repede şi Măria a sfârşit cărând-o.
La amiază s-au oprit să mănânce câteva tortile, apoi au pornit din nou la drum. După-amiaza târziu au ajuns la casa bunicilor.
Mama lui Luis păru încântată să-i vadă.
— Nădăjduiam că o să veniţi la noi dacă aveaţi vreo nevoie, spuse ea. Cum te descurci, draga mea?
Măria îşi muşcă buza. Nu aveam bani pentru orice, începu ea, dar ne descurcam cumva. Aveam o grădină, ştiţi, şi asta ajuta cu hrana. Dar n-am mai putut plăti chiria la casă şi am fost... nu mai putem sta acolo.
Mama lui Luis era foarte înţelegătoare, aşa că Măria se deschise, spunându-i toată povestea.
— Sărăcuţa de tine! exclamă mama-soacră. Ai avut parte de destule necazuri. Staţi aici cât de mult doriţi. Casa noastră e mică, mai mică decât casa în care stăteam în chirie când tu şi Luis v-aţi căsătorit, dar dacă voi puteţi să staţi, putem şi noi. Dacă

vremea e frumoasă, copiii pot să se joace afară. O să fie puţin mai uşor aşa.
Măria simţi cum o mare povară i se ridică de pe umeri. îi puse pe copii la somn - dormeau unul lângă altul sub masă. Mai rămânea loc pentru Măria, cât să se ghemuiască lângă sobă.
Nu putem să stăm aşa prea mult timp, se gândi Măria în timp ce privea bucătăria înghesuită. Căsuţa era cu siguranţă mică, dar se aflau în locuinţa unora care aveau grijă de ei. Aveau mâncare bună şi le era cald. Acum aceste lucruri contau cel mai mult.
în sfârşit Măria putea să se odihnească. în câteva minute dormea adânc.
O săptămână mai târziu se mutară într-o căsuţă cu doar o cameră, nu departe de casa bunicilor. Aceasta o făcu pe Măria să se simtă uşurată. Părinţii lui Luis erau prea bătrâni ca să mai aibă pe cap doi copii. Victor devenea tot mai greu de stăpânit, iar Măriei i se părea că, trăind cu bunicii, problema ar fi devenit şi mai mare. Era recunoscătoare pentru tot sprijinul socrilor. Deşi ura ideea, era conştientă că se putea să fie nevoită să se întoarcă la ei.
Proprietarul căsuţei nu le cerea chirie, însă nu era sigur pentru cât timp i-ar fi putut ţine. Le-a spus că va încerca să îi anunţe cu câteva săptămâni înainte dacă nu o mai putea ţine la dispoziţia lor.
Victor o ajută pe mama lui să care puţinele lor bunuri, iar bunicul 1-a ajutat pe băiat să facă un pat în care să doarmă Măria şi Juanita. El avea să doarmă pe podea.
137
Măria - singură
Măria
în cameră era o sobă; mai era şi o masă cu două scaune, îndeajuns ca să-i facă pe toţi să se bucure de noua lor locuinţă.
Bunicii încă îi ajutau. Nu era ceva neobişnuit ca mama lui Luis să aducă un coş cu tortile sau chifle. Uneori venea cu puţin lapte sau o strachină de fasole. Măriei îi părea rău că era nevoită să depindă aşa de mult de ei. Şi totuşi aceasta nu o împiedica să fie foarte mulţumitoare pentru tot sprijinul.
Oare nu-i nimic să pot face pentru a schimba situaţia? se întrebă într-o zi. Atunci îşi aminti de planurile pe care le făcea când au fost siliţi să-şi părăsească prima lor casă. *Aş putea face tortile să vând - dacă aş avea porumb,* îi veni din nou în minte. *Acum e momentul să încep. Mă întreb dacă aş putea împrumuta de la părinţi...*
îl trimise pe băiatul ei la bunici ca să ceară porumb şi în dimineaţa următoare se trezi devreme şi se puse pe lucru.
— Sunt multe mame foarte ocupate în oraş, îi spuse lui Victor, care abia mai au timp să-şi pregătească tortile. Să vezi dacă n-o să fie bucuroase să cumpere de la mine. O să-ncerc să le dau la preţ mic, ca să-şi permită să cumpere. Acum, dragul meu, strânge multe vreascuri să facem foc. Juanita, o să aduc un scaun din casă pentru tine. O să facem o tarabă, iar tu şi Victor puteţi vinde tortilele pe care o să le fac. Uite, hai s-o punem undeva pe aici, unde oamenii să vă vadă şi poate chiar să simtă mirosul când trec.
Măria a spălat, apoi a măcinat porumbul pe care îl lăsase la înmuiat; a frământat aluatul, 1-a întins şi a tăiat din el tortile, pe care le-a pus la copt.
Victor îi îndemna pe toţi trecătorii să cumpere şi chiar spunea copilaşilor să le spună mamelor lor despre tortilele pe care le vindeau ei.
După câteva ore se iviră şi primii cumpărători. Şi au continuat să se abată pe la taraba lor până seara. Victor a ajutat-o pe Măria să ducă scaunul în casă.
— Ne-am descurcat bine, mamă? o întrebă el.
— Vedem chiar acum, răspunse ea, luând săculeţul în mână. Vărsă banii din el şi îi

numără cu grijă.
— Nădăjduiesc că o să ne descurcăm mai bine pe viitor, spuse ea. Dar până la urmă nu cred că-i rău pentru prima zi. E nevoie de ceva timp să audă lumea despre noi. Oamenii o să audă de tortilele noastre şi în timp poate ajung să cumpere numai de la noi.
— Câţi bani avem, mami?
— îndeajuns cât să cumpărăm alt sac de porumb.
— Unul ca acela pe care l-am împrumutat? -Da.
— Asta-nseamnă că n-am făcut niciun ban. Şi-am lucrat aşa cu spor.
— Ei, dar am mâncat câteva tortile, îi aminti Măria. Şi asta-i ceva. Oricum, o să ieşim mai bine data viitoare.
Măria făcea tortile în fiecare zi şi vindeau tot mai multe, aşa cum nădăjduise. Dar nu putea să îi lase pe copii să mănânce tortile ori de câte ori ar fi vrut. în timp a câştigat destui bani cât să plătească sacul de porumb împrumutat de la bunici.
— Cred că am ajuns să câştigăm în sfârşit ceva, îi zise lui Victor într-o seară. O să pot cumpăra altceva pe lângă porumb cu banii care rămân.
Dar planurile Măriei s-au schimbat chiar în aceeaşi seară. Proprietarul căsuţei veni să le spună că fiica lui se căsătorea şi avea nevoie de un loc unde să stea.
— Aţi putea să vă mutaţi până într-o săptămână? întrebă el. V-aş fi spus ceva mai devreme, însă aveau de gând să stea în altă parte şi m-am gândit că poate nu o să trebuiască să plecaţi voi.
— Nu prea contează oricum, răspunse deznădăjduită Măria. N-am unde să merg şi chiar să fi ştiut şi mai dinainte nu ştiu ce aş fi putut face. Vai! Ce-o să ne facem?
Bărbatul se simţi foarte stânjenit.
— îmi pare foarte rău pentru voi, murmură el în cele din urmă.
138
139
Măria - singură
Măria ştia că ar fi trebuit să îi mulţumească acestui om, în loc să îl facă să se simtă prost. Ar fi trebuit să îi spună cât de mult i-a ajutat această locuinţă cât timp au folosit-o, dar în loc de asta el îşi cerea scuze.
Se gândi la tânăra care avea să locuiască în această cameră, iar inima i se umplu de indignare.
Probabil ea n-a trebuit să muncească niciodată, se gândi Măria. *Probabil crede că mereu o să aibă un loc unde să stea şi mâncare din belşug, Şi-i foarte sigur că le ia ca de apucat. Nimeni nu munceşte aşa de mult ca mine. Nimeni n-are atâtea probleme.*
— O să ne mutăm de aici, îi spuse în cele din urmă proprietarului. Fata dumneavoastră n-o să ne găsească aici când vine săptămâna viitoare.

Măria

140
16
Zile grele pentru Măria
în dimineaţa următoare Măria îl trimise pe Victor la bunicul, cu rugămintea ca el să caute un loc pentru ei unde să stea. Apoi începu să muncească mai mult ca niciodată. Acum nu trebuia doar să aibă destulă vânzare la tortile încât să poată da hrană copiilor. Trebuia şi să economisească ca să poată cumpăra porumbul cu care să înceapă în altă parte. Şi-ar fi dorit să ştie unde.

Când termenul de o săptămână trecu, îşi strânse lucruşoarele şi oricât de mult ar fi urât asta, se văzu din nou nevoită să meargă să stea la bunici, până când avea să găsească o altă locuinţă.
în următoarele luni Măria se mută din casă în casă. Ea şi copiii stăteau în orice căsuţă, chiar dacă le era la dispoziţie numai câteva săptămâni. Au locuit chiar şi într-o casă mare, cât timp familia proprietarului a fost plecată la o nuntă în alt oraş, dar şi aceasta luă sfârşit curând. Din nou se văzură nevoiţi să se întoarcă la părinţii lui Luis.
Măria încercă să vândă în continuare tortile, dar de fiecare dată când câştiga o clientelă era nevoită să se mute în alt loc.
— Măria, o aborda într-o dimineaţă socrul ei, cred că ştiu un loc unde aţi putea locui.

Faţa istovită a Măriei se lumină puţin.
— Fratele meu... a trecut pe aici chiar azi şi mi-a pus despre ce e vorba. A promis că o să fie gata pentru voi chiar mâine.
— Ce uşurare! Cât timp o putem folosi?
— Cel puţin câţiva ani... îi răspunse socrul. Cred că nu are la ce altceva s-o folosească. Dar stai puţin să-ţi explic cum stau lucrurile, înainte să-ţi faci prea multe speranţe. Nu-i decât o baracă. Nu cred că aş putea s-o numesc casă. E destul de dărăpănată şi e ceva cale de aici. Soţiei mele o să-i pară rău că n-o să vă mai poată fi de ajutor.
— Şi nouă o să ne fie dor de ea, spuse Măria. Dar cred că totuşi ar trebui să profităm de şansa asta. E mai bine decât nimic. O să ne descurcăm noi cumva.
Măria încercă să îi înveselească pe copii în acea zi, ca să nu o supere pe bunica lor. Aceasta era ultima zi când mai erau îngrămădiţi în căsuţa bunicilor! Ce bucuroasă era!
în ziua următoare se mutară, aşa cum au plănuit. Noua lor casă arăta ca o mică grotă. Zidită cu *adobe,* era chiar mai mică decât căsuţa bunicilor. Pereţii erau daţi cu zgură şi nu aveau nicio fereastră. Razele soarelui pătrundeau prin găurile din tavanul de paie, lăsând mici pete de lumină pe podea. Nu aveau nicio uşă.
Măria privi la podea - era tare înclinată. Nădăjduia că va putea face ceva să rezolve problema. Altfel va avea de urcat la deal ori de câte ori se ducea la odihnă!
Se apucă să facă curat imediat. Cară găleată după găleată cu apă dintr-un puţ din apropiere. Frecă viguros pereţii şi încercă să astupe găurile din acoperiş. Mătură movile întregi de paie şi murdărie de pe podea şi apoi, stropind cu puţină apă, se apucă să mai măture încă o dată. Acum mai avea de curăţat măsuţa. Şi după aceea mai erau nişte cuiburi de păsărele de care trebuia să scape.
— Acum putem să cărăm pătuţul înăuntru, zise Măria. Victor, mă poţi ajuta? Vreau să-1 pun acolo, şi-o să ţinem rogojinile sub el.

Măria se uită cu ochi critici de jur-împrejurul camerei.
— Nu avem unde să facem mâncare, constată ea. Victor, o să am nevoie de câteva pietre şi nişte vreascuri.
Cei trei au continuat să muncească cu spor, iar seara locul arăta foarte diferit.
—■ E tot ce putem face, oftă Măria în timp ce privea la munca lor. Curtea n-are pic de verdeaţă, dar măcar e curată.
Podeaua a rămas înclinată, dar au măturat-o până când a devenit netedă. Au legat o bucată de tablă veche de un uşior ca să servească drept uşă. Victor aduse pietrele, aşa cum îi spuse mama, şi le puse într-un cerc, făcând focul în mijloc. Acum fasolea fierbea în vasul de lut deasupra focului. O parte din fum ieşea printr-o gaură din

acoperiş.
Măria îşi folosise toate economiile cumpărând fasole şi porumb, iar în zorii zilei următoare, era gata să înceapă să facă tortile.
— Putem să mâncăm şi noi câteva, mami? întrebă Juanita. Mama părea îngrijorată. Copiii tocmai terminaseră de mâncat
micul dejun, şi totuşi era flămânzi. Deja duceau dorul varietăţilor pe care bunica avea grijă ca ei să le aibă. Nu vor avea parte de chiflele sau merele bunicii.
— O să mă străduiesc, Juanita! a răspuns Măria într-un târziu. Vreau să vând destule tortile cât să pot cumpăra un sac mare de porumb, dar sper să rămână şi câteva pentru voi.
în primele zile au fost destule tortile pentru Victor şi Juanita, dar odată cu trecerea zilelor, vindeau tot mai multe. Măria măcina, frământa şi cocea mălaiul cât de repede putea. Când ziua era pe sfârşite, şi numără banii, îşi dădu seama că nu cerea îndeajuns pe tortile. Da, aveau îndeajuns să cumpere porumb, dar preţul crescuse şi ar fi reuşit să cumpere doar cu puţin mai mult decât azi.
Şi n-a rămas nicio tortilă pentru copii, se gândi Măria cu amărăciune. Le-a promis la amândoi câte una imediat ce ar fi avut în plus, dar a avut nevoie de toate ca să-i facă pachetul ultimului

client. îşi dorea ca acea doamnă să nu mai fi venit. Astfel ea şi copiii s-ar fi bucurat de tortile chiar atunci.
Măria oftă. Şi-a învăţat lecţia. De acum încolo o să ceară mai multe pentru tortile şi nădăjduia că nu va scădea vânzarea. Acum trebuia să-i pună pe copii la culcare, iar ea va spăla rapid nişte rufe înainte să se odihnească.
— E timpul să mergeţi la culcare, copii!
— Dar mi-e foame, mamă! răspunse Victor.
— îmi pare rău, dar de data asta trebuie să mergi în pat flămând.
— Ce avem la cină?
— Nimic, Victor! exclamă Măria. Eşti deja destul de mare să-nţelegi! N-am câştigat prea mult azi şi avem nevoie de fiecare bănuţ ca să putem cumpăra porumb.
— N-avem nici fasole? întrebă Victor. Trebuie să mâncăm ceva, mamă! De ce mai faci tortile dacă cu banii pe care îi câştigi nu putem cumpăra mâncare?
Măria simţi cum o trece un fior rece ascultând tonul acuzator al băiatului. Victor nu-i vorbise niciodată aşa.
— Tot ce avem e nişte fasole, zise ea. Şi e tare ca piatra. Cred că ştii cât durează să o pregătesc.
Victor luă bucata de pânză de pe vas şi privi înăuntru.
— Aproape că îmi vine să le mănânc aşa! exclamă el. De ce nu le-ai gătit până acum? Nici nu-ţi pasă că suntem flămânzi.
— Vai, Victor! Ce urât din partea ta să zici aşa ceva! De ce lupt în fiecare zi să câştig câte puţin? Pentru că-mi pasă! N-am pregătit fasolea pentru că aveam de gând să vă dau câteva tortile. Aşa am fi lăsat fasolea pe altă dată. Ne stau zile negre în faţă. Bine, băiat nerecunoscător! Ia banii! Cheltuieşte-i! Doar că asta înseamnă că mama o să piardă orice şansă să iasă la capăt cu bine. Du-te şi ia-ţi un brioşă; şi una pentru soră-ta!
— Şi unul pentru tine, adăugă Victor.
— Nu, eu n-am nevoie!
Victor ezită un moment; apoi brusc se întoarse şi fugi pe
Măria

uşă. Măria îl privi cum se îndepărta şi apoi se prăbuşi pe pat. Nu îşi dădu seama decât atunci că îi curgeau lacrimi pe obraji. Nu intenţionase să-i vorbească lui Victor aşa. Cuvintele ei tăioase nu au făcut nimic bine. Nu dorea ca în casa lor să se audă ţipete mânioase şi să fie feţe posomorâte. Nu voia să ajungă la fel ca şi familia lui Lupe, în care trăise mulţi ani.
îşi şterse lacrimile şi luă în mână vasul cu porumb. Trebuia să-l înmoaie pentru dimineaţa următoare. Nu mai era prea mult. A avut de gând să mai cumpere, dar i-a dat banii lui Victor. Şi fasolea trebuia aleasă. Le va pune într-o oală cu apă, pe care o va pune pe tăciuni. Aşa se vor frăgezi. Trebuiau să fie gata pentru dimineaţă. Băiatul ei nu o va mai privi aşa din nou!
în zorii zilei Măria a făcut *atole* pentru copii. Aceştia înghiţiră dintr-o suflare şi mai cereau.
— Nu, nu, copii! îi linişti Măria. Asta a fost tot ce-am v-am făcut. O să am grijă să primiţi câte o tortila azi şi o s-avem câteva şi cu fasole. Acum, hai, la treabă! Victor, fă focul în curte ca să pot începe.
Preţul unui pachet de tortile a fost cu un centavo mai mult în acea zi, dar spre surpriza ei încă nu avea nicio problemă cu vânzarea. Pentru că nu aveau prea mult porumb, au terminat mai devreme. Aşadar avea timp destul să spele rufele.
Dar nici această schimbare nu le-a adus banii de care aveau nevoie. însă Măria munci din greu şi înainta pas cu pas. în curând ea cumpăra cartofi şi carne pentru *burritos,* pe care Victor urma să le vândă în gară.
în multe seri Măria şi Victor erau cu buzunarele pline şi coşurile goale, iar tânăra mamă începea să creadă că zilele lor grele au trecut. Dar apoi venea o săptămână în care abia vindeau câteva *burritos.* Şi atunci noianul de probleme revenea. Când se întâmpla aceasta, singura cale prin care să poată cumpăra alimente era să se bage în banii pe care îi economisise cu atâta greutate. Nu erau prea mulţi şi de aceea Măria intra în panică văzându-i cum se împuţinau aşa repede. Oricum, era bucuroasă

când Victor venea înapoi cu mâncare. Cei doi copii o devorau imediat.
Apoi Juanita se îmbolnăvi.
Oare ar trebui să o duc la doctor? se întreba Măria în timp ce o legăna uşor pe braţe. *Are febră mare şi ochii îi arată tare rău. Trag nădejde că se va face bine în curând!*
Dar trei zile mai târziu Juanita era la fel de bolnavă, iar mama era foarte îngrijorată. *Mi-e teamă că e ceva serios!* se frământa ea. *Ce mult mi-aş dori să fi fost Luis aici. Mi-e aşa de greu să decid totul de una singură.*
Cu inima grea păşea încoace şi încolo prin camera micuţă. O, vai! nu ştia cum să ceară îndrumarea lui Dumnezeu. Nu ştia cum să-şi încredinţeze voinţa şi viaţa în Mâinile Lui. Cât de nenorocită şi singură se simţea!
îngenunche lângă pat şi îşi trase traista de sub el. O deschise tremurând. Da - încă mai avea sticla pe care mama-soacră i-o dăduse.
— Victor! îl strigă ea pe băiat. Vino puţin, te rog. Vezi sticla asta? Bunica mi-a spus să cumpăr medicamente care vin într-o sticluţă din asta dacă voi, copiii, aveţi vreodată febră. Surioara ta e foarte bolnavă. Acum, ia sticla asta şi bani din cutie şi mergi la magazinul ăla verde. Ştii unde-i, nu? Treci pe lângă el de fiecare dată când mergi după porumb.
Victor dădu din cap.
— Bine. Arată-le sticla şi spune-le că vrei una la fel. Şi întreabă cum se dă unei fetiţe de şapte ani. Nu ştiu cât costă, dar din ce rămâne cumpără porumb.

Victor îşi îndesă banii în buzunar şi în câteva clipe era pe drum. Măria îl privi cum dispărea. Ce ar fi făcut fără el?
Măria îi spuse Juanitei o poveste, cât timp îl aşteptau pe Victor să se întoarcă. într-un târziu apăru în prag.
— Medicamentul a costat foarte mult, mamă, zise el. Şi porumbul s-a scumpit. Uite, asta-i tot ce-am putut să iau.
Măria nu spuse nimic. Doar luă săculeţul cu porumb şi îl
Măria
puse lângă plită. Dar în acest timp îşi mușca buza. Ştia că nu o să mai vândă tortile. Cum ar mai fi putut fără să aibă porumb? Şi cum o să-şi hrănească copiii fără să vândă tortile?
Măria îşi înăbuşi sentimentul de neajutorare care îi năvălea în suflet şi se forţă să măsoare corect medicamentul fetiţei. Dar gândurile negre veneau din nou şi din nou. Nu avea rost. Era la capătul puterilor, iar lupta era prea grea. Nu le putea oferi copiilor traiul pe care îl dorea, oricât de mult s-ar fi străduit.
146
147
Măria

Din nou cerşetoare

Juanita era în curând mai bine. Ce uşurare pentru Măria! Dar problemele lor nu au luat sfârşit.
Copiii o să se trezească îndată, se gândi Măria într-o dimineaţă, încerca să nu se gândească la cât de flămândă era şi ea. Ce să facă? Se uită în jur cu disperare. Dintr-o dată, însă, se ridică repede şi se îndreptă spre uşă.
N-am mai cerşit de ani de zile, îşi zise ea, *de când eram mică de fapt. Dar n-am de ales - o să fac asta chiar azi.*
Deschise uşa şi păşi afară în revărsarea de raze. Dar înainte de a face prea mulţi paşi se opri. Fără să-şi dea seama, începu să-şi frângă mâinile. Şi gâtul îi era aşa de uscat.
Eu mă descurc încă o zi fără mâncare! Dar copiii... ?
Şi-o imagina deja pe Juanita plângând şi pe Victor stând îmbufnat. Trebuia să găsească ceva de-ale gurii pentru copii.
Măria se îndreptă cu pas grăbit spre casa cea mai apropiată şi bătu la uşă. A făcut pasul! Nu prea mai era cale înapoi. Ce o să creadă vecina despre ea?
Vecinii ăştia nu-s chiar bogaţi. Dar au cât să le ajungă. O duc la fel de bine ca mine şi Luispe vremuri. Dacă cineva mi-arfi cerut bani atunci? îi dădeam bucuroasă câţiva centavo. Aveam mereu
149
Din nou cerşetoare
nişte bani în cutia mea cu economii.
Măria îşi găsi curajul să mai bată o dată, dar inima îi bătea şi mai puternic. Apoi uşa se deschise.
— O, bună, Măria! exclamă vecina. Ce drăguţ să te văd aşa dis-de-dimineaţă. N-ai mai trecut pe aici de multă vreme. Hai! Intră şi ia loc.
N-ar crede că-i aşa drăguţ dacă ar ştii de ce am venit, se gândi Măria stânjenită.
în cele din urmă îşi deschise gura să spună ceva:
— Am - ăăă ... începu ea, pierzându-şi aproape tot curajul. Ştii, nu prea mai avem deloc porumb... Adică, vreau să spun că nu mai avem deloc şi copiii...
— O, da! o întrerupse vecina. Vremurile sunt grele, nu-i aşa? Vai, să-ţi spun, soţul meu nu crede că o să plouă prea mult anul ăsta. Iar el e neputincios acum. Ştiai că a

căzut de pe măgar? Nu s-a lovit prea tare, dar n-avem idee ce să facem cu măgarul. Ştii, a căzut într-o groapă, rupându-şi un picior. Şi uite aşa s-a întâmplat toată povestea. îi ziceam soţului meu că... Şi vecina tot vorbi şi vorbi.
Măria nu mai avea astâmpăr. S-au trezit deja copiii? Se întrebau oare unde era ea? îşi dorea ca vecina să se oprească puţin, ca să poată pleca fără să o întrerupă.
— ... şi nici vaca nu mai dă la fel de mult lapte, continuă vecina. Mai vindeam ceva din el, şi asta ajuta puţin. Făceam chiar şi brânză. Dar copiilor le place laptele şi...
Măria îşi frângea nerăbdătoare mâinile. Se ridică dintr-o dată.
— O, mai stai, mai stai! exclamă vecina. Doar nu vrei să te duci deja?
— Cred - cred că ar trebui. Poate s-au trezi deja copiii, zise ea în timp ce păşea spre uşă. *Conpermiso*[1]*,* mai adăugă înainte să se strecoare afară pe uşă.
— O zi bună! îi strigă vecina din urmă.
M-am descurcat destul de şmechereşte! îşi zise ea zâmbind. *Ce*

[1]*conpermiso* = dacă îmi permiteţi *(spân.)*

mă bucur că nu i-am dat nicio boabă din porumbul meu.
Lacrimile îi umplură ochii Măriei în timp ce fugea spre casă. Cum putea să fie aşa fără milă? O ura pe vecina asta! Victor şi Juanita n-or să aibă nimic de mâncare.
Măria nu se mai simţea deloc femeia pe care Luis a luat-o în căsătorie cu mulţi ani în urmă. Atunci era plină de speranţe, făurind planuri de viitor. S-au hotărât că familia lor va fi fericită şi plină de înţelegere. Copiii nu vor auzi cuvinte spuse la furie, ci vor fi curaţi şi îngrijiţi. Vor avea prieteni şi vor avea parte de o educaţie bună.
Cei doi tineri părinţi au încercat să-şi conducă viaţa de familie. Au avut în plan să-şi câştige existenţa prin puterea lor. Dar planurile lor nu erau şi ale lui Dumnezeu. El îi arăta Măriei că nu putea să-şi conducă viaţă fără călăuzirea Lui. Ea trebuia să se sprijine pe El şi să se încreadă în El. însă ea se umplea tot mai mult de amărăciune. îşi pierdea adeseori răbdarea cu copiii şi îi certa tare.
Nu-i cu putinţă, cugeta Măria. *N-am nicio nădejde. Viaţa nu merită trăită. Şi de ce să creadă copiii că trebuie să aibă de toate? Am crescut adesea fără să am cepune-n gură. N-am mers la şcoală şi nici n-am făcut ce-mi plăcea. Nici ei n-au nevoie de mai mult.*
Victor şi Măria făceau în fiecare zi tot ce le stătea în putinţă să găsească ceva de mâncare. Dacă aveau bani, cumpărau câte ceva.
Primăvara culegeau frunzele fragede de cactus, le curăţau de spini şi le fierbeau. Când veni toamna mâncau fructe de cactus. Uneori cerşeau. însă mereu căutau un prilej să câştige câţiva centavo. Amândoi încercau să o apere pe Juanita de dificultăţi cât de mult puteau.
— Măria! o strigă într-o zi vecina. Ai putea să-mi freci podeaua?
— Desigur! răspunse Măria.
Era un prilej să câştige nişte bani. Luă peria şi săpunul. Cară apă de la fântână şi se apucă de treabă plină de energie. în cele din urmă nu mai rămase nimic de făcut. Podeaua strălucea de

curăţenie. Era chiar şi uscată. Măria vărsă apa şi puse peria în găleată.
Apoi aşteptă, dar vecina nu părea să o observe. Măria îşi drese vocea. Deschise gura să zică ceva, dar se opri.
— A-am terminat, anunţă într-un târziu Măria. Aş vrea să plec acum.
— A! Bine, îi răspunse vecina. Mulţumesc mult că ai frecat podeaua. Arată mult mai bine acum!

Aşa deci! Femeia nici nu a avut de gând să o plătească.
Se poartă de parcă n-aş avea nimic de făcut acasă, murmură în sinea ei Măria. *Crede că poate am prea multă energie de consumat. Sigur ştia că mă aştept la o plată. Sigur că dai*
Măria se hotărî! Nu avea să se mai întâmple. Data viitoare când cineva îi va cere să facă ceva, se vor înţelege asupra plăţii înainte.
Dar întâmplarea se repetă de câteva ori în lunile care au urmat. Vecinii au aflat că Măria era foarte muncitoare şi că nu cerea chiar cât merita. Adeseori ea le făcea curat în case şi le spăla hainele. Uneori îi dădeau plata cuvenită pentru munca ei, însă de cele mai multe ori nu.
Aşa trecură încă doi ani. Uneori copiii aveau îndeajuns, iar alteori sufereau de foame, aşa că din când în când mergeau la bunici să stea câteva zile cu ei.
— Mă bucur nespus să te văd, Măria! o întâmpină soacra ei cu ocazia unei astfel de vizite. Am veşti pentru tine! Ştii, una din fiicele mele locuieşte în Sinaloa. Lucrează ca servitoare şi câştigă frumuşel.
Măria oftă.
— Aici e aşa de greu să găseşti o slujbă...
— Ei bine, ghici ce! continuă entuziasmată mama-soacră. Fiica mea, Patricia, a găsit o slujbă pentru tine!
— Pentru mine? exclamă Măria, simţind cum se naşte speranţă în sufletul ei. Dar aceasta nu ţinu mult. N-aş putea ajunge niciodată acolo. E cale lungă până acolo şi am avea de luat

trenul. Nu mi-aş putea permite asta niciodată. Şi ar trebui să ne găsim o altă casă în care să locuim. Nu va merge...
— Nu-ţi fa griji cu privire la bilete. Am vorbit despre asta cu soţul meu şi vrem să plătim noi călătoria pentru voi trei. N-am putut face prea multe pentru voi, dar am economisit pentru asta de când mi-a spus Patricia că o să-ţi caute o slujbă. O să lucrezi la o familie. Au trei camere şi una din ele o să fie pentru voi. Tu şi copiii o să mâncaţi tot acolo; în plus primeşti douăzeci de peso pe lună.
— Ooo!
Nu trebuiau să plătească bilete. Nu trebuiau să găsească o casă de închiriat. Hrana le era asigurată şi copiii puteau fi cu ea. Era prea frumos să fie adevărat!
Din nou se aprindea o nădejde.
— Deci... vrei să mergi?
— Dacă vreau? Sigur că da! strigă Măria tot mai entuziasmată. Singurul lucru pe care o să-1 regret e că o să fiu aşa de departe de voi. Vai, nu vă pot mulţumi îndeajuns! Dacă o să meargă bine cu slujba... vai, dar nici nu-mi pot imagina cum ar fi să trăim aşa bine! Când putem merge?
— Imediat ce sunteţi gata, îi răspunse mama soacră, îi înmâna un săculeţ cu porumb.
— Ia asta acasă şi pregătiţi-vă de plecare. Măria nu pierdu nicio clipă.
— Copii! îi strigă ea. Bunica are o surpriză pentru noi! Plecăm undeva departe şi o să călătoriţi amândoi cu trenul! Măria începu să le spună planurile. Pregătim ceva mâncare de îndată ce ajungem acasă, iar mâine vom spăla şi vom face bagajele.
Imediat ce au ajuns acasă îl trimise pe Victor la piaţă după cartofi. Apoi se apucă de pregătit porumbul. A stat până noaptea târziu spălându-1, măcinându-1 şi frământând tortile. După ce le cocea punea o lingură de cartofi în mijloc şi le înfăşură, punându-le într-o traistă. Cartofii nu îi mai curăţase.
Dacă-i curăţ, nu mai rămâne nimic din ei.

154
Măria
în timp ce trebăluia se gândi la noua viaţă care o aştepta.
O *să am o slujbă sigură, dar o să fiu şi lângă copii. E aşa de frumos, că mi-e greu să cred că-i adevărat!*
Cât de recunoscătoare le era bunicilor şi surorii lui Luis! Dar Măria nu se gândi deloc să-I mulţumească lui Dumnezeu. Nici nu ştia că El era Cel care o îndruma spre Sinaloa.
155
Măria

4-

\

y^wailoJuvi 1 8

Din nou servitoare

Măria spăla rufe. Luă o fustă şi o privi să vadă unde era murdară. O frecă de zor cu mult săpun şi o clăti.
Călătoria spre Sinaloa a decurs bine şi Patricia le-a arătat locul unde aveau să stea. Aceasta a fost cu două săptămâni în urmă. De atunci Măria a cărat apă, a spălat rufele, a măturat podelele şi a făcut nenumărate alte sarcini pe care i le dăduse noua ei stăpână, Roberta. Aceleaşi lucruri pe care Măria le făcuse întreaga ei viaţă.
E multă treabă, se gândi trudită Măria. *Dar eu mereu am muncit din greu şi ce am primit în schimb? Sărăcie şi atât! Oricum e tot ce-am cunoscut în viaţă şi pot face faţă. însă căldura asta groaznică mă omoară.*
îşi şterse fruntea plină de sudoare şi se sprijini de gard. Se simţea epuizată. De-ar găsi un colţişor răcoros!
Nu m-aş împăca niciodată cu asta dacă n-aş avea neapărat nevoie de o slujbă. Unii spun că o

să se facă şi mai cald mai încolo. Nădăjduiesc că nu o să fie aşa.
Mai târziu, când era în casă, Măria privi afară pe geam. Copiii erau în grădină şi se jucau. Căldura nu părea să-i deranjeze.
Sunt bucuroşi de când la masa lor sunt mai multe bucate. Ce mângâiere să ştiu că au ceva de mâncare când le este foame!
157
Din nou servitoare
Măria stoarse fusta şi o puse în coşul deja plin. Apoi îl cară până lângă gard. Acolo mai stoarse hainele încă o dată înainte să le întindă la uscat. Când nu mai era loc pe gard, le întinse pe iarbă.
Măria se întoarse în casă şi vărsă apă din albia de rufe. Cară găleata plină până afară în grădină şi o vărsă peste o tufă de trandafiri, apoi mai intră o dată pentru o altă găleată. După ce goli albia de apa murdară o umplu din nou la robinetul din curte. Acum era gata pentru următorul coş cu rufe murdare. Acesta era al unui vecin - a fost de acord să le spele în timpul ei liber, însemna câţiva centavo în plus în fiecare săptămână.
Când termină de spălat şi al doilea coş plin cu rufe ieşi afară să adune primele haine puse la uscat. Trebuia să le calce şi să le împăturească. Cât de mult ura asta! O să-i fie şi mai cald.
Făcu un foc în faţa uşii şi aşeză fierul de călcat. Picături de sudoare cădeau de pe fruntea ei ridicând coşul cu haine să-l pună lângă perete. Se întoarse către Victor:
— Adu-mi, te rog, masa aia mică din camera noastră! Roberta mi-a zis s-o folosesc la călcat.
Următoarele câteva zile au fost şi mai fierbinţi, iar Măria simţea că nu mai putea îndura.
— Vreau să merg acasă, se văicări ea într-o seară. Nu găseşti uşurare nicăieri! Măcar noaptea de s-ar răcori.
Simţea că i se face rău.
— Aş pleca şi mâine, dacă aş avea bilete! i se mai plânse lui Victor.
Amintirea săptămânilor când nu puneau mai nimic în gură începea să se şteargă, şi acum nu se mai gândea decât la adierea de vânt care îi răcorea acolo.
însă în ziua următoare îşi primi plata lunară şi se simţi într-o oarecare măsură răsplătită. Slujba asta ar fi fost cea pe care o visase aşa de multă vreme, dacă nu ar fi căldura asta. Şi din moment ce nu avea cum să scape de căldură, nu-i rămase altceva de făcut decât să se împace cu ea.
158
Măria
Poate oamenii se obişnuiesc până la urmă cu ea, măcar în parte, medita ea.
Nădăjduiesc!
— Roberta mi-a spus că-mi pot lua liber mâine după-amiază, le spuse Măria copiilor înainte de a merge la culcare. Vreau să vă iau în oraş să facem nişte cumpărături.
— Cumpărături! Ce entuziasm răsuna în vocea Juanitei. Chiar ai bani, mami? Ce luăm?
— Da, am bani, draga mea! răspunse mama. Desigur nu aşa mulţi încât să vă cumpăr tot ce v-aţi dori, dar o să fie câte ceva pentru amândoi. Mă gândesc mai mult la haine, căci de asta aveţi cea mai mare nevoie.
— Vreau o pălărie, îi zise Victor. Şi ne iei ceva dulce, mamă?
— Vai, Victor! exclamă Măria. Sunt aşa de multe lucruri mai importante decât dulciurile.
Cei doi copii abia aşteptau să treacă dimineaţa. Au ajutat-o cu dragă inimă pe mama

în orice fel puteau şi pe la vremea prânzului erau gata de plecare. Măria le dădu fiecăruia câte un *burrito* şi porniră împreună pe străzile prăfuite.
Copiii au fost încântaţi de tot ce cumpăra mama, dar Măria era nevoită să le amintească adesea că, deşi ea câştiga acum ceva bani, nu îşi puteau permite toate lucrurile pe care şi le doreau.
— Juanita, tu ai nevoie de o rochiţă nouă. Iar tu, Victor, de o cămaşă. Amândoi aveţi nevoie de papuci... Nu! O să vă iau sandale. Sunt mult mai ieftine. Să vedem, cât crezi că ar costa o pălărie?
— Uite acolo una! îi răspunse băiatul. Hai să vedem, mama! Măria plăti pălăria şi apoi numără bani care se împuţinau.
Spera să-i rămână şi ei de o rochie, dar costa aşa de mult. Rochia ei avea să mai aştepte.
Braţele celor doi erau pline cu pacheţele în drum spre casă. Feţele le radiau de entuziasm, în timp ce le sortau pe pat. Ce zi minunată a fost!
— Ştii ce aş vrea să fac acum? întrebă Juanita. Vreau să merg la şcoală. Putem să mergem, mami?

Un nor parcă trecu peste fruntea Măriei. Ridică încet din umeri.
— Eu n-am mers... începu ea rar. Şi m-am descurcat. Da, aş fi vrut să merg, dar la ce bun? Am văzut că cel mai important lucru, Juanita, este să învăţăm să muncim. Muncă, muncă şi iar muncă - asta-i viaţa!
Dar imediat observă expresia dezamăgită de pe faţa fetiţei şi asta o lăsă fără cuvinte.
— D-desigur, e ceva normal ca fetele şi băieţii să meargă la şcoală, reveni ea repede. Cei mai mulţi mergeau chiar şi când eu eram mică oricum; dar eu eram orfană. Păi, cred că ar trebui să vă trimit şi pe voi la şcoală.
Faţa Juanitei se lumină dintr-o dată.
— Prietena mea, Luli, mi-a zis că şcoala începe săptămâna viitoare! Deci, putem merge?
— Da!
Măria putea vedea cât de încântată era fetiţa ei. Se întoarse cu spatele şi încercă să se convingă singură că vrea ce-i mai bun pentru copiii ei, că ei meritau asta, dar acea amărăciune din trecut creştea din nou în sunetului ei. Ei bine, măcar Victor nu o să trebuiască să meargă prea mulţi ani. Era aproape destul de mare să-şi găsească o slujbă.
Atât Juanita cât şi Victor erau în picioare dis-de-dimineaţă când veni ziua de luni. Juanita îşi scoase rochiţa nouă şi o aşeză cu grijă pe pat, apoi se apucă să-şi pieptene părul. Victor umplu cu apă ligheanul unde se spălau şi în scurt timp cei doi copii erau gata pentru prima lor zi de şcoală.
— Dar înainte să plecaţi, nu uitaţi să mâncaţi micul dejun! le spuse mama. Este un ibric cu cafea pe plită. Avem şi fasole.
Juanita îşi luă cana şi o umplu cu cafea.
— Mami, zi-mi cum e la şcoală! o rugă ea. Ştii ce? Cred că mi-e frică...
— Eu n-am fost niciodată la şcoală, răspunse aproape tăios Măria. Cum să ştiu cum e?

Apoi cu o voce mai moale continuă:
— Dar mereu am crezut că acele cuvinte tipărite sunt foarte frumoase. Doar gândeşte-te cum oamenii pot deschide o carte şi înţeleg toate semnele alea. Şi-apoi pot să

comunice prin scrisori. Cineva scrie o scrisoare şi o trimite altcuiva. Şi-acest prieten, oricât de departe ar fi el, citeşte semnele acelea şi află ce vrea să-i spună cel care a trimis scrisoarea. Ştiţi, tatăl vostru mi-a scris şi mie o scrisoare cu mult timp în urmă...
Juanita dădu din cap.
— Ştiu deja câteva cuvinte, se lăudă ea. Luli m-a învăţat. O să vină pe aici şi mergem la şcoală împreună.
Măria oftă. Copiii ei au fost deja acceptaţi de ceilalţi de vârsta lor din împrejurimi.
O să *se descurce,* se gândi ea. *Până la urmă, vor obţine şi unele privilegii.*
Deşi Măria s-a zbătut ani de zile să acopere nevoile fizice ale copiilor, totuşi, nevoile lor spirituale nu au fost niciodată împlinite. Mereu şi-a dorit ca ei să se bucure de prietenia celor din jur, dar nu i-a învăţat niciodată despre dragostea lui Dumnezeu. Voia ca ei să fie plăcuţi la privire, dar nu le-a spus nicicând despre frumuseţea lăuntrică. Biata Măria! Cum să-şi înveţe copiii ceea ce nici ea însăşi nu ştia?

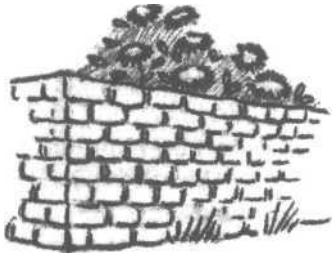

1 9

Din nou mamă

Măria privea cu sentimente amestecate cum Juanita trecea prin grădină.
Vata arătă minunat în rochia asta! gândi Măria.
Efrain era deja la poartă, aşteptând-o pe fiica ei să o însoţească la dans. Victor plecase deja. Părul îi era pieptănat frumos şi costumul îi stătea perfect.
— La revedere, mamă! îi zise el. Mă întorc mâine.
Măria dorea să se bucure pentru copiii ei. îşi aveau cercul lor de prieteni şi erau chiar populari. Nu pentru asta muncise ea aşa de mulţi ani? Şi totuşi simţea cum ceva în adâncul ei nu-i dădea linişte. Chiar era bine ca tinerii să fie plecaţi aşa târziu? Oare la dans se găseau oameni cu care să-ţi petreci restul vieţii? Ea n-a mers niciodată, dar era corect să compare felul în care ei îşi petreceau timpul cu ce a fost ea obişnuită în tinereţe?
Victor era aşa de sigur pe sine şi chiar necugetat uneori. Intrase în bucluc de câteva ori deja. Şi oare era pregătită Juanita să petreacă aşa de mult timp cu Efrain?
Nu-i genul de tânăr cu care aş vrea să se căsătorească fiica mea. Dar toate fetele au un prieten deja şi ies la întâlniri.
Măria se întoarse încet şi intră în casă. încercă să-şi alunge

mulţimea de gânduri fără sfârşit. Patricio putea să apară din moment în moment şi ea nici nu era gata.
Mă bucur din toată inima că l-am întâlnit pe Patricio. E un om aşa de blând şi ştiu că mă iubeşte. Sunt sigură că voi fi fericită împreună cu el.
Dar Măria se opri deodată şi clătină din cap. Fericită? Până la urmă ce însemna să fii fericit? Unde se găseşte fericire? Odată credea că ar fi fericită doar de-ar avea o slujbă. Muncea în acest loc de ceva ani şi era mulţumită de ce făcea. Dar nu era

fericită. Dorise ca cei doi copii ai ei să aibă parte de lucruri pe care ea nici nu le-a visat. Cu siguranţă avea să găsească fericirea când îşi va vedea dorinţa împlinită. Dar de fapt şi-a găsit sufletul mai plin de îndoială şi amărăciune. Se simţea mai mult ca niciodată departe de fericire. însă se bucura că Patricio avea să vină în seara aceea, îi plăcea compania lui şi avea nevoie de cineva care să o ţină departe de gândurile care o tulburau.
Cei doi au petrecut o seară plăcută împreună. Şi odată cu trecerea timpului prietenia care îi lega era tot mai strânsă.
Juanita şi Efrain au continuat să iasă împreună şi ei.
— Mi-ar plăcea să nu petreci aşa de mult timp cu băiatul acela, îi spuse Măria pe un ton rugător. Pare aşa de...
— Ştiu. Ştiu, mamă! o întrerupse Juanita. Crezi că-i tânăr şi imatur; şi nici banii nu ştie să-i chiverniséască. Poate că nu-i nici prea respectuos uneori, dar, serios, manii, ţi-ar plăcea şi ţie de el dacă l-ai cunoaşte aşa ca mine. E foarte distractiv. Şi e foarte inteligent.
— Dar distracţia nu e totul, îi reaminti mama. Căsătoria e mai mult decât a merge la petreceri. înseamnă să înfruntaţi viaţa împreună şi să vă ajutaţi unul pe celălalt să mergeţi înainte.
— Mda, ştiu... răspunse fata. Dar, nu uita că n-am gânduri de căsătorie încă. Ba chiar m-am hotărât că nu vreau să mă căsătoresc cu Efrain. Deşi e un tânăr foarte distractiv. Mamă, toate prietenele mele au prieteni.
Măria simţea încă povara care apăsa asupra ei. Putea oare

fiica ei să petreacă aşa de mult timp cu un băiat fără să se nască în inima ei niciun fel de sentiment pentru el? Se îndoia că Juanita era ea însăşi conştientă de cât de mult ajunse Efrain să însemne pentru ea.
Cei doi au ajuns să petreacă aproape toate serile împreună şi câteva săptămâni mai târziu şi-au făcut cunoscute planurile de nuntă.
— Dar, Juanita! aproape izbucni în lacrimi Măria. Te-ai gândit ce fel de soţ o să-ţi fie Efrain? E distractiv să fii în compania lui, dar ai nevoie de ceva mai mult în viaţă. Tu o să trebuiască să fi o gospodină, iar el să câştige existenţa.
Măria încerca totuşi să se bucure privind la perechea logodită, căci la ce bun să se mai împotrivească acum? Cei doi au luat hotărârea deja. Cu inima grea, ea se gândi dacă o învăţase pe fiica ei lucrurile ce trebuiau ştiute de o soţie şi o mamă bună
însă căsătoria celor doi tineri nu era singura plănuită pentru vara aceea. Măria şi Patricio se logodiseră la rândul lor. Măria zâmbea gândindu-se la ultimele cuvinte pe care i le spuse el la ultima întâlnire.
„Atunci o să fii soţia mea, Măria. Şi nu o să mai speli haine pentru străini. Niciodată!"
Cei doi aveau în gând o nuntă modestă.
— Mergem numai la judecător, îi spuse Patricio. Dar, oricum, îţi iau o rochie frumoasă de nuntă, Măria. Şi mai avem nevoie şi de alte lucruri. Trebuie să facem ceva cumpărături.
Pe la sfârşitul lunii, cele două cupluri erau deja căsătorite. Victor, şi el, îşi luase viaţa în mâini. Plecase de acasă să găsească de lucru, iar mama nu auzise nimic de el de atunci. Putea doar să se roage ca el să fie în siguranţă şi fericit.
Măria îşi luă rămas bun de la stăpâna ei şi se mută împreună cu soţul ei într-o căsuţă mică de pe pământurile lui.
Nu o *să plătim chirie aşa cum eu şi Luis făceam,* se gândi Măria. *Căsuţa asta ne*

aparţine. Ieşind pe prag, cuprinse cu privirea grădina. Patricio îşi făcuse planuri să construiască o casă

doar pentru ea pe lângă o salcie înaltă. îşi putea deja imagina cum avea să arate. Va fi aşa specială!
N-am să mai fiu niciodată o servitoare, medita Măria. *Şi-l iubesc pe soţul meu. O să fiu fericită!*
îi plăcea să lucreze cu Patricio. El avea o cireada de vaci şi făceau brânză pentru vânzare. Măria îl ajuta la ridicarea noii lor case şi lucra în grădină.
Adeseori gândurile îi zburau la copiii ei. Oare unde era Victor? Era Juanita fericită alături de soţul ei? O vedea din când în când, dar niciodată n-a avut prilejul să stea de vorbă cu ea. Chiar era fericită cu Efrain? Nu putea să fie sigură niciodată. Se purta frumos cu ea? îi purta de grijă?
Câteva luni mai târziu, într-o seară ploioasă, Măria auzi o bătaie în uşă. Patricio nu era acasă. Măria se înveli mai bine cu şalul, merse la uşă şi o deschise puţin. Cine să fie la ora asta?
— Juanita! exclamă ea surprinsă. Ce te aduce pe o asemenea vreme?
Juanita plângea, ca şi cum inima îi stătea să se frângă. Măria o trase în bucătăria călduroasă.
— Mamă! strigă ea printre suspine. Uite, mama! întinse spre ea ceva învelit în pături. Nu pot s-o ţin! suspină ea. Ai tu grijă de ea! O să fii o mamă mai bună decât aş putea fi eu vreodată.
— Oh, Juanita! îi scăpă de pe buze Măriei.
Ridică păturile şi descoperi faţa scumpă a unei fetiţe nou-născute.
— Când s-a născut, Juanita?
— Dimineaţa asta. Şi, E - Efrain, continuă ea îngânându-se, el nici n-a fost acolo. M-a p-părăsit. N-am fost deloc fericiţi împreună, mamă! Eu - eu l-am iubit, dar el nu petrecea mai deloc timp pe acasă. Nu ştiu tot ce face, dar ştiu că bea mult. Numi aducea mâncare, haine sau altceva.
Măria îşi sărută nepoata şi după aceea o conduse pe fiica ei în pat. Apoi luă un ibric cu apă şi îl puse pe plită pentru cafea. Aşezase scaune unul lângă altul - acesta era pătuţul improvizat

al micuţei.
— I-ai pus vreun nume, Juanita?
— Nu! Pune-i tu un nume! O să fie a ta.
Măria aşeză micul bebeluş aproape de sobă, unde să-i fie cald. Apoi se aşeză lângă ea să o privească. Avea o feţişoară rotundă şi de jur-împrejur avea păr negru.
— E aşa frumoasă! şopti Măria. Am ajuns deja să o iubesc. Juanita, ai ceva din cele necesare bebeluşilor? Ai scutece sau sticluţă sau... ei bine, ceva?
— Nu, mamă. N-am nimic.
Măria stătu pe gânduri câteva momente şi apoi se întoarse spre fiica ei. Era istovită şi poate deja adormise.
— Mă-ntorc în câteva minute, îi spuse ea uşor.
Apoi se strecură afară pe uşă. Vecinii aveau un copilaş de un an. Sigur aveau nişte lucruri pe care nu le mai foloseau pentru micuţ. O să le împrumute şi o să facă socoteala altădată.
După câteva săptămâni de odihnă, Juanita se întoarse acasă la ea. Vorbise mult cu

Măria, şi până la urmă a rămas ca micuţa Lucy să rămână cu bunica. Tinerei mame îi era greu să plece fără fetiţa ei, dar era fermă în decizia luată.
Juanita o mai vizită pe Măria după aceea. Atunci îi spunea cum o mai ducea. Efrain era uneori acasă, dar uneori treceau şi săptămâni de-a rândul şi ea nu-l vedea deloc.
— Rămân cu el, mamă, spuse Juanita cu inima frântă. Nădăjduiesc că o să vină şi vremuri mai bune pentru noi cândva.
Măria şi Patricio o iubeau pe fetiţa lor.
— Avem un cămin mai împlinit cu ea, spuse Patricio în timp ce o ţinea pe genunchi. E o micuţă aşa dulce - singura fetiţă pe care am avut-o vreodată.

20

Măria se întâlneşte *cu* oamenii lui Dumnezeu

Patricio şi Măria îmbătrâneau împreună, în timp ce fiica lor adoptată creştea şi se făcea o fată voinică. Bătrâna mamă suferea de artrită, care nu-i dădea pace adesea. De aceea era foarte bucuroasă de ajutorul oferit de fiica lor. Cu toate acestea, ştia că Lucy nu va fi cu ei pentru totdeauna. Se vedea deja cu un tânăr.
E doar o chestiune de timp până ce se căsătoreşte. Nădăjduiesc că, totuşi, căsnicia lor o să fie mai trainică decât cea a mamei ei.
Juanita şi Efrain trăiau împreună acum. Poate lucrurile mergeau mai bine şi pentru ei.
— Lucy! strigă Măria, e gata prânzul? Patricio e acasă.
— Imediat!
Măria împinse un scaun lângă masă şi apoi îi trase unul şi lui Patricio.
— Ştii, Măria, începu soţul ei aşezându-se, cineva a cumpărat bucata aia de pământ din josul străzii care era de vânzare. Construiesc o casă acolo. Am auzit că sunt misionari.
— Misionari... repetă Măria. Asta-nseamnă că nu sunt

catolici. Mai bine am sta departe de ei.
— Aşa-i, întări Patricio. Nimic nu este mai bine decât să ne ţinem de religia în care ne-am născut şi am crescut. Din câte ştiu eu religiile sunt toate la fel oricum. Dar cred că suntem datori părinţilor noştri să umblăm în credinţa pe care ne-au învăţat-o.
Dar dintr-un oarecare motiv Măria era curioasă cu privire la casa de pe strada lor. Se întreba cum erau noii vecini, dar totuşi spera că aveau să stea la distanţă. Nu era ea la fel ca şi Patricio, şi ca toţi ceilalţi din orăşel, mulţumită cu religia lor? Nădăjduia doar că nimeni nu o să-i încurajeze prea mult. Atunci misionarii o să se împace cu gândul că nimeni nu primeşte învăţătura lor. Nu, ei nu erau aşa de slabi să cadă pradă învăţăturii noi!
Cei doi soţi vârstnici au început să vândă pâine şi sucuri, ca să câştige ceva în plus. Artrita o supăra tot mai tare pe Măria, aşa că nu muncea decât strictul necesar. Au ajuns chiar să cumpere tortile, în loc să le facă acasă.
— Sunt aşa de ieftine, îi spuse Patricio, iar magazinul e doar puţin mai încolo! Sigur,

nu-s aşa bune ca ale tale, dar asta nu contează aşa mult.
— *Trebuia* să fie chiar peste drum de casa creştinilor! exclamă Măria. Asta nu-mi place. Ei bine, nu o să se-ntâmple nimic dacă trec pe lângă casa aia.
Aşa că de atunci, Măria trecea pe lângă casa nou construită în fiecare dimineaţă, o dată în drum spre magazin şi din nou, la întoarcere. Casa fiind gata, în ea se mută o familie. De mai multe ori o văzu pe doamna de peste drum făcându-i cu mâna, dar se prefăcu că nu o vede. Uneori, în ciuda voinţei ei, îi venea să se oprească să vadă ce fel de oameni erau noii veniţi. Dar atunci îşi amintea de ce vorbise cu Patricio şi se hotăra din nou să nu aibă nimic de-a face cu ei. Ştia că un pas îl aduce şi pe al doilea, iar apoi mai mulţi urmează. Dacă toată lumea ar fi la fel de precaută cu privire la aceşti creştini, foarte probabil se vor ajunge să se simtă singuri şi vor pleca.
în curând află că vecinii lor creştini construiau o nouă

biserică.
Şi-i aşa de aproape, se gândi ea. *Hmm... ar fi ceva. Ar fi cea mai apropiată biserică şi chiar aş putea merge pe jos. Ce-arfi să merg cândva? Se poate oare ca oamenii aceştia să aibă secretul fericirii?*
Dar imediat Măria încercă să-şi scoată din minte aceste gânduri. Niciodată, dar niciodată nu avea voie să-i treacă prin cap asemenea lucruri. Oamenii aceia nu erau catolici şi pentru Măria asta însemna că erau învăţători falşi. învăţătura lor nu putea fi adevărată dacă era diferită de ce a auzit ea mereu... Sau poate era?
Nu după mult timp Măria descoperi că unii localnici nu se ţineau de învăţătura veche la fel de fidel cum făceau ea şi Patricio. Mulţi au fost prezenţi la serviciile din noua biserică cel puţin o dată sau de două ori. Unii erau curioşi, iar alţii se aşteptau la vreun câştig împrietenindu-se cu ei! Dar erau câţiva care şi-au văzut nevoile spirituale şi căutau adevărul Evangheliei.
însă Măriei nu-i păsa de motivele lor. Ea era doar foarte revoltată.
— N-o să mă vezi pe mine umblând după ei, zicea ea. De-ar vedea oamenii ăştia cât de prostuţ se poartă! De ce-ar fi religia asta mai bună decât oricare alta?
Dar încă trecea în fiecare dimineaţă pe lângă casa creştinilor, iar ei treceau uneori pe lângă casa ei. O dată s-au oprit să facă cunoştinţă, dar Măria nu se deranja deloc să-i facă să se simtă bineveniţi. într-o altă zi se întâlni cu două femei creştine la băcănie. Să întoarcă spatele feţelor lor prietenoase... îi venea mai greu să facă asta decât voia să recunoască.
— Trebuie să aibă un serviciu în seara asta, îi spuse Măria lui Patricio. A trecut maşina lor pe aici şi erau ceva oameni în ea. Mă tot întreb cum or fi serviciile lor. Chiar sunt aşa fericiţi cum par?
Patricio nu prea băga în seamă gândurile spuse cu voce tare ale soţiei lui.
- Oare aş fi şi eu fericită, îşi puse ea întrebarea, dacă aş trăi

la fel ca ei? Cum pot să fiu sigură că ceea ce am fost învăţată este bine? Se poate să ştie ei adevărul?
Măria se gândi la trecutul ei şi la anii trăiţi în amărăciune.
Am suferit mult, îşi spuse. *De aceea nu eram fericită. Oamenii aceştia nu ştiu de vremuri grele. Au avut o viaţă uşoară de când sunt ei.*
Dar Măria ştia că acum avea tot ce-şi dorise în toţi aceşti ani. Era ea fericită? Cu adevărat fericită? Probabil că într-o anumită măsură, da - dar părea să nu aibă niciodată o pace şi o bucurie reale. Inima ei era încă rece, plină de resentimente şi

amărăciune. Ce nu era în regulă? Sau poate nici nu exista aşa ceva - pace şi fericire. Nu putea să doarmă în noaptea aceea.
— Sunt aşa de obosită şi slăbită! se plânse ea în dimineaţa următoare, luptându-se să care o găleată cu apă până la masa unde spăla vase. Cred că îmbătrânesc.
— Eşti *deja* bătrână, glumi Patricio. Nu-ţi fă probleme! Şi eu sunt, şi-i bine aşa!
Măria nici măcar nu zâmbi.
— Da, sunt bătrână, recunoscu ea. Şi pentru ce-a meritat să trăiesc? Nimic! Doar ani întregi de suferinţă şi muncă grea pentru alţii. Iar tonul vocii ei trăda cum vechiul sentiment de autocompătimire îi creştea din nou în suflet.
Chiar atunci uşa de deschise şi Juanita intră cu un zâmbet pe buze.
— Buuună! cântă ea salutul. Ghici ce-am făcut ieri seară! Am mers la biserică!
Măria îşi ridică tăios privirea.
— Doar nu la cea nouă!
— O, ba da, la cea nouă!
Măria simţi cum ceva în inima ei se frânge. Deci însăşi fiica ei îi încuraja pe aceşti oameni! Nu putea îngădui asta!
— Dar cum ai putut, Juanita? Noi avem religia noastră şi e de datoria noastră să-i fim credincioşi. Nu te-am învăţat în ce
Măria

trebuie să crezi?
— Poate că da, răspunse Juanita. Dar cum putem şti ce este corect? Doar nu crezi că mi-a făcut rău că am mers?
— Sigur că ţi-a făcut! Chiar faptul că pui la îndoială lucrurile pe care le-ai învăţat arată că e periculos pentru tine. Nu-i bine să te joci cu lucruri dintr-astea. Şi uite, chiar dacă tu poţi să rezişti la învăţăturile lor, alţii pot să-ţi urmeze exemplul şi să cadă.
— Dar a fost interesant, protestă Juanita. Mi-a plăcut chiar într-un fel, continuă ea după ce zâmbi. Nu-ţi fă atâtea probleme, mamă. Şi până la urmă, ce-i rău în asta?
— Pur şi simplu nu-i bine! exclamă Măria. Ţi-am spus doar că avem religia noastră căreia să-i fim fideli.
Şi cele două au continuat să se contrazică. învăţătura aceasta nouă o alarma şi o supăra tare pe Măria, în timp ce Juanita era intrigată de ea. Niciuna din ele nu voia să o asculte pe cealaltă, iar discuţia se sfârşi când Juanita ieşi furioasă în stradă, lăsând-o pe mama ei cu ochii în lacrimi.
Măria era tare supărată. Trebălui zgomotos prin bucătărie toată dimineaţa.
— Oamenii ăştia probabil se cred foarte importanţi, murmură ea. Poate zic că sunt aici să ajute. Pfff! Mi-ar plăcea să le zic câte probleme aduc şi fac aici. Şi le-aş propune o înţelegere. Le-aş spune că atât timp cât sunt destul de drăguţi să-şi ţină religia pentru ei, eu şi familia mea vom fi la fel de politicoşi faţă de ei.
Măria nu se bucura purtându-se nepoliticos, dar de atunci i se păru mai uşor să întoarcă indiferentă spatele creştinilor. Aşa îşi descărca o parte din supărarea faţă de Juanita şi repara puţin din ce credea ea că a stricat fiica ei.
Şi într-o seară se auzi un ciocănit la uşă. Măria deschise şi o recunoscu pe doamna din faţa ei, una dintre creştini.
— Bună, Măria! o salută călduros doamna. Mă gândeam doar să întreb dacă ai avea plăcerea să vii împreună cu mine şi soţul meu la biserică. Eşti foarte binevenită dacă vrei!
— Nu sunt deloc interesată! răspunse ea ferm. Nu, chiar

deloc! Şi aş dori să vă rog frumos să o lăsaţi şi pe fiica mea în pace.
Doamna o privi surprinsă.
— O cunosc pe vreo fiică a voastră?
— Da, Juanita este fiica mea. Eu îmi ţin religia pentru mine şi v-aş ruga şi pe voi să faceţi la fel. Sunt mulţumită cu ce am fost învăţată.
— Să o ţin doar pentru mine? întrebă blând doamna. Dar cum aş putea face asta, Măria? Dumnezeu ne-a dat aşa mult şi ne cere să dăm şi celorlalţi. Apoi privind prin încăpere schimbă subiectul. Ai o casă foarte drăguţă şi grădina e foarte plăcută la vedere. Trebuie că petreci mult timp îngrijind de ea.
Măria se simţi încântată, dar într-un fel n-ar fi vrut să fie aşa.
— Mda, e adevărat, a fost ea de acord. Dar lasă-mă să spun ceva despre biserică. Atât eu cât şi Patricio mergem la mesă regulat. Noi o să fim bucuroşi cu religia noastră străbună, iar voi puteţi face la fel.
— Bine, dar nu uita că nu poţi să te rătăceşti citind Cuvântul lui Dumnezeu. Eşti binevenită să ne vizitezi oricând; am fi bucuroşi să te avem între noi. A! Şi chiar aşa, numele meu este Elena. Acum e timpul să plec. *Hasta luego!*[1]
Măria nici măcar nu-i răspunse. Se întoarse încet şi se aşeză în balansoar. Legănându-se uşor căzu adânc pe gânduri.
Sunt mulţumită cu religia mea. Aceasta îi spuse Elenei. Era oare adevărat? Nu era oare o dorinţă adâncă de ceva mai mult? Nu avea ea întrebări de mulţi ani, întrebări care niciodată nu păreau să aibă răspuns?
Măria se ridică cu greu.
Lucrul ăsta mă ispiteşte, a fost ea gata să recunoască în timp ce mătura firimiturile de pe masă. *Ceva îi face diferiţi pe oamenii ăştia. Mă întreb cum sunt serviciile lor. Chiar studiază Cuvântul lui Dumnezeu împreună? Elena a spus că nu ne putem rătăci făcând asta. Poate chiar are dreptate în asta. Poate şi Juanita avea*
[x] *hasta luego* = la revedere; pe curând (spaniolă)

dreptate când zicea că nu i-a făcut niciun rău să meargă o dată.
Timp de mai multe săptămâni Măria se tot gândi dacă să meargă la noua biserică. Şi într-o duminică porni spre casa de întâlnire.
Merg doar de data asta, îşi spuse ea. *Doar să văd cum e. Apoi o să fiu împăcată şi o să uit de toată povestea. Dacă nu merg măcar o dată, o să mă tot frământe gândurile.*
în dimineaţa aceea păstorul vorbi despre dragostea lui Dumnezeu. învăţa adunarea despre porunca Lui pentru noi: să-L iubim pe El şi unii pe alţii. Citi din 1 Ioan 3, subliniind ce spune în versetul zece.
„Prin aceasta se cunosc copiii lui Dumnezeu şi copiii diavolului. Oricine nu trăieşte în neprihănire, nu este de la Dumnezeu; nici cine nu iubeşte pe fratele său."
Măria medita la viaţa ei. A mers pentru prima dată la mesă atunci când era doar o copilă, şi de atunci a mers destul de des cât să-şi împace conştiinţa. Şi-a mărturisit păcatele preotului în mod regulat, adesea a îngenunchеat înaintea icoanei Fecioarei din Guadalupe. A pus conştiincioasă bani în cutia pentru strângeri care era mereu în faţa imaginii Fecioarei.
Ca şi mamă, a avut grijă ca fiecare copil să fie botezat. Şi ei au avut prima împărtăşanie şi au fost învăţaţi cum să se roage sfinţilor. A făcut destul? Mereu a crezut aşa, dar acum nu mai era aşa sigură.
Niciodată până atunci nu s-a gândit că viaţa ei de zi cu zi era cea care arăta dacă ea îl iubea sau nu pe Dumnezeu. Mulţi ani la rând s-a tot întrebat de ce Dumnezeu a

îngăduit ca ea să aibă parte de aşa multă suferinţă. Şi acum, pentru prima dată, se întreba altceva - dacă viaţa ei îi era plăcută lui Dumnezeu.
în seara zilei aceleia Elena şi soţul ei s-au oprit să vorbească cu Măria.
— Ţi-ar place să ai o Biblie a ta? o întrebă Elena. Mă gândeam să ţi-o dau pe aceasta. Aici putem găsi adevărul.
- Fără-ndoială că putem, răspunse tăios Măria. Dar eu nu

ştiu să citesc. Eu n-am avut şansa pe care ceilalţi copiii au avut-o. Luaţi-o şi păstraţi-o! N-am nevoie de ea!
— Ştiam că nu poţi să citeşti, răspunse Elena cu blândeţe. Dar poţi să iei Biblia oricum. Mă gândeam că poate...
— Nu, nu, nu! o întrerupse Măria. Am spus luaţi-o!
Dacă Măria se aştepta ca doamna să se supere, a fost surprinsă să vadă cum ea simplu a luat Biblia şi a pus-o alături de ea. Iar atunci când au plecat, amândoi soţii zâmbeau în timp ce îi spuneau „la revedere".
Măria se simţi foarte tulburată, văzând cum se îndepărtează. Se prăbuşi într-un scaun şi îşi ascunse faţa în palme. Ei au fost aşa de drăguţi! Ce a făcut-o să le vorbească aşa de tăios? De ce se simţea nefericită?
Creştinii i-au vorbit despre cum Domnul Isus este aproape şi ne ajută în greutăţi. A fost vreodată Hristos un Mângâietor pentru ea? Era oare o cale prin care să ajungă să-L cunoască pe Dumnezeu în mod personal, aşa cum i-a auzit pe creştini zicând? Ar fi putut să aibă pace în inimă când ducea greul care a apăsat asupra ei atâţia ani - trecând prin suferinţă şi probleme?
în inima Măriei nu mai era deloc linişte. Aşa de multe întrebări - şi niciun răspuns. Cine avea dreptate? Ce era adevărat? Care era calea pe care să o ia?
Atunci deodată Măria îşi aduse aminte de cuvintele Elenei atunci când i-a oferit Biblia.
Aici putem găsim adevărul, îi spuse ea. *Atunci trebuie să descopăr ce scrie în Biblie,* se hotărî Măria.
Dar cum? Ea nu putea citi deloc. Nu ştia nicio altă cale decât să meargă la aceste servicii ori de câte ori putea şi să studieze Cuvântul lui Dumnezeu împreună cu ei. Iar Măria chiar era gata să facă asta.
Măria

În valea deciziilor

Dacă s-o ivi vreodată şansa, am să profit de ea ca să aflu mai multe despre Dumnezeu.

Măria îşi putea aduce aminte de aceste cuvinte pe care le rostise după moartea fetiţei ei, Sara. Le-a zis cu convingere şi a crezut în ce spunea. Amintindu-şi de ele i se părea că le-a rostit chiar ieri. Era acesta prilejul pe care îl aşteptase? Era acesta adevărul după care tânjise în toţi anii vieţii ei?
Noii ei prieteni citeau direct din Biblie. Nu erau chiar cuvintele lui Dumnezeu cele care îi vorbeau şi o cercetau? Măria asculta şi cântărea adevărurile pe care le auzea. îşi deschise inima şi acum răspunsurile veneau unul după altul.
Cum să ştie care era adevărul? Hristos a zis că El este Adevărul. Ea trebuia să îl cunoască tot mai mult pe Domnul Isus şi să înveţe ce spune El în Cuvânt. Cum putea să trăiască o viaţă pe placul Lui? Cum putea găsi pace şi împlinire? Crezând în

Cuvântul lui Dumnezeu şi ascultând de poruncile Lui; predându-şi viaţa lui Hristos şi lăsându-L pe El să o cureţe de păcat. Căci niciun om de pe pământ nu putea face asta. Atât a învăţat Măria şi atât a şi
crezut.
Acum înţelegea că doar mergând la mesă nu va fi mântuită.

Aceasta doar o condamna şi mai mult, căci având păcat în viaţa ei şi luând din simbolul trupului Lui Hristos osânda ei creştea. Spovedania nu o scăpa de vinovăţia ei şi de moarte veşnică. Cum ar fi putut, când Cuvântul lui Dumnezeu vorbeşte clar că Domnul Isus este singurul mijlocitor dintre om şi Dumnezeu? Hristos este Marele Preot al celor ce cred. A mai învăţat că faptele bune nu-i vor aduce mântuire; apoi închinarea la sfinţi şi la icoane vor aduce judecata lui Dumnezeu, nu pace şi biruinţă. Când Măria îşi evalua viaţa pentru prima dată privind în Cuvântul lui Dumnezeu, s-a văzut ca o păcătoasă, una care nu merita mila pe care Dumnezeu i-a arătat-o, o păcătoasă a cărui neprihănire nu era mai bună decât nişte haine murdare în faţa unui Dumnezeu Sfânt, o păcătoasă care nu putea avea nădejdea vieţii veşnice şi nici fericire, decât prin Sângele lui Isus Hristos.
Ea a fost botezată când era un bebeluş, dar nu a avut parte de naşterea din nou. Ea n-a primit iertare şi nici nu a fost curăţită de păcate. Nu L-a cunoscut pe Domnul Isus ca Prieten şi Călăuză. Cum şi-ar fi putut imagina că viaţa ei ar fi fost pe placul lui Dumnezeu?
Măria şi Patricio erau împreună în acea seară, dar fiecare era adâncit în gândurile lui. Măria se legăna uşor în scaunul ei.
— Patricio, îndrăzni ea să spună în cele din urmă, aş vrea să fiu o creştină.
— Presupun că eşti deja, spuse Patricio. Eşti o femeie cumsecade şi credincioasă religiei tale.
— Da, ştiu că oamenii numesc religia noastră „creştină", dar chiar este, dacă nu urmează învăţăturile lui Hristos? Patricio, tu chiar crezi că religia noastră e bună?
— Cum să nu! răspunse el şi începu să-şi şteargă pantofii. Nu părea să o ia în serios pe soţia sa.
— Am avut întrebări de multă vreme, continuă Măria. Sunt aşa de multe lucruri pe care niciodată nu le-am prea înţeles. Cred că acum Dumnezeu îmi dă nişte răspunsuri.
— Ah! exclamă Patricio. Acum chiar asculta. Vorbeşti despre

biserica nouă? Vrei să spui că ai început să-i simpatizezi?
— Da, despre ei vorbeam, recunoscu Măria. E-n regulă?
— Ar fi. mai bine dacă nu te-ai încurca cu învăţătura lor. N-o să-ţi ajute cu nimic oricum. Nu uita ce ţi-am zis. Toate religiile sunt la fel. Tu ai datoria să fii credincioasă celei în care te-ai născut.
Ce spunea el părea foarte simplu. Măria şi-ar fi dorit să poată fi sigură că el are dreptate.
— Dar cum poţi fi aşa sigur? Patricio dădu din umeri.
— Arăţi tare prost dispusă. Mai bine uită toată treaba asta şi fi veselă, aşa cum erai înainte.
— Dar vreau să ştiu care este adevărul! îi explică Măria. Nu ştiu, poate ai dreptate. Da, probabil că ai... dar vreau să ştiu sigur.
Credea că tocmai descoperea adevărul, dar acum toate întrebările din trecut năvăleau asupra ei. Soţul ei părea foarte sigur de ce spunea. Dar erau părerile lui bazate pe

Cuvântul lui Dumnezeu? Puţin probabil. Cum să ştie ce spune Biblia când nici măcar n-a citit-o vreodată?
— O să-ncerc să fiu veselă, dragul meu, zise în cele din urmă. Dar nu cred că am fost vreodată cu adevărat. Mereu a fost un gol în mine. Vreau să merg la biserică şi mâine. O să fie un serviciu de botez şi îl aştept de ceva vreme. Mă laşi să merg, nu-i aşa?
Patricio îşi pierduse interesul deja. Ridică din umeri şi mai luă o înghiţitură din sticla de Pepsi pe care o deschise.
Măria luă acest răspuns tăcut ca o încuviinţare şi în după-amiaza zilei următoare ea stătea ascultându-l pe predicator vorbind despre calea mântuirii. El explică cum omul a căzut în Grădina Edenului şi cum Dumnezeu L-a trimis pe unicul Său Fiu să pătimească şi să moară pentru păcătoşi. Domnul Isus a înviat şi acum sade la dreapta Tatălui, mijlocind pentru oameni.
— Domnul Isus este singurul mijlocitor între om şi Dumnezeu. El este Marele nostru Preot. Dar Isus a trimis Duhul Sfânt credincioşilor ca să-i călăuzească în adevăr.

Măria încerca să prindă şi să înţeleagă cât mai bine orice nou adevăr pe care îl auzea. Oare de ce preoţii din religia ei nu i-au spus niciodată aşa ceva?
— Păcatele voastre pot fi iertate! mai spuse păstorul. Hristos a făcut acest lucru posibil. Puteţi avea pace în inimă şi putere să trăiţi o viaţă nouă.
Măria se uită la feţele celor doi care primeau botezul.
Pot să citesc bucurie pe feţele lor. Ceva s-a schimbat înlăuntrul acestor oameni.
Cât îşi mai dorea şi ea aceeaşi pace. Acum păstorul explica semnificaţia botezului.
— Acesta este pentru cei care s-au pocăit de păcatele lor şi cred în Numele Lui Isus Hristos. Botezul este mărturia unui cuget curat în faţa lui Dumnezeu. Botezul în sine nu va mântui pe nimeni; totuşi, cel care îl iubeşte pe Dumnezeu doreşte să asculte de El - de aceea va urma această poruncă a Lui.
O dorinţă nestăvilită se născu în inima ei în timp ce privea cum păstorul îi boteza pe acei doi creştini. în acel moment simţea că ar da totul să le poată urma exemplul. Totul era fără valoare în comparaţie cu darul pe care Dumnezeu era gata să i-L dea.
în noaptea aceea Măria nu putu să adoarmă. Se gândea la familia ei şi la prieteni. Ce ar fi zis ei dacă ea ar fi luat această decizie? Ar înţelege? Ar mai iubi-o soţul ei? Şi erau lucruri la care ar fi trebuit să renunţe. îşi pipăi cerceii lungi pe care îi purtase ani de zile. Oare creştinii poartă asemenea lucruri? Se îndoia de aceasta. Şi mai rămânea îmbrăcămintea. Oare vrea Dumnezeu ca toţi să se îmbrace ca aceşti creştini?
Mei *nu mai ştiu cum e să porţi rochie.* Oftă şi se întoarse pe partea cealaltă. *Trebuie să mă odihnesc acum.* Dar nu putea să nu cântărească preţul acestei alegeri. Iar somnul nu vrea să vină.
— Măria! sparse liniştea Patricio. De ce nu dormi?
— Nu pot, îngăimă Măria. Sunt o păcătoasă, Patricio. Religia noastră niciodată n-a fost îndeajuns să-mi şteargă păcatele şi să-mi dea pace cu Dumnezeu. Păstorul a zis că Hristos ne poate

mântui de păcate. Aşa Dumnezeu nu-Şi va mai aduce aminte de ele. Crezi că aşa e?
— Nu ştiu *care-i* adevărul! răspunse Patricio pierzându-şi răbdarea. Şi drept să-ţi spun, nici nu-mi prea pasă. Mi-ar plăcea să nu te mai îngrijorezi aşa mult. Dacă oamenii ăştia te-ar face fericită, ţi-aş spune „tot-înainte". Dar nu fac asta, iar eu nu pot să te mai văd aşa răscolită. Ştii doar că eşti o femeie cumsecade. Am să spun că nu

mai poţi să mergi de acum înainte.
— O, te rog! îl imploră Măria. Vreau să mai merg! Cred că voi fi fericită dacă devin creştină. Nici nu-mi pot imagina ce bine ar fi să am bucuria de care vorbesc ei. Pot să citesc pacea de pe feţele lor şi vrea să fiu ca ei.
— N-am nimic cu asta! repetă Patricio. Fă orice te-ar face mai fericită. De ce mi-ar păsa? Totuşi, aş vrea să mă odihnesc puţin în noaptea asta.
Acum Măria se străduia să nu se mişte, aşa încât Patricio să poată dormi, şi în cele din urmă adormi liniştită.
Se trezi dis-de-dimineaţă şi imediat povara din noaptea care tocmai trecuse se abătu din nou asupra ei. Ea şi Patricio vor lua masa. Apoi, oricât de timidă se simţea, oricât de greu era să se exprime, trebuia să vorbească cu Elena.
îşi urmă decizia. O oră mai târziu se afla în faţa porţii Elenei. Bătu uşor. O, ce reci îi erau mâinile! Oricum, mai bătu încă o dată. Atunci se deschise uşa şi acum Elena era chiar în faţa ei. Măriei îi veni să se întoarcă şi să fugă în siguranţa căminului ei, dar sfârşi prin a înghiţi în sec, încercând să zâmbească.
— Bună, Măria! o întâmpină Elena în timp ce îi deschidea poarta. Ce surpriză plăcută! Hai, vino în casă.
în mintea ei Măria se străduia să găsească cuvinte ca să explice motivul vizitei. Cum o s-o facă pe Elena să înţeleagă?
— E ceva cu care te-aş putea ajuta? întrebă gazda.
Măria îşi drese vocea. Era rândul ei să vorbească şi trebuia să zică ceva...
— Am - ăăă...

Făcu o pauză şi mai făcu o încercare.
— Aş putea să vorbesc cu soţul tău? îţi aminteşti, el a vorbit despre a-L primi pe Domnul Isus în inima noastră şi despre pacea pe care El o aduce. Mi-ar plăcea să fac aceasta.
— E minunat! spuse Elena pe un ton care îi păru Măriei aşa de sincer. Să ştii că faci alegerea cea bună, Măria. îi spun soţului meu că ai venit şi sunt sigură că îi va face cea mai mare plăcere să te îndrume.
Măria se aşează pe scaunul pe care i-1 oferi Elena. Se tot foia cu nerăbdare, aşteptând. Ce o să zică despre ea? Nu o vor crede puţin naivă? Chiar o să fie bucuroşi să-i explice tot ce vrea ea să afle? Poată vor spune că trebuie să mai înveţe, sau să facă ceva pentru ei, înainte ca Hristos să o accepte. Poate le răpea prea mult din timpul lor. Chiar atunci Elena împreună cu soţul ei intrau în cameră.
— Bună dimineaţa, Măria! o salută păstorul. Mă bucur că ai trecut pe aici şi o să fac bucuros orice pot să te ajut. Ai putea să-mi spui care este dorinţa ta?
— Păi - ăăă... încercă Măria să-şi găsească cuvintele. M-am săturat de viaţa pe care o trăiesc, spuse ea în cele din urmă. Văd acum că de mulţi ani caut ceva mai bun. Sunt o păcătoasă şi... şi aş vrea să-L am pe Isus aşa cum aţi vorbit ieri, îşi sfârşi Măria vorbele - vocea îi tremura, iar în ochi i se zăreau lacrimi.
— Slavă Domnului! exclamă păstorul. Vezi, El este Cel care te-a călăuzit şi ţi-a arătat aceste lucruri. Mă bucur să te pot ajuta, dar hai să petrecem câteva momente în rugăciune înainte să începem.
Cei trei şi-au plecat capetele şi păstorul i-a condus în rugăciune. A cerut înţelepciune şi L-a rugat pe Dumnezeu să-i dea înţelegere şi o inimă gata să facă Voia Lui.
— Acum, începu din nou păstorul, am să-ţi citesc câteva versete. Vrei să le urmăreşti Biblie? ...Nu? A... nu ştii să citeşti, aşa-i? Ei bine, asta nu contează. Am să citesc din Romani, continuă el deschizându-şi Biblia. Uite ce spune Cuvântul lui

Dumnezeu: „Nu este niciun om neprihănit, niciunul măcar. Nu este niciunul care să aibă pricepere. Nu este niciunul care să caute cu tot dinadinsul pe Dumnezeu. Toţi s-au abătut, şi au ajuns nişte netrebnici. Nu este niciunul care să facă binele, niciunul măcar."
Vezi, Măria, continuă el după o pauză, noi toţi am rătăcit departe de Dumnezeu. Eu şi tu şi alţii. Dar Dumnezeu ne-a dat o cale prin care să fim mântuiţi. El vrea să ne mântuiască din păcat, dar mai întâi noi trebuie să înţelegem că suntem păcătoşi.
Măria încuviinţă din cap.
— înţeleg asta.
— Hristos este gata să ne mântuiască, mai spuse o dată păstorul. El ne iubeşte şi nu vrea să fim pierduţi. El aşteaptă să te elibereze din robia păcatului.
Măria ascultă cu atenţie, în timp ce păstorul explica pocăinţa, mărturisirea şi reabilitarea. Apoi acesta a căutat în paginile Bibliei promisiunile lui Dumnezeu pentru cei care rămân credincioşi.
— Aceste promisiuni sunt pentru cei care sunt gata să o rupă cu păcatul şi să trăiască o viaţă după Cuvântul lui Dumnezeu. Nimeni nu poate face asta de unul singur, Măria! Dar Dumnezeu îţi va da putere şi curaj în fiecare zi. El ne dă Duhul Sfânt să locuiască în inimile noastre, să ne călăuzească şi să ne dea putere să biruim păcatul.
Măria dădu din cap. Asculta fiecare adevăr şi îl aplica la nevoile ei personale.
— Romani 10:9, 10 spune: „Dacă mărturiseşti deci cu gura ta pe Isus ca Domn, şi dacă crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morţi, vei fi mântuit. Căci prin credinţa din inimă se capătă neprihănirea, şi prin mărturisirea cu gura se ajunge la mântuire."
— Eşti gata să mărturiseşti că eşti o păcătoasă? o întrebă păstorul. Vrei să-I deschizi inima lui Isus şi să-L laşi pe El să o cureţe prin Sângele Lui scump şi să-ţi spele păcatele? Vrei ca Duhul Sfânt să locuiască în inima ta, ca să-ţi dea har şi putere să trăieşti o viaţă în ascultare de Dumnezeu de acum încolo?

— Da, sunt gata! răspunse Măria sincer. Sunt gata să fac orice îmi cere Dumnezeu.
— Atunci, hai să ne rugăm! o îndemnă păstorul. Cere-i Lui să-ţi cureţe inima şi să te facă un copil al Său, să te umple de Duhul Sfânt, care să te ţină credincioasă zi de zi!
Măria îi ascultă pe ceilalţi în timp ce s-au rugat. Apoi îşi vărsă tot ce avea pe inimă în mărturisire şi pocăinţă. Ceru îndurarea Domnului şi îi mulţumi lui Dumnezeu că i-a arătat calea. îi mai ceru putere şi voinţă să trăiască o viaţă doar pentru El.
— Ajută-mă, se rugă ea, să nu uit niciodată că îţi aparţin numai Ţie!
Lacrimi de fericire îi inundau ochii, în timp ce se îndrepta spre casă, la ceva vreme după aceasta. Niciodată n-a avut aşa o pace. Niciodată n-a cunoscut o bucurie atât de adâncă. Golul dinlăuntru îi era în sfârşit umplut şi chiar dădea peste. Şi-ar fi dorit să cunoască cuvintele unui imn pe care îl cântau la biserică, îi venea să cânte!
— Arăţi tare bucuroasă, Măria! îi zise Patricio când îi văzu faţa strălucind. Ce s-a întâmplat?
— Am făcut pasul, Patricio! exclamă ea. Mi-am dat viaţa lui Isus acum câteva clipe. Nu ştiam cum pot face asta, dar am vorbit cu păstorul şi soţia lui, iar ei m-au ajutat. Mi-au explicat calea aşa de clar, că acum înţeleg. I-am cerut lui Dumnezeu să mă mântuiască, iar El a făcut asta! Acum ştiu că era adevărat tot acest timp.
— Ce era adevărat?
— Toată învăţătura pe care am auzit-o e adevărată! răspunse Măria. E Cuvântul lui

Dumnezeu.
Patricio dădu din umeri.
— Eu sunt săracă, continuă Măria, şi cunosc aşa puţine, dar totuşi, pot să fiu creştină şi Dumnezeu mă iubeşte.
— O să mai vedem... o provocă Patricio, gândind în sinea lui: *Azi e fericită. Mâine nici n-o să-şi mai aducă aminte.*

%•

Măria - *un* copil al Lui Dumnezeu

— Ah! Deci a trecut până la urmă? Măria îşi ridică privirea.
— Ce să treacă?
— O, zâmbetul ală! răspunse el. Noua religie şi toate celelalte. Arăţi destul de posomorâtă azi.
— Departe de a trece, răspunse serioasă Măria. Nu le-aş da pe nimic în lume, mai zise ea întorcându-se la raftul pe care îl ştergea de praf. Am cerut ca să primesc botezul, Patricio! Am de gând să mă alătur clasei de cateheză chiar în seara asta.
— Ce-i aia clasă de cateheză?
— O să studiem din Biblie. Vrem să învăţăm despre biserică şi ceea ce El cere de la ai Săi. O să-nvăţăm - oh!, Patricio, e aşa de mult de învăţat! Şi ştii că fiica noastră a devenit şi ea creştină? Juanita şi cu mine vom învăţa împreună. Nu-i minunat?
— îmi imaginez, spuse Patricio. Dar de ce eşti aşa tăcută?
— N-nu ştiu dacă ai înţelege, răspunse ea încet şi oftă. E doar că... ceva nu-mi dă pace. Cred că trebuie să vorbesc cu sora mea.
— Sora ta?
— Da. Soţia păstorului, desigur. O să mă întorc la timp să pregătesc prânzul.

Măria se zori în susul străzii. Apoi bătu la poartă. încă se simţea timidă, dar era sigură că Elena va fi înţelegătoare.
— Poftim înăuntru, Măria! exclamă soţia păstorului imediat ce o văzu. Ce te aduce pe aici aşa devreme?
— Ăăă - ei bine, doar că mă simt foarte tulburată...
— Ce aş putea face pentru tine?
— E... în legătură cu felul în care mă purtam cu voi, creştinii, începu Măria. N-am pace ori de câte ori mă gândesc la asta. îţi aduci aminte ziua când ai vrut să-mi dai o Biblie?
Elena încuviinţă din cap.
— Ei bine, a fost drăguţ din partea ta. îmi pare rău că ţi-am vorbit aşa de rece.
— Te-am iertat deja, zise Elena, şi sunt sigură că şi Dumnezeu. Dar mă bucur că mi-ai spus şi mie despre asta.
Măria zâmbi uşurată.
— Sunteţi aşa de buni cu mine! exclamă ea, întorcându-se să plece.
— Ai vrea Biblia? o întrebă Elena.
— O, da! răspunse entuziasmată Măria. Mereu îmi voi dori să fi putut să o citesc! Dar ştii ce voi face? O să învăţ pasaje şi voi cere altora să-mi citească!
Elena intră în casă şi după câteva momente se întoarse în curte cu Biblia. Măria o primi cu multă bucurie şi după ce refuză invitaţia Elenei de a intra pentru câteva

momente, se îndreptă repede spre casă. Ţinea Biblia strâns, aproape de inimă. Ce bucuroasă era că a mers să-i spună Elenei despre problema ei! Se simţea mult mai bine.
Măria fredona încet, în timp ce mătura prin micuţa lor bucătărie. Cât de mult şi-ar fi dorit să-şi amintească mai mult din aceste cântece.
Niciodată n-am încercat aşa de mult să învăţ ceva. Deja pot să fredonez câteva melodii, dar când am să ştiu şi cuvintele?
Dintr-o dată Măria se opri. Sprijini mătura de perete şi privi gânditoare în oglinda care era agăţată acolo. Putea să meargă la

cateheză arătând aşa? Nu! în primul rând cerceii ăştia trebuiau daţi jos. Iar părul? Nu putea să-1 lase să cadă aşa pe umeri. Elena purta şi un acoperământ pe cap. Ea îi zise că Dumnezeu doreşte ca femeile creştine să facă acest lucru. Asta însemna că şi ea trebuia să facă la fel.
îmi leg părul într-un coc, decise Măria. *Şi o să-i cer Elenei ceva să-mi acopăr capul diseară.*
Măria era aşa plină de voioşie în dimineaţa următoare.
— Patricio, îi spuse ea. Am învăţat despre căderea omului seara trecută.
— Habar n-am ce-i aia, mormăi bătrânul.
— E despre cum primii doi oameni au păcătuit, îi explică Măria, şi cum păcatul i-a separat pe ei de Dumnezeu, iar ei au trebuit să lucreze din greu după aceea. Omul a fost păcătos de atunci, dar Dumnezeu a trimis un Mântuitor ca omul să poată fi răscumpărat pentru El. Vezi? Dumnezeu se îngrijea de mântuirea noastră chiar de atunci.
Soţul ei nu-i răspunse.
— Domnul e aşa de bun. Nu crezi, Patricio?
— Nu ştiu. Dar mi-ar plăcea dacă nu ar trebui să fi plecată aşa de des. Ţi-am dus lipsa aseară. Şi ce-i chestia aia albă pe care o porţi pe cap?
— E acoperământul capului, răspunse Măria. Dumnezeu vrea ca femeile creştine să îşi acopere capul atunci când se roagă şi când vorbesc altora despre El[1]. Ştiu că aşa este. I-am cerut Elenei să-mi citească despre asta din Biblie.
Dar din nou soţul ei nu-i dădu niciun răspuns.
Măria continuă să meargă la biserică în fiecare duminică.
— Mi-ar plăcea dacă nu ai mai fi plecată aşa de des, se plânse Patricio într-o duminică. Stai acasă măcar o dată.
Măria rămase fără răspuns pentru o clipă.
— Ai înţelege dacă ai fi şi tu creştin, spuse ea în cele din urmă.
[1] Conform Cuvântului lui Dumnezeu femeia creştină trebuie să poarte capul acoperit tot timpul ca semn al supunerii şi din pricina îngerilor.

Nu pot să iau decizia asta în locul tău, dar, te rog, Patricio, am luat hotărârea să-L urmez pe Hristos! Trebuie să merg la biserică. Trebuie să învăţ mai mult din Cuvântul Lui şi vreau să fiu cu poporul Său. Nu pot să stau acasă, Patricio. De ce nu vii şi tu cu mine?
Patricio clătină din cap.
— Măria, dacă chiar m-ai iubi precum zici, n-ai fi plecată în fiecare duminică, când ştii cât de mult îmi lipseşti.
— O, Patricio, ştii că te iubesc! Dar Hristos trebuie să fie pe primul loc în viaţa mea.

El a făcut atât de mult pentru mine. Niciodată nu i-aş putea răsplăti.
— Victor crede că eşti absurdă. Soţia lui şi Lucy cred la fel, completă el, dar văzând tulburarea de pe faţa Măriei continuă pe un alt ton. Ei bine, du-te la biserică dacă aşa vrei! Nimănui n-ar trebui să-i pese, poate o să merg şi eu odată cu tine. Hai să vorbim despre altceva acum.
Măria era mai atentă ca oricând la cântări în dimineaţa aceea. Putea să se alăture cântând doar uneori, însă învăţa cuvintele repede. Cât se ruga ca Dumnezeu să o ajute să înveţe aceste cântări! Dorea să înveţe şi pasaje din Biblie.
Păstorul şi soţia lui se abătură pe la casa Măriei pentru o scurtă vizită.
— Cum îţi merge, Măria? o întrebă păstorul. Te bucuri de noua ta viaţă?
— O, da! răspunse ea cu bucurie în priviri. E minunat! Nu-i pot mulţumi îndeajuns Lui Dumnezeu că m-a făcut parte din familia Sa.
— Ai vrea să-ţi citesc din Cuvânt?
— O, desigur, vă rog! răspunse Măria, luându-şi în mâini Biblia. Eu nu pot să citesc, dar mulţumesc Lui Dumnezeu că pot învăţa despre El oricum.
îi înmâna Biblia păstorului, iar acesta o deschise... „Tot astfel, soţiilor, fiţi supuse soţilor voştri; pentru ca, dacă unii nu ascultă Cuvântul, să fie câştigaţi fără cuvânt, prin purtarea

soţiilor lor." Măria asculta atentă cum păstorul citea... „când vor vedea felul vostru de trai: curat şi în temere. Podoaba voastră să nu fie podoaba de afară..." Măria se aşeză mai bine pe scaun, „...care stă în împletitura părului, în purtarea de scule de aur sau în îmbrăcarea hainelor..." Expresia Măriei deveni gânditoare, îşi puse mâna la gât şi pipăi cruciuliţa de aur care atârna acolo, „...ci să fie omul ascuns al inimii, în curăţia nepieritoare a unui duh blând şi liniştit, care este de mare preţ înaintea Lui Dumnezeu."
Păstorul continuă să citească, dar Măria nu prea mai asculta. Chiar şi după ce cuplul plecă, ea încă mai era pe scaun adâncită în gândurile ei. îşi pipăi încă o dată lănţişorul de la gât. Şi-a dat jos cerceii... trebuia să-l dea jos şi pe acesta? în inima ei se dădea o luptă.
„Nu *podoaba de afară". Aşa spunea acel verset. Şi nu purtarea de podoabe de aur. Chiar cred că asta înseamnă. Dar chiar trebuie să renunţ la el? L-aş putea purta pe sub rochie. Foarte puţini o să-l observe. E aşa de drăguţ.*
Dintr-o dată Măria se ridică în picioare.
în dimineaţa asta i-am spus lui Patricio că Hristos e pe primul loc în viaţa mea. Am spus că niciodată n-am să pot să-I răsplătesc pentru tot ce a făcut pentru mine. Cum pot îngădui ca cruciuliţa asta să-mi ia pacea din inimă?
Cu mâinile tremurânde, Măria îşi dădu jos lănţişorul de la gât. De acum înainte acea cruciuliţă nu va mai fi niciodată acolo.

Măria îşi *spwne* povestea

O mulţime de lucruri se pot întâmpla într-un an, darămite în patru. Dar pentru Măria viaţa trecea fără prea multe schimbări. Doar că pasul îi era mai încet, urmele bătrâneţii se adânceau pe frunte, iar părul îi era tot mai sur şi mai subţire. Lucy ajunse să aibă şi ea o fetiţă, iar Măria avea mulţi nepoţi acum. Şi Patricio îmbătrânise, dar putea să se mişte la fel de liber ca şi înainte. Adesea era lângă Măria, ajutând-o să se deplaseze sau aducându-i ceva de băut.

Se auzi o bătaie la uşă. Măria se ridică cu un geamăt şi se îndreptă încet să deschidă.
— Hai, intră! îl invită ea pe băieţelul care stătea în faţa ei. Cu ce te pot servi?
— Mama m-a trimis după pâine. Vrea cinci colaci. Măria îi înmâna pâinea.
— Vrei şi ceva suc?
— Nu, răspunse copilul întinzându-i banii şi ieşind grăbit pe uşă.
Măria numără banii şi aşează colacii care au mai rămas în dulap. Deschise frigiderul şi numără câte sticle de suc mai avea. Nu prea multe, dar Patricio ar putea să mai cumpere altele cu

banii câştigaţi în ultimele zile.
Ieşi afară să lucreze în grădină. Se mişca greoi, dar cânta în timp ce lucra. Acum ştia mai toate cuvintele la multe cântări. I se întâmpla foarte rar să-i şovăie vocea la cuvintele care odată i se păreau aşa de grele. De îndată ce termina un cântec începea cu un altul.
Deodată se opri. Auzise paşi. Da, cineva era la poartă. A! O prietenă din biserică!
— Ce drăguţ din partea ta să vii pe aici! exclamă Măria. Mă bucur să văd pe cineva venind în vizită din când în când. Nu-i aşa că mai stai puţin să vorbim?
— Cu cea mai mare plăcere, îi răspunse Roşa. Aş putea să vă ajut cu ceva?
— Nu prea cred. Nu mă mai avânt să fac prea multe. O, ce bine e să ai pe cineva cu care să vorbeşti! Vrei să deschizi uşa? Aş putea să fac eu asta, dar e nevoie de ceva vlagă s-o mişc din loc. Aaaşa! Acum, hai aici unde-i mai răcoare şi ia loc. Cu mare efort trase un scaun pentru musafira ei, iar Roşa se aşează.
— Mulţumesc! Aţi fost ocupată zilele astea?
— Mereu este ceva de făcut. Dar cum ţi-am spus, nu fac decât ce trebuie neapărat. O oală cu fasole să fie pe cuptor şi din când în când să şterg praful şi să mătur. Dar trebuie să recunosc că e tot mai greu să am grijă de mine însămi. Patricio face multe pentru mine şi o nepoată vine o dată pe săptămână şi îmi piaptănă părul - artrita mea doare aşa de tare. Ştii, nu mi se pare că mă obişnuiesc cu ideea de a îmbătrâni. Iată, vrei să-mi deschizi borcanul ăsta? Vezi? Aşa-i la bătrâneţe. Sunt aşa slăbită, abia mai pot face ceva de una singură.
Măria luă borcanul şi îl puse în frigider. Cele două au vorbit despre flori şi despre vreme.
— Am primit o scrisoare de la un prieten, spuse Măria, schimbând subiectul. Ai putea să mi-o citeşti?
Roşa luă scrisoarea şi Măria ascultă cu atenţie să nu piardă niciun cuvânt. Nu ar fi putut să ia scrisoarea mai târziu şi să o

mai citească încă o dată, dacă s-ar fi întâmplat să uite sau să nu înţeleagă ceva.
— Aproape că te invidiez, Roşa, îi zise tinerei când ea termină de citit. întotdeauna mi-am dorit să pot citi. După ce am devenit creştină mi s-a părut şi mai important acest lucru - aveam o dorinţă aşa puternică să studiez Cuvântul lui Dumnezeu. Ştii ce am făcut? Bătrână cum sunt, am mers la şcoală!
— Chiar?
— Desigur! Dar a fost singura dată când am mers şi n-a prea fost de folos. Mi-am dat seama că pur şi simplu nu puteam învăţa.
— Vai, ce rău îmi pare!
— A fost greu să accept asta, recunoscu Măria. Speranţele mele erau aşa de mari la început, dar totul îmi era aşa de străin, învăţătorul mi-a spus că nici nu ştiu să ţin în

mână un creion. N-am putut niciodată să-mi dau seama cum puneau una lângă alta mai multe litere pentru a face cuvinte. în cele din urmă am renunţat. Când mi-am dat seama că niciodată n-am să pot să citesc Biblia, am început să mă rog ca Dumnezeu să mă ajute să învăţ pe de rost ceva care să-mi dea putere în fiecare zi. El mi-a răspuns căci acum pot să cânt strofa după strofă din cântările mele preferate fără să mă încurc. Le iubesc din toată inima. Una din surori m-a ajutat să învăţ Psalmul 23. M-am bucurat foarte mult de asta.
Măria îşi luă Biblia în mână.
— Preţuiesc această Carte, deşi nu o pot citi. Ai vrea să-mi citeşti, te rog?
— M-aş bucura foarte mult, răspunse Roşa deschizând cartea. De unde aţi vrea să citesc?
— Alege tu pasajul. Ceva ce-ţi place ţie.
Roşa deschise Biblia la capitolul cinci din Matei şi începu să citească Fericirile. Măria asculta cu atenţie, iar când Roşa termină oftă mulţumită.
— Nu-i aşa că-i minunat, începu ea după un moment de pauză, cum Dumnezeu ne călăuzeşte aşa blând? Eu eram departe

de adevăr, Roşa, dar Dumnezeu este credincios. El mă călăuzea încă de atunci, din cei mai fragezi ani ai copilăriei, doar că eu nu ştiam asta. Ţi-aş putea spune despre asta dacă ai vrea să asculţi şi ai timp.
— O, am destul timp liber azi şi mi-ar face nespusă plăcere să aud! răspunse Roşa.
Atunci Măria începu să-i povestească tinerei despre moartea părinţilor ei şi despre copilăria ei nefericită. îi spuse despre teama şi îndoiala care i-au umbrit mereu viaţa.
— Roşa, o întrebă ea, tu ai părinţi?
— Da.
— Trăiesc amândoi?
— Da. Şi mama şi tata.
— O, Roşa! iar în vocea femeii se simţea un sentiment profund... Mulţumeşte-I Domnului pentru asta în fiecare zi! Sunt creştini?
— O, da!
— Ce minunat! exclamă Măria. Mi-e greu să-mi imaginez ce influenţă trebuie să fi avut acest fapt în viaţa ta. Ai fost învăţată din Cuvântul lui Dumnezeu de mică şi ai avut un model de ascultare în faţa ta. îţi poţi imagina de câte ai fost scutită? îţi dai seama câte motive ai să-L lauzi pe Dumnezeu?
— Cred că încep să realizez asta... răspunse gânditoare Roşa. Cele două au rămas tăcute pentru ceva vreme, amândouă
adâncite în propriile gânduri. într-un târziu Măria reluă firul istorisirii vieţii ei, relatând despre anii petrecuţi departe de Dumnezeu şi despre lucrurile de care ea a avut parte în tot acel timp - încercările şi suferinţele din belşug.
— Eram nefericită şi plină de amărăciune. Eram mâniată pe toţi cei care aveau mai multe decât mine. Chiar şi acum mă lupt cu asta uneori. Văd cum oamenii câştigă bani şi îi aruncă pe nimicuri. Mai aud pe unii plângându-se că vremurile-s grele. Ştii, Roşa, ce mai văd? Văd cum oameni care au fost învăţaţi din leagăn despre Dumnezeu şi din Cuvântul Său nu pun în practică

cu bucurie învăţătura care le-a fost dată. Nu iau în serios Cuvântul şi nu urmăresc să trăiască pentru Domnul. De ce-i aşa, Roşa? De ce ar da la o parte binecuvântările

astea minunate? Când văd toate acestea, sunt ispitită să fiu înverşunată împotriva lor. Dar ştiu că Dumnezeu mă învaţă să iubesc.
Cum ar fi fost dacă pentru mine copilăria ar fi fost la fel de uşoară ca pentru alte fete? Aşa de multe lucruri ar fi putut să-mi facă povara suferinţei mai uşoară! Şi tot la fel de multe m-ar fi putut împiedica să vin aici să-i întâlnesc pe oamenii lui Dumnezeu. Dacă tatăl meu m-ar fi lăsat la familia binevoitoare a vechiului său coleg de la căile ferate? Dacă nu şi-ar fi pierdut slujba, iar el şi mama ar fi trăit? Aş fi crescut probabil la fel ca multe alte fete, mergând la dans şi petreceri, şi aş fi învăţat o mulţime de lucruri rele. Aş fi înăbuşit Vocea Duhului şi aş fi încercat să-mi umplu golul din inimă cu plăceri de moment. Dar, vezi, Dumnezeu m-a cruţat.
Dacă mi-aş fi continuat viaţa fericită alături de Luis? Crezi că m-aş mai fi întâlnit cu oamenii lui Dumnezeu? Aş fi simţit nevoia unei vieţi noi? Mă-ndoiesc. Aş fi rătăcit în întuneric până când ar fi fost prea târziu. Dar, da, îndurarea lui Dumnezeu m-a purtat pe drumul greu care duce la El. Bunătatea Lui a fost cea care a trimis pe cineva să mă înveţe calea adevărată.
Roşa era tăcută. Cuvintele Măriei au impresionat-o adânc. — Copiii mei au haine bune, urmă Măria cu tristeţe în glas. Au hrană din belşug şi o casă confortabilă. Iar nepoţii mei cresc acum. Niciunul nu ştie ce înseamnă a trăi în sărăcie. Unul dintre ei chiar e la colegiu. Toţi sunt aşa de drăguţi cu mine. Foarte drăguţi! Berto trece pe aici în fiecare seară să-mi spună „noapte bună", iar o nepoată vine şi mă ajută în fiecare săptămână. Face curăţenie, îmi piaptănă părul şi alte treburi care se adună peste săptămână. Iar soţul meu, Patricio, e cât se poate de bun cu mine. Se trezeşte chiar în timpul nopţii să vadă dacă stau bine şi mă ajută să mă întorc pe cealaltă parte.
Da, am nişte nepoţi minunaţi şi un soţ iubitor, dar este ceva ce

niciunul din cei dragi ai mei nu are... Ceva mai important decât orice le-am dat eu vreodată. Ştii despre ce vorbesc? Roşa nu ezită:
— Mântuire...
— Aşa-i, spuse Măria cu lacrimi în ochi. Cel mai important lucru din lume ei nu-l au şi-l trec cu vederea. O, ce aş putea face pentru ei? Uneori mă gândesc la sărmanii mei copii care au murit şi îi mulţumesc Domnului că-s cu El în siguranţă. A fost aşa de greu să-i văd părăsindu-mă, dar vezi, Dumnezeu ştia de ce îngăduia asta. Ştiai, Roşa, că Juanita a fost şi ea creştină? A fost botezată în aceeaşi zi cu mine, dar ea s-a întors la vechile obiceiuri. Nici ea, nici Efrain nu cunosc pacea adevărată şi fericirea. Aş vrea să-i ajut, dar cum?
— Rugaţi-vă pentru ei, o încuraja Roşa. Şi pentru nepoţi, de asemenea. Cu siguranţă credincioşia dumitale le va vorbi.
— Da, mă rog, zise Măria cu o faţă mai luminoasă. Adesea îi cer Domnului să-mi arate cum pot să-mi ajut copiii. Juanita a venit ieri şi avea părul tuns scurt. A fost o lovitură grea. îmi amintesc ce modest arăta când şi-l acoperea. I-am vorbit despre asta şi poate că a durut-o sau chiar s-a mâniat. S-a supărat şi a ieşit fără o vorbă din casă. Nici măcar n-am aflat de ce venise. M-am rugat: *Doamne, te rog, dă-mi răbdare şi înţelepciune.*
Ştii... Acum, când mă rog, nu-i deloc ca pe vremuri. Acum am siguranţa că lui Dumnezeu îi pasă de mine şi mă ascultă. îi sunt aşa mulţumitoare pentru asta. E aşa diferit de cum mă simţeam când îngenuncheam în faţa icoanelor. Nu m-aş întoarce pentru nimic în lume!
Apoi Măria îi spuse despre lupta care a dus-o când i-a întâlnit pentru prima oară pe creştini. îşi aminti de atitudinea ei împotrivitoare, hotărâtă fiind să trăiască şi să moară

în religia pe care a învăţat-o de mic copil. îşi depănă amintirile despre cum a refuzat prietenia oamenilor lui Dumnezeu şi cum s-a purtat nepoliticos cu ei. Povesti despre greutăţile prin care a trecut predându-şi viaţa Domnului, trecând de la o viaţă lumească şi

plină de mândrie la una de ascultare de Dumnezeu.

— Acum sunt bătrână, sfârşi Măria. Uneori sunt ispitită să mă-ntreb la ce bun a fost viaţa mea. N-am ajutat niciun suflet să-L cunoască pe Dumnezeu, nici măcar pe copiii mei. Acum, abia mai pot face câte ceva pentru mine, cu atât mai puţin să fiu de folos altora. O, Roşa, ce-am făcut în viaţă? A fost ea de vreun folos pentru Mântuitorul meu? Nu-mi prea vine să cred.

— M-aţi ajutat pe mine azi! exclamă Roşa. Fără nicio îndoială! Povestea dumitale este spre slavă Lui Hristos, iar viaţa pe care o duceţi vorbeşte altora mai mult decât vă daţi seama. într-o zi îl veţi lăuda pe Dumnezeu şi-I veţi sluji pentru veşnicie în cer.

O expresie de bucurie umplu faţa brăzdată de ani.

— Slavă Domnului! Toată gloria să fie a Lui! spuse Măria cu sinceritate. Apoi începu să cânte:

„Alia en el cielo, allâ en el cielo, allâ en el cielo,
No habrâ mas llanto, ni mas tristeza, ni mas dolor.
Y cuando estemos, los redimidos, allâ en el cielo,
Alabare a mi Senor."[1]

Vocea îi era răguşită şi poate nu suna cel mai frumos, dar cuvintele veneau dintr-o inimă sinceră şi erau pline de însemnătate. Pacea îi inunda faţa obosită şi inima, în timp ce îşi înălţa glasul în laudă pentru Dumnezeul care a adunat şi a vindecat toate fărâmele unei vieţii năruite şi distruse de păcat. Dumnezeu i-a dat viaţă şi i-a umplut inima cu nădejdea neclintită că totul va fi desăvârşit pentru veşnicie în cer.

[1] Acolo-n cer, acolo-n cer, acolo-n ceruri sus, Lacrimi nu vor mai fi, tristeţe sau dureri, Acolo când vom fi cânta-vom Domnului Noi, cei răscumpăraţi de aici, de jos.

— .<'Z fot- sat' ,1/utne t.tt etd/rt-t- e&Jet

upă zile întregi de mers pe jos, dormind pe unde se putea şi chiar cerşind mâncare, tatăl Măriei găseşte un loc unde să stea. Acum toţi se află în faţa unei barăci de scânduri. Peste tot erau găuri astupate fie cu lut, fie cu conserve turtite.

Familia Măriei începe să locuiască în această colibă părăginită — fără să aibă nimic cu care să o mobileze - nici scaune, nici paturi, doar câteva mărunţişuri cărate în traistele lor.

însă zilele următoare se prefac într-un nor tot mai gros de griji şi disperare, în fiecare dimineaţă tatăl Măriei pleacă de acasă căutând în zadar ceva de lucru. Iar când nu-i rămâne nicio altă posibilitate, începe să caute mâncare pe câmpurile deja goale, scormonind după orice poate fi luat în gură.

Citiţi cum Măria trece prin aceşti ani întunecaţi ai copilăriei, cum boala şi foametea îi răpune pe cei dragi ai ei unul după altul, lăsând-o singură. Cu adevărat ea a simţit cum lumea din jurul ei se prăbuşeşte.

Deşi vin şi zile luminoase, toate par să se sfârşească într-o noapte şi mai lipsită de speranţă.

Iar când după ani de muncă grea şi de singurătate, reuşeşte în cele din urmă să-şi împlinească câteva din visele pentru ea şi copiii ei, descoperă cu cea mai mare uimire că acestea nu aduc fericirea după care tânjea. Care e problema? Ce rost are viaţa?

Această istorisire reală ne mișcă inimile în timp ce ni se dezvăluie lupta Măriei pentru supraviețuire, după ce a fost lăsată singură și lipsită de iubire, într-o lume a sărăciei — lumea pe care au lăsat-o în urmă războaiele revoluționare de la începutul secolului al XX-lea din Mexico.
O carte care o să vă încurajeze să aveţi mai multă compasiune, recunoştinţă şi mulţumire.
Pentru adolescenţi, tineri şi adulţi.